

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο πενταμελές τμήμα)

της 13ης Δεκεμβρίου 2018*

«Ανταγωνισμός – Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως – Σλοβακική αγορά ευρυζωνικών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών – Πρόσβαση τρίτων επιχειρήσεων στον “τοπικό βρόχο” του κατεστημένου φορέα στην αγορά – Απόφαση διαπιστώνουσα παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ και του άρθρου 54 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ – Ενιαία και διαρκής παράβαση – Έννοια “καταχρήσεως” – Άρνηση προσβάσεως – Συμπίεση του περιθωρίου κέρδους – Υπολογισμός της συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους – Κριτήριο του εξίσου αποτελεσματικού ανταγωνιστή – Δικαιώματα άμυνας – Καταλογισμός στη μητρική εταιρία της παραβάσεως που διέπραξε η θυγατρική της – Καθοριστική επιρροή της μητρικής εταιρίας στην εμπορική πολιτική της θυγατρικής – Πραγματική άσκηση – Βάρος αποδείξεως – Υπολογισμός του προστίμου – Κατευθυντήριες γραμμές του 2006 για τον υπολογισμό των προστίμων – Χωριστό πρόστιμο επιβληθέν μόνο στη μητρική εταιρία λόγω υποτροπής και εφαρμογής συντελεστή προσαυξήσεως προς διασφάλιση αποτρεπτικού αποτελέσματος»

Στην υπόθεση T-827/14,

Deutsche Telekom AG, με έδρα τη Βόννη (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους K. Apel και D. Schroeder, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους M. Kellerbauer, L. Malferrari, C. Vollrath και την L. Wildpanner,

καθής,

υποστηριζόμενης από τη

Slovanet, a.s., με έδρα την Μπρατισλάβα (Σλοβακία), εκπροσωπούμενη από τον P. Tisaj, δικηγόρο,

παρεμβαίνουσα,

με αντικείμενο προσφυγή, δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, με αίτημα, κυρίως, την ακύρωση, εν όλω ή εν μέρει, στο μέτρο που αφορά την προσφεύγουσα, της αποφάσεως C(2014) 7465 final της Επιτροπής, της 15ης Οκτωβρίου 2014, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 102 ΣΛΕΕ και του άρθρου 54 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (υπόθεση AT.39523 – Slovak Telekom), όπως διορθώθηκε με την απόφαση C(2014) 10119 final της Επιτροπής, της 16ης Δεκεμβρίου 2014, καθώς και με την απόφαση C(2015) 2484 final της Επιτροπής, της 17ης Απριλίου 2015, και, επικουρικώς, την ακύρωση ή τη μείωση των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα με την εν λόγω απόφαση,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους M. van der Woude, προεδρεύοντα, S. Gervasoni, L. Madise, R. da Silva Passos (εισηγητή) και K. Kowalik-Bańczyk, δικαστές,

γραμματέας: N. Schall, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 19ης Απριλίου 2018,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση¹

I. Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Η προσφεύγουσα, Deutsche Telekom AG, είναι ο κατεστημένος τηλεπικοινωνιακός φορέας στη Γερμανία και η επικεφαλής εταιρία του ομίλου Deutsche Telekom. Από τις 4 Αυγούστου 2000 και καθ' όλη την κρίσιμη στην υπό κρίση υπόθεση περίοδο, η προσφεύγουσα συμμετείχε με ποσοστό 51 % στο κεφάλαιο της Slovak Telekom, a.s., του κατεστημένου τηλεπικοινωνιακού φορέα στη Σλοβακία. Το υπόλοιπο κεφάλαιο της Slovak Telekom κατείχαν, αντιστοίχως, το Υπουργείο Οικονομίας της Σλοβακικής Δημοκρατίας, κατά 34 %, και το ταμείο εθνικής περιουσίας της Σλοβακικής Δημοκρατίας, κατά 15 % (από κοινού, στο εξής: σλοβακικό Δημόσιο).
- 2 Στις 15 Οκτωβρίου 2014 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση C(2014) 7465 final, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 102 ΣΛΕΕ και του άρθρου 54 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (υπόθεση AT.39523 – Slovak Telekom), η οποία διορθώθηκε με την απόφαση C(2014) 10119 final, της 16ης Δεκεμβρίου 2014, καθώς και με την απόφαση C(2015) 2484 final, της 17ης Απριλίου 2015, την οποία απήρθε στην προσφεύγουσα και στη Slovak Telekom (στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση). Στις 26 Δεκεμβρίου 2014 η Slovak Telekom άσκησε χωριστή προσφυγή με τη οποία ζητεί επίσης την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως (υπόθεση T-851/14).

A. Τεχνολογικό, πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο της προσβαλλομένης αποφάσεως

- 3 Η Slovak Telekom, η οποία διαδέχθηκε έμμεσα τη δημόσια επιχείρηση ταχυδρομείων και τηλεπικοινωνιών που καταργήθηκε το 1992, είναι ο μεγαλύτερος τηλεπικοινωνιακός φορέας και πάροχος προσβάσεως στην ευρεία ζώνη στη Σλοβακία. Το εκ του νόμου μονοπώλιο το οποίο απολάμβανε στη σλοβακική αγορά τηλεπικοινωνιών έλαβε τέλος το 2000. Η Slovak Telekom παρέχει πλήρες φάσμα υπηρεσιών δεδομένων και φωνητικών υπηρεσιών και διαθέτει και εκμεταλλεύεται σταθερά δίκτυα, χάλκινα και οπτικής ίνας, καθώς και κινητό δίκτυο τηλεπικοινωνιών. Τα χάλκινα δίκτυα και το κινητό δίκτυο καλύπτουν το σύνολο σχεδόν της επικράτειας της Σλοβακίας.
- 4 Η προσβαλλομένη απόφαση αφορά αντίθετες προς τον ανταγωνισμό πρακτικές στη σλοβακική αγορά υπηρεσιών ευρυζωνικής προσβάσεως στο διαδίκτυο. Αφορά, κατ' ουσίαν, τους όρους που έθεσε η Slovak Telekom για την παροχή αδεσμοποίητης προσβάσεως σε άλλους φορείς εκμεταλλεύσεως στον χάλκινο τοπικό βρόχο, στη Σλοβακία, στο διάστημα από το 2005 έως το 2010.

1 Παρατίθενται μόνον οι σκέψεις των οποίων η δημοσίευση κρίνεται σκόπιμη από το Γενικό Δικαστήριο.

- 5 Ως τοπικός βρόχος ορίζεται το φυσικό κύκλωμα στρεπτού ζεύγους μεταλλικών καλωδίων (καλούμενο επίσης «γραμμή») του σταθερού δημόσιου τηλεφωνικού δικτύου που συνδέει το σημείο τερματισμού του δικτύου στις εγκαταστάσεις του συνδρομητή με τον κεντρικό καταναμητή ή με αντίστοιχη εγκατάσταση στο σταθερό δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο.
- 6 Η αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο παρέχει τη δυνατότητα στους νέους φορείς εκμεταλλεύσεως –οι οποίοι καλούνται συνήθως «εναλλακτικοί φορείς εκμεταλλεύσεως», σε αντιδιαστολή προς τους κατεστημένους φορείς εκμεταλλεύσεως των τηλεπικοινωνιακών δικτύων– να χρησιμοποιούν τις ήδη υπάρχουσες τηλεπικοινωνιακές υποδομές οι οποίες ανήκουν σε αυτούς τους κατεστημένους φορείς εκμεταλλεύσεως προκειμένου να προσφέρουν διάφορες υπηρεσίες στους τελικούς χρήστες, ανταγωνιζόμενοι τους κατεστημένους φορείς εκμεταλλεύσεως. Μεταξύ των διάφορων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών που μπορούν να προσφερθούν στους τελικούς χρήστες μέσω τοπικού βρόχου περιλαμβάνεται η ευρυζωνική μετάδοση δεδομένων για σταθερή διαδικτυακή πρόσβαση και για εφαρμογές πολυμέσων με τεχνολογία ψηφιακής συνδρομητικής γραμμής (Digital Subscriber Line ή DSL).
- 7 Η αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο οργανώθηκε σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ άλλων, με τον κανονισμό (ΕΚ) 2887/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο (ΕΕ 2000, L 336, σ. 4), και με την οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΕΕ 2002, L 108, σ. 33). Ο κανονισμός 2887/2000 επέβαλε στους «διαθέτοντες σημαντική ισχύ στην αγορά» φορείς εκμεταλλεύσεως την υποχρέωση να παρέχουν πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους στους οποίους η πρόσβαση είναι αδεσμοποίητη (unbundled local loop ή ULL) και να δημοσιεύουν προσφορά αναφοράς όσον αφορά την αδεσμοποίητη πρόσβαση. Οι διατάξεις αυτές εφαρμόστηκαν στη Σλοβακία με τον Zákon z 3. decembra 2003 č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách, v znení neskorších predpisov (νόμο 610/2003, της 3ης Δεκεμβρίου 2003, περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών), όπως τροποποιήθηκε, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ, με ορισμένες εξαιρέσεις, την 1η Ιανουαρίου 2004.
- 8 Το εν λόγω ρυθμιστικό πλαίσιο υποχρέωνε κατ' ουσίαν τον φορέα που κατά την εθνική ρυθμιστική αρχή είναι φορέας με σημαντική ισχύ στην αγορά (εν γένει, ο κατεστημένος φορέας εκμεταλλεύσεως) να χορηγήσει στους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο του και στις συναφείς υπηρεσίες υπό διαφανείς, δίκαιους και ισότιμους όρους και να τηρεί επικαιροποιημένη προσφορά αναφοράς για τέτοια αδεσμοποίητη πρόσβαση. Η εθνική ρυθμιστική αρχή όφειλε να μεριμνήσει ώστε η τιμολόγηση της αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο, καθοριζόμενη βάσει του κόστους, να διευκολύνει την εγκαθίδρυση θεμιτού και βιώσιμου ανταγωνισμού. Για τον σκοπό αυτό, η εθνική ρυθμιστική αρχή μπορούσε, μεταξύ άλλων, να επιβάλλει τροποποιήσεις της προσφοράς αναφοράς.
- 9 Κατόπιν αναλύσεως της αγοράς, η σλοβακική εθνική ρυθμιστική αρχή στον τομέα των τηλεπικοινωνιών (στο εξής: TUSR) εξέδωσε, στις 8 Μαρτίου 2005, την πρωτοβάθμια απόφαση υπ' αριθ. 205/14/2005, στην οποία όρισε τη Slovak Telekom φορέα με σημαντική ισχύ στην αγορά χονδρικής για την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο, κατά την έννοια του κανονισμού 2887/2000. Ως εκ τούτου, η TUSR επέβαλε στη Slovak Telekom διάφορες υποχρεώσεις, περιλαμβανομένης αυτής της υποβολής προσφοράς αναφοράς εντός 60 ημερών. Η απόφαση αυτή, την οποία προσέβαλε η Slovak Telekom, επικυρώθηκε από τον πρόεδρο της TUSR στις 14 Ιουνίου 2005. Κατ' εφαρμογήν της επικυρωτικής αυτής αποφάσεως, η Slovak Telekom όφειλε να κάνει δεκτές όλες τις αιτήσεις αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο της οι οποίες κρίνονταν εύλογες και δικαιολογημένες, προκειμένου να παράσχει τη δυνατότητα σε εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως να κάνουν χρήση του βρόχου αυτού με σκοπό να παράσχουν τις υπηρεσίες τους στη «μαζική λιανική αγορά» σταθερών ευρυζωνικών υπηρεσιών στη Σλοβακία. Με την απόφαση της 14ης Ιουνίου 2005, η

Slovak Telekom υποχρεώθηκε επίσης να δημοσιεύει κάθε προβλεπόμενη τροποποίηση της προσφοράς αναφοράς όσον αφορά την αδεσμοποίητη πρόσβαση τουλάχιστον 45 μέρες νωρίτερα και να την υποβάλλει στην TUSR.

- 10 Η Slovak Telekom δημοσίευσε την προσφορά αναφοράς όσον αφορά την αδεσμοποίητη πρόσβαση στις 12 Αυγούστου 2005 (στο εξής: προσφορά αναφοράς). Στην προσφορά αυτή, η οποία τροποποιήθηκε εννέα φορές από την ως άνω ημερομηνία έως το τέλος του 2010, καθορίζονται οι συμβατικοί και τεχνικοί όροι προσβάσεως στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom. Στην αγορά χονδρικής, η Slovak Telekom παρέχει πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους, στους οποίους η πρόσβαση είναι αδεσμοποίητη, σε ή δίπλα σε κεντρικό καταναμητή, στον οποίο ο εναλλακτικός φορέας εκμεταλλεύσεως ο οποίος επιδιώκει πρόσβαση έχει αναπτύξει το δικό του κεντρικό δίκτυο.
- 11 Κατά την προσβαλλομένη απόφαση, το δίκτυο του τοπικού βρόχου της Slovak Telekom, το οποίο μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών μετά την αδεσμοποίητη πρόσβαση στις οικείες γραμμές του φορέα αυτού, κάλυπτε 75,7% του συνόλου των σλοβακικών νοικοκυριών κατά το διάστημα από το 2005 έως το 2010. Η κάλυψη αυτή εκτεινόταν σε όλους τους τοπικούς βρόχους που ευρίσκονταν στο μεταλλικό δίκτυο προσβάσεως της Slovak Telekom το οποίο μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη μετάδοση ευρυζωνικού σήματος. Εντούτοις, κατά το ως άνω διάστημα, παρασχέθηκε αδεσμοποίητη πρόσβαση, από τις 18 Δεκεμβρίου 2009, μόνο σε λιγοστούς τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom, οι οποίοι χρησιμοποιήθηκαν από έναν μόνο εναλλακτικό φορέα εκμεταλλεύσεως με σκοπό την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών λιανικής σε επιχειρήσεις.

B. Διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής

- 12 Η Επιτροπή κίνησε αυτεπαγγέλτως διαδικασία έρευνας με αντικείμενο, μεταξύ άλλων, τους όρους αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom. Κατόπιν αιτήσεων παροχής πληροφοριών που απηύθυνε στους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως στις 13 Ιουνίου 2008 και αιφνιδιαστικού ελέγχου ο οποίος πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις της Slovak Telekom από τις 13 έως τις 15 Ιανουαρίου 2009, η Επιτροπή αποφάσισε, στις 8 Απριλίου 2009, να κινήσει διαδικασία κατά του εν λόγω φορέα εκμεταλλεύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 2 του κανονισμού της (ΕΚ) 773/2004, της 7ης Απριλίου 2004, σχετικά με τη διεξαγωγή από την Επιτροπή των διαδικασιών δυνάμει των άρθρων [101 ΣΛΕΕ] και [102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2004, L 123, σ. 18).
- 13 Η έρευνα συνεχίστηκε με αιτήσεις παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών προς τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως και την TUSR, καθώς και με αναγγεληθέντα έλεγχο στις εγκαταστάσεις της Slovak Telekom στις 13 και 14 Ιουλίου 2009.
- 14 Σε αρκετά έγγραφα προβληματισμού τα οποία απηύθυνε στην Επιτροπή, από τις 11 Αυγούστου 2009 έως την 31η Αυγούστου 2010, η Slovak Telekom επισήμανε ότι δεν μπορούσε, κατά την άποψή της, να θεμελιωθεί ουδεμία παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ εν προκειμένω.
- 15 Στο πλαίσιο της έρευνας, η Slovak Telekom αντιτάχθηκε στην παροχή πληροφοριών οι οποίες ανέτρεχαν στην περίοδο προ της 1ης Μαΐου 2004, ημερομηνία προσχωρήσεως της Σλοβακικής Δημοκρατίας στην Ένωση. Άσκησε προσφυγή ακυρώσεως, αφενός, κατά της αποφάσεως C(2009) 6840 της Επιτροπής, της 3ης Σεπτεμβρίου 2009, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 18, παράγραφος 3, και του άρθρου 24, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [101 ΣΛΕΕ] και [102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1), καθώς και, αφετέρου, κατά της αποφάσεως C(2010) 902 της Επιτροπής, της 8ης Φεβρουαρίου 2010, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 18, παράγραφος 3, και του άρθρου 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 1/2003. Με απόφαση της 22ας Μαρτίου 2012, Slovak Telekom κατά Επιτροπής (T-458/09 και T-171/10, ΕΥ:Τ:2012:145), το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τις προσφυγές που ασκήθηκαν κατά των αποφάσεων αυτών.

- 16 Κατόπιν αιτήσεων παροχής πληροφοριών τις οποίες απηύθυνε στην προσφεύγουσα, στις 13 Δεκεμβρίου 2010, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει εναντίον της διαδικασία κατά την έννοια του άρθρου 2 του κανονισμού 773/2004.
- 17 Στις 7 Μαΐου 2012 η Επιτροπή απηύθυνε ανακοίνωση των αιτιάσεων στη Slovak Telekom. Η ανακοίνωση των αιτιάσεων εστάλη στην προσφεύγουσα την επομένη. Στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Επιτροπή διαπίστωσε, προκαταρκτικώς, ότι η Slovak Telekom είχε ενδεχομένως παραβεί το άρθρο 102 ΣΛΕΕ λόγω της εφαρμογής πρακτικής η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους όσον αφορά την αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους του δικτύου της και την εθνική και περιφερειακή ευρυζωνική πρόσβαση των ανταγωνιστών της στο ευρύ κοινό, καθώς και λόγω αρνήσεως παροχής προσβάσεως στους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως σε ορισμένα προϊόντα χονδρικής. Η Επιτροπή διαπίστωσε επίσης, προκαταρκτικώς, ότι η προσφεύγουσα υπείχε ενδεχομένως ευθύνη για την παραβατική αυτή συμπεριφορά, υπό την ιδιότητα της μητρικής εταιρίας της Slovak Telekom κατά την περίοδο της παραβάσεως.
- 18 Αφού τους παρασχέθηκε πρόσβαση στον φάκελο της υποθέσεως, η Slovak Telekom και η προσφεύγουσα απάντησαν, έκαστη, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων στις 5 Σεπτεμβρίου 2012. Εν συνεχεία, οργανώθηκε ακρόαση στις 6 και 7 Νοεμβρίου του ίδιου έτους.
- 19 Στις 21 Ιουνίου 2013 η Slovak Telekom υπέβαλε στην Επιτροπή πρόταση δεσμεύσεων, με σκοπό να αποκριθεί στις αντιρρήσεις της από την άποψη του δικαίου του ανταγωνισμού, και ζήτησε από την Επιτροπή να εκδώσει απόφαση αποδοχής των δεσμεύσεων κατά την έννοια του άρθρου 9 του κανονισμού 1/2003 αντί αποφάσεως απαγορεύσεως. Εντούτοις, η Επιτροπή θεώρησε τις δεσμεύσεις αυτές ανεπαρκείς και, επομένως, αποφάσισε να συνεχίσει τη διαδικασία.
- 20 Η Επιτροπή απηύθυνε στη Slovak Telekom και στην προσφεύγουσα, αντιστοίχως στις 6 Δεκεμβρίου 2013 και στις 10 Ιανουαρίου 2014, έκθεση των πραγματικών περιστατικών ώστε να τους παράσχει τη δυνατότητα να καταθέσουν παρατηρήσεις επί των συμπληρωματικών αποδεικτικών στοιχείων τα οποία συνέλεξε μετά την αποστολή της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Η Επιτροπή επισήμανε ότι τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία, στα οποία παρασχέθηκε πρόσβαση στη Slovak Telekom και στην προσφεύγουσα, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε ενδεχόμενη τελική απόφαση.
- 21 Η Slovak Telekom και η προσφεύγουσα απάντησαν, αντιστοίχως, στις 21 Φεβρουαρίου και στις 6 Μαρτίου 2014, στην έκθεση των πραγματικών περιστατικών.
- 22 Κατά τις συσκέψεις που διεξήχθησαν με τη Slovak Telekom στις 16 Σεπτεμβρίου 2014 και με την προσφεύγουσα στις 29 Σεπτεμβρίου 2014, η Επιτροπή παρείχε σε αυτές πληροφορίες σχετικά με την απόφαση που σχεδίαζε να εκδώσει βάσει του άρθρου 7 του κανονισμού 1/2003.

Γ. Προσβαλλομένη απόφαση

- 23 Στην προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή εκτιμά ότι η απαρτιζόμενη από τη Slovak Telekom και την προσφεύγουσα επιχείρηση διέπραξε ενιαία και διαρκή παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ και του άρθρου 54 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ όσον αφορά τις ευρυζωνικές υπηρεσίες στη Σλοβακία κατά το διάστημα από τις 12 Αυγούστου 2005 έως την 31η Δεκεμβρίου 2010 (στο εξής: επίδικο διάστημα).

1. Καθορισμός των σχετικών αγορών και δεσπόζουσα θέση της Slovak Telekom σε αυτές

- 24 Με την προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή προσδιορίζει δύο σχετικές αγορές προϊόντων, ήτοι:
- τη μαζική λιανική αγορά σταθερών ευρυζωνικών υπηρεσιών·

- τη χονδρική αγορά της προσβάσεως στους τοπικούς βρόχους στους οποίους η πρόσβαση είναι αδεσμοποίητη.
- 25 Η σχετική γεωγραφική αγορά καλύπτει, κατά την προσβαλλομένη απόφαση, το σύνολο της επικράτειας της Σλοβακίας.
- 26 Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι, κατά το επίδικο διάστημα, η Slovak Telekom κατείχε μονοπωλιακή θέση στη χονδρική αγορά αδεσμοποίητης προσβάσεως στους τοπικούς βρόχους και ότι δεν υφίσταντο άμεσες πιέσεις υπό μορφή πραγματικού ή δυνητικού ανταγωνισμού ούτε αντισταθμιστική αγοραστική ισχύς περιορίζουσες την ισχύ της εταιρίας αυτής στην αγορά. Επομένως, η Slovak Telekom κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά αυτή κατά το επίδικο διάστημα. Η Επιτροπή διαπιστώνει επίσης ότι η Slovak Telekom κατείχε δεσπόζουσα θέση, κατά το διάστημα αυτό, στη μαζική λιανική αγορά σταθερών ευρυζωνικών υπηρεσιών.

2. Συμπεριφορά της Slovak Telekom

α) Άρνηση παροχής αδεσμοποίητης προσβάσεως στους τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom

- 27 Στο μέρος της αναλύσεώς της με τίτλο «Άρνηση παροχής», η Επιτροπή επισημαίνει ότι, καίτοι αρκετοί εναλλακτικοί φορείς εκμεταλλεύσεως είχαν σημαντικό συμφέρον να τους παρασχεθεί πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom προκειμένου να την ανταγωνιστούν στη λιανική αγορά ευρυζωνικών υπηρεσιών, ο εν λόγω φορέας εκμεταλλεύσεως έθεσε, στην προσφορά αναφοράς, καταχρηστικούς όρους και προϋποθέσεις προκειμένου να δυσχεράνει την πρόσβαση αυτή. Με τον τρόπο αυτό, η Slovak Telekom καθυστέρησε, δυσχέρανε ή παρεμπόδισε την είσοδο στη λιανική αγορά ευρυζωνικών υπηρεσιών.
- 28 Συναφώς, η Επιτροπή υπογραμμίζει, πρώτον, ότι η αδεσμοποίητη πρόσβαση εναλλακτικού φορέα εκμεταλλεύσεως στον τοπικό βρόχο προϋποθέτει ότι αυτός αποκτά προηγουμένως επαρκείς και κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με το δίκτυο του κατεστημένου φορέα εκμεταλλεύσεως. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα στον εναλλακτικό φορέα εκμεταλλεύσεως να αξιολογήσει τις εμπορικές ευκαιρίες του και να επεξεργαστεί κατάλληλα οικονομικά μοντέλα για τις μελλοντικές υπηρεσίες λιανικής που θα παρέχει βάσει της αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο. Εν προκειμένω, όμως, η προσφορά αναφοράς δεν πληρούσε αυτήν την υποχρέωση ενημερώσεως των εναλλακτικών φορέων εκμεταλλεύσεως.
- 29 Επομένως, παρά τις προβλεπόμενες από το εφαρμοστέο κανονιστικό πλαίσιο προϋποθέσεις (βλ. σκέψεις 7 και 8 ανωτέρω), η προσφορά αναφοράς δεν παρείχε βασικές πληροφορίες σχετικά με τις θέσεις των φυσικών σημείων προσβάσεως και την ύπαρξη τοπικών βρόχων σε συγκεκριμένα σημεία του δικτύου. Οι εναλλακτικοί φορείς εκμεταλλεύσεως είχαν πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές μόνο κατόπιν αιτήματος, υπό τον όρο της καταβολής τέλους, εντός πέντε ημερών από την έναρξη ισχύος συμφωνίας εμπιστευτικότητας με τη Slovak Telekom και μόνο κατόπιν συστάσεως τραπεζικής εγγυήσεως. Η Επιτροπή εκτιμά, κατ' ουσίαν, ότι οι προϋποθέσεις αυτές καθυστέρησαν αδικαιολόγητα και δυσχέραναν την ανακοίνωση των σχετικών πληροφοριών στους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως και, με τον τρόπο αυτό, απέτρεψαν την πρόσβαση των εν λόγω φορέων εκμεταλλεύσεως στους τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom.
- 30 Ακόμη και σε περίπτωση προσβάσεως κατόπιν αιτήματος, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι κοινοποιηθείσες από τη Slovak Telekom πληροφορίες ήταν ανεπαρκείς. Συγκεκριμένα, η Slovak Telekom δεν ανακοίνωσε καμία πληροφορία σχετικά με την ύπαρξη των τοπικών βρόχων της, ενώ οι πληροφορίες αυτές ήταν πρωταρχικής σημασίας ώστε να μπορέσουν οι εναλλακτικοί φορείς εκμεταλλεύσεως να εκπονήσουν εγκαίρως τα οικονομικά μοντέλα τους και να καθορίσουν τις εμπορικές δυνατότητες της αδεσμοποίητης προσβάσεως. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η Slovak Telekom όφειλε να έχει ανακοινώσει όχι μόνο τον κατάλογο των κύριων κατανεμητών και των παρόμοιων πόρων, αλλά και περιγραφή της

γεωγραφικής καλύψεώς τους, πληροφορίες σχετικά με τις σειρές αριθμών τηλεφώνου που εξυπηρετούνται από τους σταθμούς αυτούς, την πραγματική χρήση των καλωδίων (ως ποσοστό) για τις τεχνολογίες DSL, τον βαθμό αναπτύξεως του εξοπλισμού παλμοκωδικής διαμορφώσεως (pulse code modulation ή PCM) σχετικά με τα καλώδια που συνδέονται με τους διάφορους κύριους καταναμητές, τα ονόματα ή τις λειτουργίες των καταναμητών και τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται στις τεχνικές και μεθοδολογικές ρυθμίσεις της εν λόγω εταιρίας, ή ακόμη το μέγιστο μήκος των ομοιογενών τοπικών βρόχων. Εξάλλου, η Slovak Telekom είχε σαφή επίγνωση του προβλήματος που δημιουργούσαν στους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως αυτές οι συνθήκες προσβάσεως στις πληροφορίες και η περιορισμένη έκταση αυτών. Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι, ενώ η Slovak Telekom δημοσίευσε υπόδειγμα για τις αιτήσεις αδεσμοποίητης προσβάσεως προς υποβολή από τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως μόλις τον Μάιο του 2009, η προσφορά αναφοράς όσον αφορά την αδεσμοποίητη πρόσβαση προέβλεπε εξαρχής την επιβολή οικονομικών κυρώσεων στην περίπτωση που αίτηση προσβάσεως κρινόταν ελλιπής.

- 31 Δεύτερον, κατά την προσβαλλομένη απόφαση, η Slovak Telekom περιόρισε αδικαιολόγητα το περιεχόμενο της υποχρεώσεώς της όσον αφορά την αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους της.
- 32 Συγκεκριμένα, κατά πρώτον, η Slovak Telekom εξαίρεσε αδικαιολόγητα από την υποχρέωση αυτή τις «παθητικές» γραμμές, ήτοι τις γραμμές οι οποίες, καίτοι υφίσταντο, δεν χρησιμοποιούνταν. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, η Slovak Telekom κράτησε για τον εαυτό της σημαντική ποσότητα δυνητικών πελατών οι οποίοι δεν αγόραζαν ακόμη τις ευρυζωνικές υπηρεσίες της, καίτοι εξυπηρετούνταν από το δίκτυό της, και τούτο παρά το γεγονός ότι το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο ουδόλως προέβλεπε περιορισμό της υποχρεώσεως παροχής αδεσμοποίητης προσβάσεως μόνο στις ενεργές γραμμές και η αγορά αυτή ήταν σε πλήρη ανάπτυξη. Κατά την Επιτροπή, ο περιορισμός που εφάρμοσε η Slovak Telekom δεν δικαιολογούνταν από κανέναν αντικειμενικό τεχνικό λόγο.
- 33 Κατά δεύτερον, η Slovak Telekom εξαίρεσε αδικαιολόγητα από την υποχρέωσή της περί παροχής αδεσμοποίητης προσβάσεως τις υπηρεσίες τις οποίες χαρακτήρισε «υπηρεσίες σε σύγκρουση», ήτοι τις υπηρεσίες τις οποίες μπορούσε να προσφέρει η ίδια και οι οποίες μπορούσαν να είναι σε σύγκρουση με την πρόσβαση εναλλακτικού φορέα εκμεταλλεύσεως στον τοπικό βρόγχο. Πέραν του ότι η έννοια των υπηρεσιών σε σύγκρουση ήταν αόριστη, ο κατάλογος των υπηρεσιών αυτών, τον οποίο κατάρτισε μονομερώς η Slovak Telekom, ήταν ενδεικτικός και, επομένως, δημιουργούσε αβεβαιότητα στους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως. Ο περιορισμός αυτός στέρησε από τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως μεγάλο αριθμό δυνητικών πελατών, τους οποίους κράτησε για τον εαυτό της η Slovak Telekom και οι οποίοι εξαιρέθηκαν, επομένως, από την αγορά λιανικής.
- 34 Κατά τρίτον, η Επιτροπή επισημαίνει τον αδικαιολόγητο χαρακτήρα του κανόνα που έθεσε η Slovak Telekom στην προσφορά αναφοράς, κατά τον οποίο μόνον το 25 % των τοπικών βρόχων που περιέχονται σε καλώδιο πολλαπλών ζευγών μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών, προκειμένου να αποφευχθούν τα παράσιτα και οι παρεμβολές. Ο κανόνας αυτός δεν δικαιολογείται, καθόσον έχει γενικό και αόριστο χαρακτήρα και, επομένως, δεν λαμβάνει υπόψη τα χαρακτηριστικά των καλωδίων και τον συγκεκριμένο συνδυασμό των τεχνικών μεταδόσεως. Συναφώς, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η πρακτική σε άλλα κράτη μέλη καταδεικνύει την ύπαρξη εναλλακτικών δυνατοτήτων, αντί των αόριστων και επιβαλλόμενων σε προηγούμενο στάδιο περιορισμών, όπως είναι η αρχή της χρήσεως του καλωδίου κατά 100 % σε συνδυασμό με την εκ των υστέρων διαχείριση όλων των συγκεκριμένων προβλημάτων που ανακύπτουν από τις παρεμβολές στο φάσμα. Τέλος, η Slovak Telekom εφάρμοσε ως προς την ίδια κανόνα μέγιστης χρήσεως του καλωδίου κατά 63 %, λιγότερο αυστηρό από εκείνον που επέβαλε στους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως.
- 35 Τέλος, τρίτον, η Slovak Telekom καθόρισε στην προσφορά αναφοράς αρκετές μεροληπτικές ρήτρες και όρους όσον αφορά την αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους της.

- 36 Συναφώς, κατά πρώτον, κατά την προσβαλλομένη απόφαση, η Slovak Telekom περιέλαβε στην προσφορά αναφοράς μεροληπτικές ρήτρες και όρους σχετικά με τη συνεγκατάσταση, η οποία ορίζεται στην εν λόγω προσφορά ως «η παροχή φυσικού χώρου και του τεχνικού εξοπλισμού που είναι αναγκαίοι για την κατάλληλη τοποθέτηση του εξοπλισμού τηλεπικοινωνιών του παρόχου που διαθέτει άδεια με σκοπό παροχή υπηρεσιών στους τελικούς χρήστες του παρόχου που διαθέτει άδεια μέσω προσβάσεως στον τοπικό βρόχο». Το εμπόδιο που δημιουργήθηκε κατ' αυτόν τον τρόπο για τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως ανέκλυτε ειδικότερα από τα ακόλουθα στοιχεία: i) οι όροι προέβλεπαν προκαταρκτική εξέταση των δυνατοτήτων συνεγκαταστάσεως η οποία δεν ήταν αντικειμενικά αναγκαία· ii) οι εναλλακτικοί φορείς εκμεταλλεύσεως μπορούσαν να αμφισβητήσουν τον καθορισμό της μορφής συνεγκαταστάσεως που αποφάσισε η Slovak Telekom μόνο εφόσον πραγματοποιούσαν πρόσθετα έξοδα· iii) η λήξη της περιόδου κρατήσεως μετά την επίδοση στον εναλλακτικό φορέα εκμεταλλεύσεως της ανακοινώσεως σχετικά με το αποτέλεσμα της προκαταρκτικής εξετάσεως ή της λεπτομερούς εξετάσεως, χωρίς να επιτευχθεί συμφωνία σχετικά με τη συνεγκατάσταση, συνεπαγόταν την πλήρη επανάληψη της διαδικασίας προκαταρκτικής εξετάσεως ή λεπτομερούς εξετάσεως· iv) η Slovak Telekom δεν δεσμευόταν από καμία προθεσμία σε περίπτωση πρόσθετων λεπτομερών εξετάσεων απορρυσών από διαπραγματεύσεις και είχε το δικαίωμα να αποσύρει, χωρίς εξηγήσεις και χωρίς έννομες συνέπειες, πρόταση συμφωνίας συνεγκαταστάσεως ενόσω εκκρεμούσε η αποδοχή της προτάσεως από τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών· v) η Slovak Telekom δεν δεσμευόταν σχετικά με οποιοδήποτε ακριβές χρονοδιάγραμμα όσον αφορά την υλοποίηση της συνεγκαταστάσεως· vi) η Slovak Telekom επέβαλε μονομερώς αθέμιτα και μη διάφανα τέλη για τη συνεγκατάσταση.
- 37 Κατά δεύτερον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, βάσει της προσφοράς αναφοράς, οι εναλλακτικοί φορείς εκμεταλλεύσεως όφειλαν να υποβάλλουν προβλέψεις των αιτήσεων προεπιλογής του τοπικού βρόχου δώδεκα μήνες νωρίτερα για κάθε χώρο συνεγκαταστάσεως, μήνα προς μήνα, προτού μπορέσουν να υποβάλουν αίτηση προεπιλογής για την πρόσβαση στον αντίστοιχο τοπικό βρόχο. Η Επιτροπή εκτιμά, όμως, ότι η υποχρέωση αυτή επιβάλλει στους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως να υποβάλλουν προβλέψεις σε χρόνο κατά τον οποίο δεν είναι σε θέση να εκτιμήσουν τις ανάγκες τους σε αδεσμοποίητη πρόσβαση. Επιπλέον, η Επιτροπή επικρίνει το γεγονός ότι η μη τήρηση των σχετικών με την πρόβλεψη όρων συνεπαγόταν την καταβολή προστίμων, καθώς και τον δεσμευτικό χαρακτήρα της υποχρέωσης προβλέψεως και την απουσία προθεσμίας εντός της οποίας η Slovak Telekom όφειλε να απαντήσει σε αίτηση προεπιλογής σε περίπτωση μη συμμορφώσεως της αιτήσεως αυτής προς τον προβλεφθέντα όγκο.
- 38 Κατά τρίτον, η Επιτροπή εκτιμά ότι η υποχρεωτική διαδικασία προεπιλογής, με σκοπό να παρασχεθεί η δυνατότητα στους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως να καθορίσουν αν ένας τοπικός βρόχος ήταν κατάλληλος για την τεχνολογία DSL ή για οποιαδήποτε άλλη ευρυζωνική τεχνολογία την οποία ενδέχεται να είχαν την πρόθεση να χρησιμοποιήσουν προτού υποβάλουν δεσμευτική αίτηση αδεσμοποίητης προσβάσεως, ήταν τέτοια ώστε να αποτρέπει τους εν λόγω φορείς εκμεταλλεύσεως από την υποβολή αιτήσεως αδεσμοποίητης προσβάσεως στους τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom. Επομένως, καίτοι αναγνωρίζει την αναγκαιότητα επαληθεύσεως της καταλληλότητας των τοπικών βρόχων για αδεσμοποίητη πρόσβαση ή των βασικών προϋποθέσεων για την αδεσμοποίητη πρόσβαση σε συγκεκριμένη γραμμή, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η αποσύνδεση αυτής της διαδικασίας προεπιλογής από την ίδια την αίτηση προσβάσεως στον τοπικό βρόχο καθυστέρησε αδικαιολόγητα την αδεσμοποίητη πρόσβαση και είχε ως αποτέλεσμα πρόσθετα έξοδα για τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως. Επιπλέον, αρκετές πτυχές οι οποίες εξετάζονταν στο πλαίσιο της διαδικασίας προεπιλογής ήταν περιττές. Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης τον αδικαιολόγητο χαρακτήρα του περιορισμού σε δέκα ημέρες της διάρκειας ισχύος της προεπιλογής τοπικού βρόχου, πέραν της οποίας δεν μπορούσε πλέον να υποβληθεί αίτηση προσβάσεως.
- 39 Κατά τέταρτον, σύμφωνα με την προσβαλλομένη απόφαση, η προσφορά αναφοράς περιελάμβανε δυσμενείς όρους όσον αφορά τις επισκευές, τη συντήρηση και τη διατήρηση, λόγω i) ελλείψεως κατάλληλου ορισμού των «προγραμματισμένων» και των «μη προγραμματισμένων εργασιών», ii) ασάφειας της διακρίσεως μεταξύ «μη προγραμματισμένων εργασιών» και απλών «ατελειών», η οποία

μπορούσε να οδηγήσει σε αδικαιολόγητες συμπεριφορές εκ μέρους της Slovak Telekom, iii) των εξαιρετικά σύντομων προβλεπόμενων προθεσμιών για την ενημέρωση εναλλακτικού φορέα εκμεταλλεύσεως για τέτοιες εργασίες καθώς και για τη μετάδοση της πληροφορίας αυτής στους πελάτες αυτού και, τέλος, iv) της μεταβιβάσεως στον εναλλακτικό φορέα εκμεταλλεύσεως της ευθύνης διακοπών εξυπηρέτησεως λόγω επισκευής όταν ο εν λόγω φορέας εκμεταλλεύσεως κρινόταν μη συνεργάσιμος.

- 40 Κατά πέμπτον, η Επιτροπή θεωρεί αθέμιτους αρκετούς όρους και προϋποθέσεις σχετικούς με την τραπεζική εγγύηση που απαιτούνταν από κάθε εναλλακτικό φορέα εκμεταλλεύσεως ο οποίος επιθυμούσε να συνάψει με τη Slovak Telekom συμφωνία συνεγκαταστάσεως και να αποκτήσει, τελικώς, πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους της. Συγκεκριμένα, καταρχάς, η Slovak Telekom διέθετε υπερβολικά ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά την αποδοχή ή την άρνηση τραπεζικής εγγυήσεως και δεν υπέκειτο στην τήρηση οποιασδήποτε προθεσμίας συναφώς. Εν συνεχεία, το ποσό της εγγυήσεως, το οποίο καθορίστηκε σε 66 387,84 ευρώ, ήταν υπερβολικό σε σχέση με τους κινδύνους και τα έξοδα που αναλάμβανε η Slovak Telekom. Πόσω μάλλον που η προσφορά αναφοράς παρείχε τη δυνατότητα στη Slovak Telekom να απαιτήσει, σε περίπτωση καταπτώσεως της τραπεζικής εγγυήσεως, την αύξηση του ποσού της εγγυήσεως έως και δώδεκα φορές σε σχέση με το αρχικό ποσό. Επιπλέον, η Slovak Telekom μπορούσε να ζητήσει την κατάπτωση της τραπεζικής εγγυήσεως προκειμένου να καλύψει όχι μόνο τη μη πληρωμή πραγματικών υπηρεσιών που παρέσχε, αλλά και κάθε αξίωση αποζημιώσεως την οποία μπορούσε να προβάλει. Εξάλλου, η Slovak Telekom είχε τη δυνατότητα να ενεργοποιήσει την τραπεζική εγγύηση χωρίς να απαιτείται να αποδείξει ότι είχε καταρχάς οχλήσει τον οφειλέτη, ο δε οφειλέτης δεν μπορούσε να αντιταχθεί στην αίτηση καταπτώσεως της εγγυήσεως. Τέλος, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι οι εναλλακτικοί φορείς εκμεταλλεύσεως δεν διαθέτουν καμία ανάλογη εγγύηση, καίτοι ενδέχεται να υποστούν ζημίες ως αποτέλεσμα της συμπεριφοράς της Slovak Telekom όσον αφορά την αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους.
- 41 Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι πτυχές αυτές της συμπεριφοράς της Slovak Telekom, εκτιμώμενες στο σύνολό τους, συνιστούσαν άρνηση του συγκεκριμένου φορέα εκμεταλλεύσεως να παράσχει αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους του.

β) Συμπύεση των περιθωρίων κέρδους των εναλλακτικών φορέων εκμεταλλεύσεως στο πλαίσιο της παροχής αδεσμοποίητης προσβάσεως στους τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom

- 42 Σε άλλο μέρος της αναλύσεως της συμπεριφοράς της Slovak Telekom, η Επιτροπή επισημαίνει την ύπαρξη συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους λόγω της συμπεριφοράς του εν λόγω φορέα εκμεταλλεύσεως όσον αφορά την αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους του, η οποία συνιστά αυτοτελή μορφή καταχρήσεως δεσπόζουσας θέσεως. Συγκεκριμένα, η διαφορά μεταξύ των τιμών που εφάρμοζε η Slovak Telekom για τη χορήγηση της προσβάσεως αυτής σε εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως και των τιμών που εφάρμοζε στους δικούς της πελάτες ήταν είτε αρνητική είτε ανεπαρκής για την παροχή της δυνατότητας σε έναν φορέα εκμεταλλεύσεως εξίσου αποτελεσματικό με τη Slovak Telekom να καλύψει το συγκεκριμένο κόστος με το οποίο αυτή επιβαρυνόταν για την παροχή των δικών της προϊόντων ή υπηρεσιών στην αγορά επόμενου σταδίου, ήτοι στην αγορά λιανικής.
- 43 Όσον αφορά το σενάριο στο οποίο το εξεταζόμενο χαρτοφυλάκιο υπηρεσιών περιλαμβάνει μόνο τις ευρυζωνικές υπηρεσίες, η Επιτροπή επισημαίνει ότι ένας εξίσου αποτελεσματικός ανταγωνιστής θα ήταν σε θέση, μέσω αδεσμοποίητης προσβάσεως στους τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom, να αναπαραγάγει τη λιανική προσφορά DSL της Slovak Telekom στο σύνολό της όπως αυτή εξελίχθηκε με την πάροδο του χρόνου. Εντούτοις, από την προσέγγιση «ανά περίοδο» (ήτοι τον υπολογισμό των διαθέσιμων περιθωρίων κέρδους για κάθε έτος από το 2005 έως το 2010) προέκυπτε ότι ένας εξίσου

αποτελεσματικός με τη Slovak Telekom ανταγωνιστής εμφάνιζε αρνητικά περιθώρια κέρδους και, επομένως, δεν μπορούσε να αναπαραγάγει με αποδοτικό τρόπο το προτεινόμενο από τη Slovak Telekom χαρτοφυλάκιο ευρυζωνικών υπηρεσιών στην αγορά λιανικής.

- 44 Όσον αφορά το σενάριο στο οποίο το εξεταζόμενο χαρτοφυλάκιο περιλαμβάνει υπηρεσίες φωνητικής τηλεφωνίας επιπλέον των ευρυζωνικών υπηρεσιών μέσω πλήρους προσβάσεως στον τοπικό βρόχο, η Επιτροπή καταλήγει επίσης στη διαπίστωση ότι εξίσου αποτελεσματικός με τη Slovak Telekom ανταγωνιστής δεν θα μπορούσε, λόγω των εφαρμοζόμενων από αυτήν τιμών στην αγορά προηγούμενου σταδίου της αδεσμοποίητης προσβάσεως, να ασκήσει με αποδοτικό τρόπο δραστηριότητες στη σχετική αγορά λιανικής κατά το διάστημα από το 2005 έως το 2010. Επομένως, εξίσου αποτελεσματικός ανταγωνιστής δεν θα μπορούσε να αναπαραγάγει με αποδοτικό τρόπο, κατά το ίδιο διάστημα, το προτεινόμενο από τη Slovak Telekom χαρτοφυλάκιο. Η διαπίστωση αυτή δεν μεταβάλλεται από την προσθήκη, σε αυτό το χαρτοφυλάκιο αναφοράς, των διαθέσιμων από το 2007 υπηρεσιών multi-play.
- 45 Δεδομένου ότι ούτε η Slovak Telekom ούτε η προσφεύγουσα παρείχαν, κατά τη διοικητική διαδικασία, αντικειμενική αιτιολόγηση της συμπεριφοράς αποκλεισμού που εφάρμοσαν, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η συμπεριφορά της Slovak Telekom κατά το επίδικο διάστημα πρέπει να αναλυθεί ως καταχρηστική συμπίεση των περιθωρίων κέρδους.

3. Ανάλυση των αντίθετων προς τον ανταγωνισμό αποτελεσμάτων της συμπεριφοράς της Slovak Telekom

- 46 Η Επιτροπή εκτιμά ότι τα δύο αυτά είδη συμπεριφοράς της Slovak Telekom, ήτοι η άρνηση παροχής αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο και η συμπίεση των περιθωρίων κέρδους των εναλλακτικών φορέων εκμεταλλεύσεως, μπορούσαν να εμποδίσουν τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως να στηριχθούν στην αδεσμοποίητη πρόσβαση προκειμένου να εισέλθουν στη μαζική λιανική αγορά σταθερών ευρυζωνικών υπηρεσιών στη Σλοβακία. Κατά την προσβαλλομένη απόφαση, οι συμπεριφορές αυτές κατέστησαν τον ανταγωνισμό στην αγορά αυτή λιγότερο αποτελεσματικό, δεδομένου ότι δεν υφίστατο για τους ανταγωνιστές φορείς εκμεταλλεύσεως πραγματική αποδοτική εναλλακτική δυνατότητα για την ευρυζωνική πρόσβαση στο ευρύ κοινό πέραν της αδεσμοποίητης προσβάσεως στους τοπικούς βρόχους βάσει της τεχνολογίας DSL. Ο αντίκτυπος της συμπεριφοράς της Slovak Telekom στον ανταγωνισμό υπήρξε έτι εντονότερος δεδομένου ότι η λιανική αγορά ευρυζωνικών υπηρεσιών εμφάνιζε υψηλές δυνατότητες εξελίξεως κατά το υπό κρίση διάστημα.
- 47 Η Επιτροπή προσθέτει, κατ' ουσίαν, ότι, βάσει της αρχής της «κλίμακας της επενδύσεως», αυτή η παρεμπόδιση αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο στέρησε από τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως πηγή εσόδων η οποία θα τους παρείχε τη δυνατότητα να πραγματοποιήσουν άλλες επενδύσεις στο δίκτυο, μεταξύ άλλων αναπτύσσοντας το δικό τους δίκτυο προσβάσεως προκειμένου να συνδέσουν άμεσα σε αυτό τους πελάτες τους.
- 48 Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η αντίθετη προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορά της Slovak Telekom στη μαζική λιανική αγορά σταθερών ευρυζωνικών υπηρεσιών στη Σλοβακία μπορούσε να έχει αρνητικές συνέπειες στον ανταγωνισμό και, λαμβανομένης υπόψη της γεωγραφικής της καλύψεως η οποία αντιστοιχούσε στο σύνολο της επικράτειας της Σλοβακίας, μπόρεσε να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

4. Αποδέκτες της προσβαλλομένης αποφάσεως και πρόστιμα

- 49 Κατά την προσβαλλομένη απόφαση, καθ' όλο το επίδικο διάστημα, η προσφεύγουσα όχι μόνο ήταν σε θέση να ασκήσει καθοριστική επιρροή στην εμπορική πολιτική της Slovak Telekom, αλλά άσκησε όντως τέτοια επιρροή. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα και η Slovak Telekom ανήκουν στην ίδια επιχείρηση, είναι αμφότερες υπεύθυνες για την ενιαία και διαρκή παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, η οποία αποτελεί αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 50 Όσον αφορά την κύρωση της παραβάσεως αυτής, η Επιτροπή επισημαίνει ότι καθόρισε το ποσό των προστίμων βάσει των αρχών που διατυπώνονται στις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 23, παράγραφος 2, σημείο α', του κανονισμού 1/2003 (ΕΕ 2006, C 210, σ. 2, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του 2006).
- 51 Καταρχάς, η Επιτροπή υπολογίζει το βασικό ποσό του προστίμου λαμβάνοντας υπόψη το 10 % του κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε η Slovak Telekom στην αγορά αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο και στη λιανική αγορά σταθερών ευρυζωνικών υπηρεσιών κατά το τελευταίο πλήρες οικονομικό έτος της συμμετοχής της στην παράβαση, εν προκειμένω το 2010, και πολλαπλασιάζοντας τον αριθμό αυτό επί 5,33 προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διάρκεια της παραβάσεως (πέντε έτη και τέσσερις μήνες). Το βασικό ποσό που προκύπτει από τον υπολογισμό αυτό ανέρχεται σε 38 838 000 ευρώ. Πρόκειται για το πρώτο πρόστιμο που επιβλήθηκε για την επίμαχη παράβαση και για την καταβολή του οποίου η Slovak Telekom και η προσφεύγουσα ευθύνονται, κατά το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α, της προσβαλλομένης αποφάσεως, αλληλεγγύως και εις ολόκληρον.
- 52 Εν συνεχεία, η Επιτροπή προβαίνει σε διττή αναπροσαρμογή του βασικού αυτού ποσού. Κατά πρώτον, διαπιστώνει ότι, κατά τη διάπραξη της επίμαχης παραβάσεως, η προσφεύγουσα είχε ήδη κριθεί υπεύθυνη παραβάσεως του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, λόγω συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, στην απόφαση 2003/707/ΕΚ της Επιτροπής, της 21ης Μαΐου 2003, σχετικά με διαδικασία δυνάμει του άρθρου 82 [ΕΚ] (υποθέσεις COMP/37.451, 37.578, 37.579 – Deutsche Telekom AG) (ΕΕ 2003, L 263, σ. 9, στο εξής: απόφαση Deutsche Telekom), και ότι, όταν εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση, η προσφεύγουσα κατείχε ήδη 51 % των εταιρικών μεριδίων της Slovak Telekom και ήταν σε θέση να ασκεί καθοριστική επιρροή σε αυτήν. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, για την προσφεύγουσα, το βασικό ποσό του προστίμου πρέπει να επαυξηθεί κατά 50 % λόγω υποτροπής. Κατά δεύτερον, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών της προσφεύγουσας ανερχόταν, το 2013, σε 60,123 δισεκατομμύρια ευρώ και ότι, προκειμένου το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο να έχει επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα, πρέπει να εφαρμοστεί στο βασικό ποσό συντελεστής προσαυξήσεως 1,2. Το αποτέλεσμα της διττής αυτής αναπροσαρμογής του βασικού ποσού, ήτοι 31 070 000 ευρώ, κατά το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο b, της προσβαλλομένης αποφάσεως, συνεπάγεται χωριστό πρόστιμο το οποίο επιβάλλεται μόνο στην προσφεύγουσα.

5. Διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως

- 53 Τα άρθρα 1 και 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως έχουν ως εξής:

«Άρθρο 1

1. Η απαριτιζόμενη από τις Deutsche Telekom AG και Slovak Telekom a.s. επιχείρηση διέπραξε ενιαία και διαρκή παράβαση του άρθρου 102 της Συνθήκης και του άρθρου 54 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

2. Η παράβαση διήρκεσε από τις 12 Αυγούστου 2005 έως την 31η Δεκεμβρίου 2010 και συνίστατο στις ακόλουθες πρακτικές:

- a) απόκρυψη από τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως των αναγκαίων σχετικών με το δίκτυο πληροφοριών για την αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους·
- b) μείωση του πεδίου εφαρμογής των υποχρεώσεων της σχετικά με την αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους·
- c) καθορισμός μεροληπτικών όρων και προϋποθέσεων στην προσφορά αναφοράς σχετικά με την αδεσμοποίητη πρόσβαση όσον αφορά τη συνεγκατάσταση, την προεπιλογή, τις προβλέψεις, τις επισκευές και τις τραπεζικές εγγυήσεις·
- d) εφαρμογή μεροληπτικών τελών τα οποία δεν παρείχαν τη δυνατότητα σε εξίσου αποτελεσματικό ανταγωνιστή στηριζόμενο στη χονδρική αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom a.s. να αναπαραγάγει τις προσφερόμενες από τη Slovak Telekom a.s. υπηρεσίες λιανικής χωρίς να υποστεί ζημία.

Άρθρο 2

Για τις παραβάσεις που μνημονεύονται στο άρθρο 1, επιβάλλονται τα ακόλουθα πρόστιμα:

- a) πρόστιμο ύψους 38 838 000 ευρώ στην Deutsche Telekom AG και στη Slovak Telekom a.s., αλληλεγγύως και εις ολόκληρον·
- b) πρόστιμο ύψους 31 070 000 ευρώ στην Deutsche Telekom AG.

[...]»

II. Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

[παραλειπόμενα]

70 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

- να ακυρώσει, εν όλω ή εν μέρει, την προσβαλλομένη απόφαση, κατά το μέτρο που την αφορά και, επικουρικώς, να ακυρώσει ή να μειώσει τα πρόστιμα που της επιβλήθηκαν·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

71 Η Επιτροπή και η παρεμβαίνουσα, Slovanet, ζητούν από το Γενικό Δικαστήριο:

- να απορρίψει την προσφυγή·
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

III. Σκεπτικό

72 Η προσφεύγουσα προβάλλει πέντε λόγους ακυρώσεως προς στήριξη τόσο των κύριων αιτημάτων της, τα οποία τείνουν στην πλήρη ή μερική ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, όσο και των επικουρικών αιτημάτων της, τα οποία τείνουν στην ακύρωση των προστίμων που της επιβλήθηκαν ή στη μείωση του ύψους αυτών. Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως αφορά πλάνη περί το δίκαιο και πλάνη

περί τα πράγματα κατά την εφαρμογή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ όσον αφορά την καταχρηστική συμπεριφορά της Slovak Telekom καθώς και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας. Ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως αφορά πλάνη περί το δίκαιο και πλάνη περί τα πράγματα όσον αφορά τη διάρκεια της καταχρηστικής συμπεριφοράς της Slovak Telekom. Ο τρίτος λόγος ακυρώσεως αφορά πλάνη περί το δίκαιο και πλάνη περί τα πράγματα κατά τον καταλογισμό στην προσφεύγουσα της καταχρηστικής συμπεριφοράς της Slovak Telekom, επειδή οι εταιρίες αυτές ανήκουν στην ίδια επιχείρηση. Ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως αφορά παρερμηνεία της έννοιας της «επιχειρήσεως» κατά το δίκαιο της Ένωσης και παραβίαση της αρχής της εξατομικεύσεως των ποινών, στο μέτρο που η προσβαλλομένη απόφαση επιβάλλει επίσης μόνο στην προσφεύγουσα χωριστό πρόστιμο, καθώς και έλλειψη αιτιολογίας. Τέλος, ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως αφορά σφάλματα κατά τον υπολογισμό του προστίμου που επιβλήθηκε αλληλεγγύως και εις ολόκληρον στη Slovak Telekom και στην προσφεύγουσα.

A. Επί του κυρίου αιτήματος ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως

- 73 Οι πέντε λόγοι ακυρώσεως που προβάλλει η προσφεύγουσα και παρατίθενται στη σκέψη 72 ανωτέρω πρέπει να εξεταστούν διαδοχικά.

1. Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά πλάνη περί το δίκαιο και πλάνη περί τα πράγματα κατά την εφαρμογή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ όσον αφορά την καταχρηστική συμπεριφορά της Slovak Telekom καθώς και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

- 74 Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως περιλαμβάνει τρία σκέλη, τα οποία αφορούν, το πρώτο, παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι η Επιτροπή διαπίστωσε την ύπαρξη παραβάσεως κατά την έννοια της διατάξεως αυτής χωρίς να εξετάσει τον απαραίτητο χαρακτήρα των επίμαχων υποδομών τηλεπικοινωνιών, το δεύτερο, προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως της προσφεύγουσας όσον αφορά τον υπολογισμό της συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους και, το τρίτο, σφάλματα στον υπολογισμό του μακροπρόθεσμου μέσου αυξητικού κόστους (στο εξής: MMAK).
- 75 Εξάλλου, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι συμμερίζεται, στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως, την επιχειρηματολογία της Slovak Telekom στην προσφυγή που αυτή άσκησε στις 26 Δεκεμβρίου 2014 κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως (υπόθεση T-851/14). Η προσφεύγουσα υποστηρίζει επίσης, επικαλούμενη μεταξύ άλλων την απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2013, Επιτροπή κατά Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29), ότι, εάν λόγος ακυρώσεως προβληθεί στο πλαίσιο της προσφυγής αυτής ήθελε γίνει δεκτός, θα πρέπει να ωφεληθεί και αυτή τέτοιου αποτελέσματος στην υπό κρίση υπόθεση.

[παραλείπόμενα]

β) Επί του πρώτου σκέλους, το οποίο αφορά παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ καθόσον η Επιτροπή διαπίστωσε την ύπαρξη παραβάσεως κατά την έννοια της διατάξεως αυτής χωρίς να εξετάσει τον απαραίτητο χαρακτήρα των επίμαχων υποδομών τηλεπικοινωνιών

- 81 Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή έσφαλε παραλείποντας να εξετάσει, στην προσβαλλομένη απόφαση, τον απαραίτητο χαρακτήρα της προσβάσεως στο χάλκινο δίκτυο DSL της Slovak Telekom για την άσκηση δραστηριότητας στη λιανική αγορά ευρυζωνικών υπηρεσιών στη Σλοβακία. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Επιτροπή παρέβη την αρχή που απορρέει από την απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), κατά την οποία η άρνηση παροχής ή προσβάσεως συνιστά κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως μόνο όταν είναι ικανή να εξαφανίσει κάθε ανταγωνισμό στην παράγωγη αγορά και οι επίμαχες εισροές προηγούμενου σταδίου είναι απαραίτητες για την άσκηση της δραστηριότητας επόμενου σταδίου. Η εφαρμογή της αρχής αυτής δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση εκ του γεγονότος ότι η υπό κρίση υπόθεση αφορά έμμεση άρνηση προσβάσεως και όχι, όπως στην απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 1998, Bronner

(C-7/97, EU:C:1998:569), πλήρη άρνηση παροχής. Συγκεκριμένα, κανένας λόγος δεν δικαιολογεί να υπόκειται η ύπαρξη καταχρήσεως λόγω έμμεσης αρνήσεως προσβάσεως σε λιγότερο αυστηρές απαιτήσεις αποδείξεως από ό,τι η ύπαρξη καταχρήσεως λόγω πλήρους αρνήσεως προσβάσεως. Η σχετική διάκριση στην οποία προέβη η Επιτροπή στηρίχθηκε σε εσφαλμένη ερμηνεία των σκέψεων 55 και 58 της αποφάσεως της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige (C-52/09, EU:C:2011:83). Επιπλέον, οδηγεί στο παράλογο συμπέρασμα να υπόκειται η απόδειξη της σοβαρότερης παραβάσεως (ήτοι, της πλήρους αρνήσεως προσβάσεως) σε προϋποθέσεις αυστηρότερες από αυτές που εφαρμόζονται στη λιγότερο σοβαρή παράβαση (ήτοι, την έμμεση άρνηση προσβάσεως). Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει, ως προς το τελευταίο αυτό ζήτημα, ότι τουλάχιστον μία επιχείρηση απέκτησε πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom, κάτι το οποίο δεν θα ήταν εφικτό σε περίπτωση πλήρους αρνήσεως προσβάσεως.

- 82 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει επίσης ότι αυτή η απαίτηση αποδείξεως περιορίζεται λόγω του ότι η Slovak Telekom υπέχει κανονιστική υποχρέωση να παρέχει στους ανταγωνιστές παρόχους αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο της, καθόσον η υποχρέωση αυτή επιδιώκει άλλους σκοπούς και υπόκειται σε προϋποθέσεις διαφορετικές από τον εκ των υστέρων έλεγχο σχετικά με την ύπαρξη καταχρήσεως κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ. Εξάλλου, η υποχρέωση αυτή, την οποία επέβαλε η TUSR το 2005, δεν μπορεί να αντικαταστήσει τη συγκεκριμένη εξέταση του απαραίτητου χαρακτήρα της προσβάσεως στους τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom σε μεταγενέστερο χρόνο. Εντούτοις, η Επιτροπή δεν προέβη σε τέτοια συγκεκριμένη εξέταση εν προκειμένω, καίτοι οι αγορές τηλεπικοινωνιών ευρίσκονται σε διαρκή εξέλιξη.
- 83 Ομοίως, η προσφεύγουσα αμφισβητεί την άποψη της Επιτροπής κατά την οποία, κατ' ουσίαν, η απορρέουσα από την απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), αρχή δεν τυγχάνει εφαρμογής εν προκειμένω δεδομένου ότι το επίμαχο δίκτυο τηλεπικοινωνιών αναπτύχθηκε υπό συνθήκες μονοπωλίου από τη Σλοβακική Κυβέρνηση. Η Επιτροπή δεν εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους η περίπτωση αυτή της παρέχει τη δυνατότητα να διαπιστώσει την ύπαρξη καταχρήσεως δεσπόζουσας θέσεως χωρίς να επαληθεύσει τον απαραίτητο χαρακτήρα της προσβάσεως στο χάλκινο δίκτυο DSL της Slovak Telekom. Δεδομένου ότι η ύπαρξη καταχρήσεως πρέπει πάντα να αξιολογείται ανεξαρτήτως των συνθηκών εντός των οποίων δημιουργείται δεσπόζουσα θέση, κανένας λόγος δεν δικαιολογεί την υπαγωγή των πρώην κρατικών μονοπωλίων σε μεταχείριση διαφορετική από εκείνη άλλων επιχειρήσεων στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 102 ΣΛΕΕ. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι το χάλκινο δίκτυο DSL της Slovak Telekom είχε, αρχικώς, πολύ μικρό ποσοστό καλύψεως και ήταν κακής ποιότητας, τούτο δε οδήγησε τη Slovak Telekom, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 891 της προσβαλλομένης αποφάσεως, να επενδύσει συνεχώς σε στοιχεία ενεργητικού υψηλής ταχύτητας στο διάστημα από το 2003 έως το 2010, ήτοι μετά την απώλεια του μονοπωλίου της.
- 84 Εν πάση περιπτώσει, το γεγονός ότι αρκετοί ανταγωνιστές πάροχοι κατάφεραν να εισέλθουν στη λιανική αγορά ευρυζωνικών υπηρεσιών μέσω της δικής τους υποδομής καταδεικνύει ότι η αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom δεν ήταν απαραίτητη για την ανάπτυξη ανταγωνιστικών προσφορών.
- 85 Η Επιτροπή αντικρούει τα επιχειρήματα αυτά.
- 86 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση υπέχει ειδική υποχρέωση να μη θίγει, με τη συμπεριφορά της, τον αποτελεσματικό και υγιή ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά (βλ. απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2017, Intel κατά Επιτροπής, C-413/14 P, EU:C:2017:632, σκέψη 135 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), πρέπει δε να λαμβάνεται υπόψη, συναφώς, η περίπτωση ότι η θέση αυτή αποτελεί συνέπεια πρώην νόμιμου μονοπωλίου (απόφαση της 27ης Μαρτίου 2012, Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, σκέψη 23).
- 87 Συνεπώς, το άρθρο 102 ΣΛΕΕ απαγορεύει, μεταξύ άλλων, σε κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση να εφαρμόζει πρακτικές που οδηγούν σε εκτοπισμό των θεωρούμενων ως εξίσου αποτελεσματικών με αυτήν ανταγωνιστών της από την αγορά και να ενισχύει κατ' αυτόν τον τρόπο τη δεσπόζουσα θέση

- της, καταφεύγοντας σε άλλα μέσα εκτός από εκείνα που εντάσσονται στο πλαίσιο του υγιούς ανταγωνισμού. Υπό την προοπτική αυτή, κάθε ανταγωνισμός μέσω των τιμών δεν μπορεί επομένως να θεωρηθεί θεμιτός (βλ. απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2017, Intel κατά Επιτροπής, C-413/14 P, EU:C:2017:632, σκέψη 136 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 88 Συναφώς, κρίθηκε ότι η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως την οποία απαγορεύει το άρθρο 102 ΣΛΕΕ αποτελεί αντικειμενική έννοια που αφορά τις συμπεριφορές κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως οι οποίες, σε μια αγορά όπου, ακριβώς λόγω της παρουσίας της εν λόγω επιχειρήσεως, ο ανταγωνισμός είναι ήδη εξασθενημένος, έχουν ως αποτέλεσμα να κωλύεται η διατήρηση του υφισταμένου στην αγορά ανταγωνισμού ή η ανάπτυξή του, λόγω της χρησιμοποίησεως διαφορετικών μέσων από εκείνα που διέπουν τον συνήθη ανταγωνισμό μεταξύ των προσφερομένων από τους επιχειρηματίες προϊόντων ή υπηρεσιών (βλ. αποφάσεις της 19ης Απριλίου 2012, Tomra Systems κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-549/10 P, EU:C:2012:221, σκέψη 17 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 9ης Σεπτεμβρίου 2009, Clearstream κατά Επιτροπής, T-301/04, EU:T:2009:317, σκέψη 140 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 89 Το άρθρο 102 ΣΛΕΕ δεν αφορά μόνον την πρακτική που δύναται να προκαλέσει άμεση ζημία στους καταναλωτές, αλλά και τις πρακτικές που τους προκαλούν ζημία πλήττοντας τη λειτουργία του ανταγωνισμού (πρβλ. αποφάσεις της 27ης Μαρτίου 2012, Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, σκέψη 20 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 29ης Μαρτίου 2012, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, T-336/07, EU:T:2012:172, σκέψη 171).
- 90 Τα αποτελέσματα στην κατάσταση του ανταγωνισμού στα οποία γίνεται παραπομπή στη σκέψη 88 ανωτέρω δεν αφορούν κατ' ανάγκη τα συγκεκριμένα αποτελέσματα της συμπεριφοράς που επικρίνεται ως καταχρηστική. Για να διαπιστωθεί παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ πρέπει να αποδειχθεί ότι η καταχρηστική συμπεριφορά της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως τείνει να περιορίσει τον ανταγωνισμό ή, άλλως, ότι η συμπεριφορά αυτή είναι ικανή ή ενδέχεται να έχει τέτοιο αποτέλεσμα (απόφαση της 19ης Απριλίου 2012, Tomra Systems κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-549/10 P, EU:C:2012:221, σκέψη 68· βλ., επίσης, αποφάσεις της 9ης Σεπτεμβρίου 2009, Clearstream κατά Επιτροπής, T-301/04, EU:T:2009:317, σκέψη 144 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 29ης Μαρτίου 2012, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, T-336/07, EU:T:2012:172, σκέψη 268 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 91 Εξάλλου, όσον αφορά τον καταχρηστικό χαρακτήρα πρακτικής η οποία οδηγεί σε συμπίεση των περιθωρίων κέρδους, επισημαίνεται ότι το άρθρο 102, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', ΣΛΕΕ απαγορεύει ρητώς την άμεση ή έμμεση επιβολή, εκ μέρους της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως, μη δίκαιων τιμών (αποφάσεις της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, σκέψη 25, και της 29ης Μαρτίου 2012, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, T-336/07, EU:T:2012:172, σκέψη 173). Εντούτοις, δεδομένου ότι ο κατάλογος των καταχρηστικών πρακτικών που περιλαμβάνεται στο άρθρο 102 ΣΛΕΕ δεν είναι περιοριστικός, η απαρίθμηση των καταχρηστικών πρακτικών που περιέχεται σε αυτήν τη διάταξη δεν εξαντλεί τους τρόπους καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως δεσπόζουσας θέσεως που απαγορεύονται από το δίκαιο της Ένωσης (αποφάσεις της 21ης Φεβρουαρίου 1973, Europemballage και Continental Can κατά Επιτροπής, 6/72, EU:C:1973:22, σκέψη 26· της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, σκέψη 26, και της 29ης Μαρτίου 2012, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, T-336/07, EU:T:2012:172, σκέψη 174).
- 92 Εν προκειμένω, διευκρινίζεται ότι η επιχειρηματολογία που προέβαλε η προσφεύγουσα στο πρώτο σκέλος του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως αφορά μόνο το νομικό κριτήριο που εφάρμοσε η Επιτροπή, στο έβδομο μέρος της προσβαλλομένης αποφάσεως (αιτιολογικές σκέψεις 355 έως 821), με σκοπό να χαρακτηρίσει ως «άρνηση παροχής» σειρά συμπεριφορών της Slovak Telekom κατά το επίδικο διάστημα. Αντιθέτως, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί την ίδια την ύπαρξη των συμπεριφορών που διαπίστωσε η Επιτροπή στο συγκεκριμένο μέρος της προσβαλλομένης αποφάσεως. Όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 2 και 1507 της εν λόγω αποφάσεως, οι συμπεριφορές αυτές, οι οποίες

- συνέβαλαν στη διαπίστωση από την Επιτροπή ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως του άρθρου 102 ΣΛΕΕ (αιτιολογική σκέψη 1511 της προσβαλλομένης αποφάσεως), συνίσταντο, πρώτον, σε απόκρυψη από τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως πληροφοριών σχετικά με το δίκτυο της Slovak Telekom, αναγκαιών για την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο του εν λόγω φορέα εκμεταλλεύσεως, δεύτερον, στον εκ μέρους της Slovak Telekom περιορισμό των υποχρεώσεων της σχετικά με την αδεσμοποίητη πρόσβαση οι οποίες απορρέουν από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο και, τρίτον, στον καθορισμό από τον εν λόγω φορέα εκμεταλλεύσεως πλειόνων μεροληπτικών ρητρών και όρων στην προσφορά αναφοράς σχετικά με την αδεσμοποίητη πρόσβαση.
- 93 Εξάλλου, όπως επιβεβαίωσε η προσφεύγουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως δεν επιδιώκεται να αμφισβητηθεί η ανάλυση από την Επιτροπή, στο όγδοο μέρος της προσβαλλομένης αποφάσεως (αιτιολογικές σκέψεις 822 έως 1045 της προσβαλλομένης αποφάσεως), της συνιστάμενης σε συμπίεση των περιθωρίων κέρδους συμπεριφοράς της Slovak Telekom. Συγκεκριμένα, στην προσφυγή της, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι το συγκεκριμένο είδος συμπεριφοράς συνιστά αυτοτελή μορφή καταχρήσεως διαφορετική από την άρνηση παροχής και της οποίας η ύπαρξη δεν υπόκειται, επομένως, στα κριτήρια που διατυπώθηκαν στην απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) (πρβλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2014, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, σκέψη 75 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 94 Συγκεκριμένα, κατ' ουσίαν, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι χαρακτήρισε τις συμπεριφορές που μνημονεύονται στη σκέψη 92 ανωτέρω «άρνηση παροχής» προσβάσεως στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom χωρίς να ελέγξει τον «απαραίτητο» χαρακτήρα της προσβάσεως αυτής, κατά την έννοια της τρίτης προϋποθέσεως που διατυπώνεται στη σκέψη 41 της αποφάσεως της 26ης Νοεμβρίου 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569).
- 95 Στην απόφαση αυτή, το Δικαστήριο έκρινε ασφαλώς ότι, προκειμένου να συνιστά κατάχρηση κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ η άρνηση επιχειρήσεως με δεσπόζουσα θέση να παράσχει πρόσβαση σε υπηρεσία, πρέπει η άρνηση αυτή να μπορεί να εξαφανίσει οποιονδήποτε ανταγωνισμό στην αγορά εκ μέρους του αιτούντος την υπηρεσία, να μη μπορεί να δικαιολογηθεί αντικειμενικά και να είναι η υπηρεσία καθεαυτήν απαραίτητη για την άσκηση της δραστηριότητας του αιτούντος την υπηρεσία (απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 1998, Bronner, C-7/97, EU:C:1998:569, σκέψη 41· βλ., επίσης, απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2009, Clearstream κατά Επιτροπής, T-301/04, EU:T:2009:317, σκέψη 147 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 96 Εξάλλου, από τις σκέψεις 43 και 44 της αποφάσεως της 26ης Νοεμβρίου 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), προκύπτει ότι, προκειμένου να διαπιστωθεί αν ένα προϊόν ή μια υπηρεσία είναι αναγκαία για την άσκηση της δραστηριότητας μιας επιχειρήσεως σε ορισμένη αγορά, επιβάλλεται να εξετασθεί αν υφίστανται προϊόντα ή υπηρεσίες που αποτελούν εναλλακτικές λύσεις, έστω και αν αυτές είναι λιγότερο πλεονεκτικές, καθώς και αν υφίστανται τεχνικής, κανονιστικής ή οικονομικής φύσεως εμπόδια δυνάμενα να καταστήσουν αδύνατη, ή τουλάχιστον αδικαιολογίτως δυσχερή, την ανάπτυξη, ενδεχομένως σε συνεργασία με άλλους επιχειρηματίες, εναλλακτικών προϊόντων ή υπηρεσιών εκ μέρους κάθε επιχειρήσεως που προτίθεται να δραστηριοποιηθεί στην εν λόγω αγορά. Σύμφωνα με τη σκέψη 46 της αποφάσεως της 26ης Νοεμβρίου 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), προκειμένου να γίνει δεκτή η ύπαρξη εμποδίων οικονομικής φύσεως, θα πρέπει τουλάχιστον να αποδειχθεί ότι η δημιουργία αυτών των προϊόντων ή υπηρεσιών είναι οικονομικώς ασύμφορη για παραγωγή ανάλογης κλίμακας με την παραγωγή της επιχειρήσεως που ελέγχει το υφιστάμενο προϊόν ή την υφιστάμενη υπηρεσία (απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, IMS Health, C-418/01, EU:C:2004:257, σκέψη 28).
- 97 Εντούτοις, εν προκειμένω, καθόσον η ρύθμιση στον τομέα των τηλεπικοινωνιών ορίζει το εφαρμοστέο σε αυτόν νομικό πλαίσιο, συμβάλλοντας έτσι στον καθορισμό των συνθηκών του ανταγωνισμού υπό τις οποίες επιχείρηση τηλεπικοινωνιών ασκεί τις δραστηριότητές της στις οικείες αγορές, η ρύθμιση αυτή συνιστά στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη για την εφαρμογή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ στις

συμπεριφορές αυτής της επιχειρήσεως, ιδίως όσον αφορά την εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα αυτών των συμπεριφορών (απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2010, Deutsche Telekom κατά Επιτροπής, C-280/08 P, EU:C:2010:603, σκέψη 224).

- 98 Όπως ορθώς υποστηρίζει η Επιτροπή, οι προϋποθέσεις που υπομνήσθηκαν στη σκέψη 95 ανωτέρω διατυπώθηκαν και εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο υποθέσεων στις οποίες εξεταζόταν αν το άρθρο 102 ΣΛΕΕ μπορούσε να επιβάλει στην κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση την υποχρέωση να παρέχει σε άλλες επιχειρήσεις πρόσβαση σε προϊόν ή υπηρεσία, ελλείψει κάθε σχετικής κανονιστικής υποχρέωσης.
- 99 Το πλαίσιο αυτό διαφέρει από το πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως, στην οποία η TUSR, με απόφαση της 8ης Μαρτίου 2005 την οποία επικύρωσε ο διευθυντής της εν λόγω αρχής στις 14 Ιουνίου 2005, υποχρέωσε τη Slovak Telekom να κάνει δεκτές όλες τις αιτήσεις αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο της, οι οποίες κρίνονταν εύλογες και δικαιολογημένες, προκειμένου να δοθεί σε εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως η δυνατότητα να παράσχουν τις υπηρεσίες τους, στη βάση αυτή, στη μαζική λιανική αγορά σταθερών ευρυζωνικών υπηρεσιών στη Σλοβακία (βλ. σκέψη 9 ανωτέρω). Η υποχρέωση αυτή ήταν αποτέλεσμα της βουλήσεως των δημόσιων αρχών να παροτρύνουν τη Slovak Telekom και τους ανταγωνιστές της να επενδύσουν και να καινοτομήσουν, μεριμνώντας παράλληλα για τη διατήρηση του ανταγωνισμού στην αγορά (αιτιολογικές σκέψεις 218, 373, 388, 1053 και 1129 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 100 Όπως εκτίθεται στις αιτιολογικές σκέψεις 37 έως 46 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η απόφαση της TUSR, η οποία εκδόθηκε κατ' εφαρμογήν του νόμου 610/2003, έθεσε σε εφαρμογή στη Σλοβακία την υποχρέωση παροχής αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο των φορέων εκμεταλλεύσεως με σημαντική ισχύ στην αγορά παροχής σταθερών δημόσιων τηλεφωνικών δικτύων και υπηρεσιών, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 3 του κανονισμού 2887/2000. Ο νομοθέτης της Ένωσης αιτιολόγησε την υποχρέωση αυτή, στην αιτιολογική σκέψη 6 του εν λόγω κανονισμού, με την επισήμανση ότι «[δ]εν θα ήταν οικονομικά βιώσιμο για τους νεοεισερχόμενους να δημιουργήσουν εκ νέου υποδομή πρόσβασης τοπικού βρόχου μεταλλικών αγωγών, αντίστοιχη με αυτήν του επίσημου φορέα εκμετάλλευσης στο σύνολό της και μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα[, δεδομένου ότι ο]ι εναλλακτικές υποδομές [...] γενικά δεν προσφέρουν [...] την ίδια λειτουργικότητα ή τη γενικευμένη παρουσία των δικτύων του επίσημου φορέα εκμετάλλευσης».
- 101 Επομένως, δεδομένου ότι το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο αναγνώριζε σαφώς την αναγκαιότητα προσβάσεως στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom, προκειμένου να καταστεί εφικτή η ανάπτυξη και η ανάπτυξη αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη σλοβακική αγορά των διαδικτυακών υπηρεσιών υψηλής ταχύτητας, η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει ότι η πρόσβαση αυτή ήταν όντως απαραίτητη κατά την έννοια της τελευταίας προϋποθέσεως, η οποία διατυπώνεται στη σκέψη 41 της αποφάσεως της 26ης Νοεμβρίου 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569).
- 102 Το συμπέρασμα αυτό δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση από το επιχείρημα της προσφεύγουσας κατά το οποίο η ύπαρξη κανονιστικής υποχρέωσης παροχής προσβάσεως στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom δεν σημαίνει ότι η πρόσβαση αυτή πρέπει επίσης να παρασχεθεί δυνάμει του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι αυτή η εκ των προτέρων κανονιστική υποχρέωση επιδιώκει άλλους σκοπούς και υπόκειται σε προϋποθέσεις διαφορετικές από τον εκ των υστέρων έλεγχο της συμπεριφοράς επιχειρήσεως κατέχουσας δεσπόζουσα θέση, δυνάμει του εν λόγω άρθρου.
- 103 Συγκεκριμένα, για την απόρριψη του επιχειρήματος αυτού, αρκεί να υπογραμμιστεί ότι τα στοιχεία που παρατίθενται στις σκέψεις 97 έως 101 ανωτέρω δεν στηρίζονται στην παραδοχή ότι η υποχρέωση της Slovak Telekom να παράσχει την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο της απορρέει από το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, αλλά υπογραμμίζουν μόνο, κατά την μνημονευόμενη στη σκέψη 97 ανωτέρω νομολογία, ότι τέτοια κανονιστική υποχρέωση συνιστά κρίσιμο στοιχείο του οικονομικού και νομικού

πλαίσιου εντός του οποίου πρέπει να εκτιμηθεί αν οι πρακτικές της Slovak Telekom, οι οποίες εξετάζονται στο έβδομο μέρος της προσβαλλομένης αποφάσεως, μπορούσαν να χαρακτηριστούν καταχρηστικές πρακτικές κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

- 104 Εξάλλου, η εκ μέρους της προσφεύγουσας επίκληση της σκέψεως 113 της αποφάσεως της 10ης Απριλίου 2008, Deutsche Telekom κατά Επιτροπής (T-271/03, EU:T:2008:101), προς στήριξη του επιχειρήματος που υπομνήσθηκε στη σκέψη 102 ανωτέρω, είναι αλυσιτελής. Το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε αναμφίβολα στην εν λόγω σκέψη ότι οι ρυθμιστικές αρχές δρουν σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο, το οποίο μπορεί να έχει σκοπούς που διαφέρουν από εκείνους της πολιτικής ανταγωνισμού της Ένωσης. Σκοπός της σκέψεως αυτής ήταν να αιτιολογήσει την απόρριψη από το Γενικό Δικαστήριο του επιχειρήματος που προέβαλε η προσφεύγουσα στην υπόθεση εκείνη, κατά το οποίο, κατ' ουσίαν, ο εκ των προτέρων έλεγχος των τιμολογίων της από τη γερμανική ρυθμιστική αρχή τηλεπικοινωνιών και ταχυδρομείων απέκλειε τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 102 ΣΛΕΕ σε ενδεχόμενη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους προκύπτουσα από τα τιμολόγια της για την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον δικό της τοπικό βρόχο. Επομένως, η σκέψη αυτή δεν αφορούσε το αν η ύπαρξη κανονιστικής υποχρέωσης παροχής προσβάσεως στον τοπικό βρόχο του κατέχοντος δεσπόζουσα θέση φορέα εκμεταλλεύσεως είναι λυσιτελής για την εκτίμηση της συμμορφώσεως των όρων προσβάσεως που θέτει προς το άρθρο 102 ΣΛΕΕ.
- 105 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι παρέλειψε να διαπιστώσει τον απαραίτητο χαρακτήρα της προσβάσεως στο επίμαχο δίκτυο.
- 106 Επιπλέον, τούτο δεν θα μπορούσε να προσαφθεί στην Επιτροπή ούτε αν ήθελε θεωρηθεί ότι η συλλογιστική της αποφάσεως της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige (C-52/09, EU:C:2011:83), περιλαμβάνει και την επίμαχη έμμεση άρνηση παροχής προσβάσεως. Στην απόφαση αυτή, το Δικαστήριο έκρινε ότι, από τις σκέψεις 48 και 49 της αποφάσεως της 26ης Νοεμβρίου 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), δεν μπορεί να συναχθεί ότι οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την απόδειξη υπάρξεως καταχρηστικής αρνήσεως προμήθειας, η οποία αποτελούσε αντικείμενο του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος που εξετάστηκε στην υπόθεση εκείνη, πρέπει οπωσδήποτε να εφαρμόζονται και στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του καταχρηστικού χαρακτήρα συμπεριφοράς συνισταμένης στην εξάρτηση της παροχής υπηρεσιών ή της πώλησεως προϊόντων από προϋποθέσεις που είναι δυσμενείς ή για τις οποίες ο αγοραστής θα μπορούσε να μην ενδιαφέρεται (απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, σκέψη 55). Συναφώς, το Δικαστήριο επισήμανε ότι τέτοιες συμπεριφορές θα μπορούσαν, αυτές καθεαυτές, να συνιστούν αυτοτελή μορφή καταχρήσεως η οποία διαφέρει από την άρνηση προμήθειας (απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, σκέψη 56).
- 107 Εξάλλου, το Δικαστήριο επισήμανε ότι διαφορετική ερμηνεία της αποφάσεως της 26ης Νοεμβρίου 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), θα ισοδυναμούσε με το να απαιτείται, προκειμένου οποιαδήποτε συμπεριφορά κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως, όσον αφορά τους εμπορικούς όρους της, να μπορεί να θεωρηθεί καταχρηστική, να πληρούνται πάντοτε οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για να αποδειχθεί η ύπαρξη αρνήσεως προμήθειας, πράγμα που θα περιόριζε αδικαιολόγητα την πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 102 ΣΛΕΕ (απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, σκέψη 58).
- 108 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ορθώς επ' αυτού ότι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης πρακτική, την οποία εξέτασε το Δικαστήριο στην απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige (C-52/09, EU:C:2011:83), συνίστατο μόνο, όπως προκύπτει από τη σκέψη 8 της αποφάσεως αυτής, σε ενδεχόμενη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους από τον κατεστημένο σουηδικό φορέα εκμεταλλεύσεως του δικτύου σταθερής τηλεφωνίας με σκοπό να αποθαρρύνει τις αιτήσεις εναλλακτικών φορέων εκμεταλλεύσεως για πρόσβαση στον τοπικό βρόχο του. Δεν μπορεί εντούτοις να συναχθεί εξ αυτού ότι η ερμηνεία που Δικαστηρίου όσον αφορά το περιεχόμενο των προϋποθέσεων που τίθενται στη σκέψη 41 της αποφάσεως της 26ης Νοεμβρίου 1998, Bronner

- (C-7/97, EU:C:1998:569), περιορίζεται μόνο στη συγκεκριμένη μορφή καταχρηστικής συμπεριφοράς και δεν καλύπτει πρακτικές μη αυστηρά τιμολογιακές όπως αυτές που εξέτασε εν προκειμένω η Επιτροπή στο έβδομο μέρος της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ. σκέψεις 27 έως 41 ανωτέρω).
- 109 Συγκεκριμένα, επιβάλλεται καταρχάς η διαπίστωση ότι, στις σκέψεις 55 έως 58 της αποφάσεως της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige (C-52/09, EU:C:2011:83), το Δικαστήριο δεν παρέπεμψε στη συγκεκριμένη μορφή καταχρήσεως η οποία συνίσταται στη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους ανταγωνιστών φορέων εκμεταλλεύσεως σε αγορά επόμενου σταδίου, αλλά μάλλον στην «παροχή υπηρεσιών ή την πώληση προϊόντων από προϋποθέσεις που είναι δυσμενείς ή για τις οποίες ο αγοραστής θα μπορούσε να μην ενδιαφέρεται», καθώς και στους «εμπορικούς όρους» που καθόρισε η έχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση. Η διατύπωση αυτή υποδηλώνει ότι οι πρακτικές στις οποίες γίνεται παραπομπή κατ' αυτόν τον τρόπο αφορούσαν όχι μόνο συμπίεση των περιθωρίων κέρδους, αλλά και άλλες εμπορικές πρακτικές ικανές να παραγάγουν παράνομα αποτελέσματα αποκλεισμού από την αγορά για τους υφιστάμενους ή τους δυνητικούς ανταγωνιστές, του είδους αυτών που η Επιτροπή χαρακτηρίζει έμμεση άρνηση παροχής προσβάσεως στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom (πρβλ. αιτιολογική σκέψη 366 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 110 Αυτή η ερμηνεία της αποφάσεως της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige (C-52/09, EU:C:2011:83), επιβεβαιώνεται από την παραπομπή του Δικαστηρίου, στο συγκεκριμένο μέρος της αναλύσεώς του, στις σκέψεις 48 και 49 της αποφάσεως της 26ης Νοεμβρίου 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569). Συγκεκριμένα, οι σκέψεις αυτές σχετίζονταν με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα που είχε υποβληθεί στο Δικαστήριο στην υπόθεση εκείνη και πραγματεύονταν όχι την άρνηση της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχείρησης την οποία αφορούσε η υπόθεση της κύριας δίκης να παράσχει πρόσβαση στο σύστημά της κατ' οίκον διανομής στον εκδότη ανταγωνιστικής ημερήσιας εφημερίδας, ζήτημα το οποίο εξετάστηκε στο πλαίσιο του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, αλλά τον ενδεχόμενο χαρακτηρισμό ως καταχρήσεως δεσπόζουσας θέσεως πρακτικής η οποία συνίστατο στην εξάρτηση από την εν λόγω επιχείρηση της προσβάσεως αυτής από την προϋπόθεση να της αναθέσει ο εν λόγω εκδότης, ταυτόχρονα, την εκτέλεση άλλων υπηρεσιών, όπως την πώληση στα περίπτερα ή την εκτύπωση.
- 111 Συναφώς, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα της προσφεύγουσας κατά το οποίο, κατ' ουσίαν, η εφαρμογή εν προκειμένω της συλλογιστικής που παρατίθεται στις σκέψεις 55 έως 58 της αποφάσεως της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige (C-52/09, EU:C:2011:83), θα οδηγούσε στο παράλογο συμπέρασμα ότι η απόδειξη έμμεσης αρνήσεως παροχής είναι ευχερέστερη από την απόδειξη ρητής αρνήσεως παροχής, παρά το γεγονός ότι το δεύτερο αυτό είδος συμπεριφοράς συνιστά σοβαρότερη μορφή καταχρήσεως δεσπόζουσας θέσεως. Συγκεκριμένα, αρκεί η διαπίστωση ότι το επιχείρημα αυτό στηρίζεται σε εσφαλμένη παραδοχή, ήτοι ότι η σοβαρότητα παραβάσεως του άρθρου 102 ΣΛΕΕ συνιστάμενης στην άρνηση επιχείρησης που κατέχει δεσπόζουσα θέση να παράσχει προϊόν ή υπηρεσία σε άλλες επιχειρήσεις εξαρτάται μόνον από τη μορφή της. Η σοβαρότητα τέτοιας παραβάσεως μπορεί, όμως, να εξαρτάται από πολλούς παράγοντες ανεξάρτητους από τον ρητό ή έμμεσο χαρακτήρα της εν λόγω αρνήσεως, όπως η γεωγραφική έκταση της παραβάσεως, ο δόλος ή ακόμη οι συνέπειές της στην αγορά. Η ανάλυση αυτή επιβεβαιώνεται στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006, στο σημείο 20 των οποίων επισημαίνεται ότι η εκτίμηση της σοβαρότητας γίνεται κατά περίπτωση για κάθε είδος παραβάσεως του άρθρου 101 ή 102 ΣΛΕΕ, λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών συνθηκών της υποθέσεως.
- 112 Τέλος, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, στη σκέψη 69 της αποφάσεως της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige (C-52/09, EU:C:2011:83), το Δικαστήριο επισήμανε ότι ο απαραίτητος χαρακτήρας του προϊόντος χονδρικής μπορούσε να έχει σημασία στο πλαίσιο της εκτιμήσεως των αποτελεσμάτων συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους. Εντούτοις, εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα επικαλέστηκε την υποχρέωση της Επιτροπής να αποδείξει τον απαραίτητο χαρακτήρα της αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom μόνο προς στήριξη του επιχειρήματος ότι η Επιτροπή δεν εφάρμοσε το κατάλληλο νομικό κριτήριο κατά την εκτίμηση των πρακτικών που εξετάζονται στο έβδομο μέρος της προσβαλλομένης αποφάσεως

(βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 29ης Μαρτίου 2012, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, T-336/07, EU:T:2012:172, σκέψη 182), και όχι με σκοπό να θέσει υπό αμφισβήτηση την εκτίμηση, από την Επιτροπή, των αντίθετων προς τον ανταγωνισμό αποτελεσμάτων των εν λόγω πρακτικών, η οποία περιλαμβάνεται στο ένατο μέρος της εν λόγω αποφάσεως (αιτιολογικές σκέψεις 1046 έως 1109 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

- 113 Όσον αφορά την εκ μέρους της προσφεύγουσας επίκληση του σημείου 79 της ανακοινώσεως για τις κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου [102 ΣΛΕΕ] σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις (ΕΕ 2009, C 45, σ. 7), αυτή δεν είναι λυσιτελής εν προκειμένω.
- 114 Συγκεκριμένα, αφενός, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, η διάκριση η οποία πραγματοποιείται στο σημείο αυτό μεταξύ σαφούς αρνήσεως και «εξυπονοούμενης αρνήσεως» παροχής δεν συνοδεύεται από οποιαδήποτε διευκρίνιση όσον αφορά τα κρίσιμα νομικά κριτήρια με σκοπό τη διαπίστωση, σε καθεμία από τις περιπτώσεις αυτές, παραβάσεως του άρθρου 102 ΣΛΕΕ. Αφετέρου, και εν πάση περιπτώσει, στην ανακοίνωση αυτή επισημαίνεται ότι μοναδικός σκοπός της είναι να προσδιορίσει τις προτεραιότητες που θα κατευθύνουν την Επιτροπή κατά την εφαρμογή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ στη συμπεριφορά αποκλεισμού δεσποζουσών επιχειρήσεων και όχι να αποτελέσει δεσμευτικό νομοθέτημα (βλ. σημεία 2 και 3 της ανακοινώσεως).
- 115 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι ο χαρακτηρισμός των συμπεριφορών της Slovak Telekom, οι οποίες εξετάζονται στο έβδομο μέρος της προσβαλλομένης αποφάσεως, ως καταχρηστικών πρακτικών κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ δεν προϋπέθετε να διαπιστώσει η Επιτροπή ότι η πρόσβαση στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom ήταν απαραίτητη για την άσκηση της δραστηριότητας των ανταγωνιστών φορέων εκμεταλλεύσεως στη λιανική αγορά σταθερών ευρυζωνικών υπηρεσιών στη Σλοβακία, κατά τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 96 ανωτέρω.
- 116 Από τα προεκτεθέντα στοιχεία προκύπτει ότι το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως είναι απορριπτό ως αβάσιμο.

γ) Επί του δεύτερου σκέλους, το οποίο αφορά προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως της προσφεύγουσας όσον αφορά τον υπολογισμό της συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους

- 117 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή προσέβαλε διτώς το δικαίωμα ακροάσεώς της κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας.
- 118 Πρώτον, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην προσφεύγουσα ένα σύνολο νέων στοιχείων κατά τη διάρκεια ενημερωτικής συσκέψεως στις 29 Σεπτεμβρίου 2014. Από το έγγραφο με τίτλο «Υπολογισμός της συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους (προκαταρκτικά αποτελέσματα)» [Margin squeeze calculation (preliminary results)], το οποίο γνωστοποιήθηκε με την ευκαιρία αυτή στην προσφεύγουσα, προέκυπτε ότι το περιθώριο κέρδους το οποίο πραγματοποίησε η Slovak Telekom το 2005 ήταν θετικό βάσει υπολογισμού των περιθωρίων κέρδους ανά περίοδο (έτος προς έτος). Το έγγραφο αυτό περιείχε, εξάλλου, αριθμητικά στοιχεία στα οποία η προσφεύγουσα δεν είχε πρόσβαση πριν από την ενημερωτική σύσκεψη. Τέλος, κατά τη συνάντηση αυτή, η Επιτροπή ανήγγειλε την πρόθεσή της, αφενός, να εφαρμόσει προσέγγιση βασισμένη σε πλείονες περιόδους (ή πολυετή προσέγγιση) για τον υπολογισμό των περιθωρίων κέρδους από τις 12 Αυγούστου 2005 έως την 31η Δεκεμβρίου 2010 και, αφετέρου, να διαπιστώσει κατ' αυτόν τον τρόπο αρνητικό περιθώριο κέρδους και για το 2005. Η αναγγελία αυτή εξέπληξε, όμως, τόσο την προσφεύγουσα όσο και τη Slovak Telekom, καθόσον καμία εξ αυτών δεν είχε εισηγηθεί έως τότε τέτοια μέθοδο.

- 119 Κατόπιν αιτήσεως της προσφεύγουσας, η Επιτροπή την ενημέρωσε, την 1η Οκτωβρίου 2014, ότι μπορούσε να της γνωστοποιήσει τις παρατηρήσεις της επί των στοιχείων αυτών το αργότερο έως τις 3 Οκτωβρίου 2014. Εντούτοις, δεδομένου ότι η ημερομηνία αυτή ήταν επίσημη αργία στη Γερμανία, η προσφεύγουσα διέθετε λιγότερες από δύο εργάσιμες ημέρες για να καταθέσει τις παρατηρήσεις της. Δεδομένου ότι ορισμένα από τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για τον αναθεωρημένο υπολογισμό της συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους είχαν παρασχεθεί από τη Slovak Telekom στην απάντησή της στην έκθεση των πραγματικών περιστατικών και δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν είχε πρόσβαση σε αυτήν, η Επιτροπή επέτρεψε, με έγγραφο της 7ης Οκτωβρίου 2014, στην προσφεύγουσα να λάβει γνώση της απαντήσεως αυτής και να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της επ' αυτής το αργότερο έως το βράδυ της 9ης Οκτωβρίου.
- 120 Κατά την προσφεύγουσα, αυτές οι πολύ βραχείες προθεσμίες της στέρησαν, στην πράξη, κάθε πραγματική δυνατότητα να κάνει γνωστή την άποψή της σχετικά με τα νέα στοιχεία που της γνωστοποιήθηκαν στις 29 Σεπτεμβρίου 2014, και τούτο παρά το γεγονός ότι τα εν λόγω στοιχεία ελήφθησαν υπόψη στην προσβαλλομένη απόφαση. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι τα αριθμητικά στοιχεία που παρουσίασε για πρώτη φορά η Επιτροπή κατά την ημερομηνία αυτή ήταν όχι μόνο νέα, μεταξύ άλλων λόγω της χρήσεως του MMAK, αλλά και πολύπλοκα. Η προσφεύγουσα δεν μπόρεσε να ζητήσει την εξέταση των στοιχείων αυτών από οικονομολόγους, πράγμα που θα της είχε αναμφίβολα παράσχει τη δυνατότητα να επηρεάσει την εκτίμηση της Επιτροπής όσον αφορά τη διάρκεια της συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους που αποτέλεσε αντικείμενο της έρευνας.
- 121 Δεύτερον, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι προέβη, στην προσβαλλομένη απόφαση, σε διορθώσεις και αναπροσαρμογές των δεδομένων που παρείχε η Slovak Telekom για να υπολογίσει το MMAK, χωρίς εντούτοις να την ενημερώσει προηγουμένως για τις αντιρρήσεις της συναφώς και, επομένως, στερώντας από αυτήν κάθε δυνατότητα να προβάλει λυσιτελώς την άποψή της.
- 122 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά.
- 123 Πρέπει να υπομνησθεί ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας στο πλαίσιο των διοικητικών διαδικασιών που ανάγονται στην πολιτική του ανταγωνισμού συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, τον σεβασμό της οποίας διασφαλίζουν τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης (βλ. απόφαση της 18ης Ιουνίου 2013, ICF κατά Επιτροπής, T-406/08, EU:T:2013:322, σκέψη 115 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 124 Η αρχή αυτή επιβάλλει να παρέχεται στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση, κατά τη διοικητική διαδικασία, η δυνατότητα να καταστήσει λυσιτελώς γνωστή την άποψή της σχετικά με το υποστατό και το κρίσιμο των πραγματικών περιστατικών και περιστάσεων των οποίων γίνεται επίκληση, καθώς και σχετικά με τα έγγραφα που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή προς τεκμηρίωση της θέσεώς της περί παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού. Υπό την έννοια αυτή, το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού 1/2003 προβλέπει ότι στους εμπλεκόμενους αποστέλλεται ανακοίνωση των αιτιάσεων. Στην ανακοίνωση αυτή πρέπει να διατυπώνονται, σαφώς, όλα τα ουσιώδη στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή στο στάδιο αυτό της διαδικασίας (απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2013, SNIA κατά Επιτροπής, C-448/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:801, σκέψεις 41 και 42).
- 125 Η ανωτέρω επιταγή πληρούται όταν η οριστική απόφαση δεν προσάπτει στους ενδιαφερομένους παραβάσεις διαφορετικές από εκείνες που παρατίθενται με την ανακοίνωση των αιτιάσεων και λαμβάνει υπόψη μόνον τα πραγματικά περιστατικά για τα οποία οι ενδιαφερόμενοι είχαν την ευκαιρία να παράσχουν εξηγήσεις κατά τη διάρκεια της διαδικασίας (πρβλ. αποφάσεις της 24ης Μαΐου 2012, MasterCard κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-111/08, EU:T:2012:260, σκέψη 266, και της 18ης Ιουνίου 2013, ICF κατά Επιτροπής, T-406/08, EU:T:2013:322, σκέψη 117).
- 126 Εντούτοις, η παράθεση των ουσιωδών στοιχείων επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή στην ανακοίνωση των αιτιάσεων μπορεί να είναι συνοπτική και η απόφαση δεν χρειάζεται κατ' ανάγκη να είναι αντίγραφο της ανακοινώσεως αιτιάσεων, έγγραφο του οποίου οι πραγματικές και νομικές

εκτιμήσεις έχουν καθαρά προσωρινό χαρακτήρα (πρβλ. αποφάσεις της 17ης Νοεμβρίου 1987, *British American Tobacco και Reynolds Industries κατά Επιτροπής*, 142/84 και 156/84, EU:C:1987:490, σκέψη 70· της 5ης Δεκεμβρίου 2013, *SNIA κατά Επιτροπής*, C-448/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:801, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 24ης Μαΐου 2012, *MasterCard κ.λπ. κατά Επιτροπής*, T-111/08, EU:T:2012:260, σκέψη 267). Ως εκ τούτου, είναι παραδεκτές προσθήκες στην κοινοποίηση αιτιάσεων οι οποίες πραγματοποιούνται υπό το πρίσμα του υπομνήματος απαντήσεως των διαδίκων, των οποίων τα επιχειρήματα αποδεικνύουν ότι όντως άσκησαν τα δικαιώματά τους άμυνας. Η Επιτροπή μπορεί επίσης, ενόψει της διοικητικής διαδικασίας, να αναθεωρήσει ή να προσθέσει πραγματικά ή νομικά επιχειρήματα προς στήριξη των αιτιάσεων που διατύπωσε (απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2011, *Alliance One International κατά Επιτροπής*, T-25/06, EU:T:2011:442, σκέψη 181). Κατά συνέπεια, μέχρι την έκδοση τελικής απόφασης, η Επιτροπή μπορεί, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των γραπτών ή προφορικών παρατηρήσεων των μερών, είτε να εγκαταλείψει ορισμένες ή ακόμη και όλες τις αιτιάσεις που αρχικά διατύπωσε εναντίον τους και να μεταβάλει έτσι τη θέση της υπέρ αυτών είτε, αντιθέτως, να αποφασίσει να προσθέσει νέες αιτιάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι θα παράσχει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να διατυπώσουν συναφώς την άποψή τους (βλ. απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, *Atlantic Container Line κ.λπ. κατά Επιτροπής*, T-191/98 και T-212/98 έως T-214/98, EU:T:2003:245, σκέψη 115 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

127 Από τον προσωρινό χαρακτήρα του νομικού χαρακτηρισμού των πραγματικών περιστατικών στην ανακοίνωση των αιτιάσεων συνάγεται ότι η τελική απόφαση της Επιτροπής δεν μπορεί να ακυρωθεί για τον μόνο λόγο ότι τα οριστικά συμπεράσματα τα οποία αντλούνται από αυτά τα πραγματικά περιστατικά δεν αντιστοιχούν με ακρίβεια στον εν λόγω προσωρινό χαρακτηρισμό (απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2013, *SNIA κατά Επιτροπής*, C-448/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:801, σκέψη 43). Η συνεκτίμηση ενός επιχειρήματος που προέβαλε επιχείρηση κατά τη διοικητική διαδικασία, χωρίς να της δοθεί η δυνατότητα να εκφέρει σχετικώς την άποψή της πριν από τη λήψη της τελικής απόφασης, δεν μπορεί να συνιστά, καθεαυτή, προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της, όταν η συνεκτίμηση του επιχειρήματος αυτού δεν μεταβάλλει τη φύση των αιτιάσεων που της προσάπτονται (πρβλ. διάταξη της 10ης Ιουλίου 2001, *Irish Sugar κατά Επιτροπής*, C-497/99 P, EU:C:2001:393, σκέψη 24· αποφάσεις της 28ης Φεβρουαρίου 2002, *Compagnie générale maritime κ.λπ. κατά Επιτροπής*, T-86/95, EU:T:2002:50, σκέψη 447, και της 9ης Σεπτεμβρίου 2011, *Alliance One International κατά Επιτροπής*, T-25/06, EU:T:2011:442, σκέψη 182).

128 Πράγματι, η Επιτροπή οφείλει να ακούσει τους αποδέκτες της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και, ενδεχομένως, να λάβει υπόψη τις παρατηρήσεις που διατυπώνουν προς απάντηση στις αιτιάσεις ώστε να τροποποιήσει την ανάλυσή της, σεβόμενη ακριβώς τα δικαιώματα άμυνας τους. Επομένως, η Επιτροπή πρέπει να δικαιούται να διευκρινίσει τον χαρακτηρισμό αυτό στην τελική απόφασή της, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που προκύπτουν από τη διοικητική διαδικασία, είτε προκειμένου να μην εμμένει σε αιτιάσεις που αποδείχθηκε ότι δεν ήταν θεμελιωμένες είτε προκειμένου να προσαρμόσει και να συμπληρώσει, τόσο από πραγματικής όσο και από νομικής απόψεως, τα επιχειρήματα που διατύπωσε προς στήριξη των αιτιάσεών της, υπό τον όρο εντούτοις ότι λαμβάνει υπόψη μόνο πραγματικά περιστατικά επί των οποίων οι ενδιαφερόμενοι είχαν την ευκαιρία να παράσχουν εξηγήσεις και ότι, κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, παρείχε τα αναγκαία για την άμυνά τους στοιχεία (βλ. αποφάσεις της 3ης Σεπτεμβρίου 2009, *Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής*, C-534/07 P, EU:C:2009:505, σκέψη 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 5ης Δεκεμβρίου 2013, *SNIA κατά Επιτροπής*, C-448/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:801, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

129 Τέλος, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, προσβάλλονται τα δικαιώματα άμυνας οσάκις υφίσταται το ενδεχόμενο, λόγω παρατυπίας εκ μέρους της Επιτροπής, η κινηθείσα από αυτήν διοικητική διαδικασία να καταλήξει πιθανώς σε διαφορετικό αποτέλεσμα. Προσφεύγουσα επιχείρηση αποδεικνύει ότι έλαβε χώρα παρόμοια προσβολή εφόσον αποδείξει επαρκώς όχι ότι η απόφαση της Επιτροπής θα είχε διαφορετικό περιεχόμενο, αλλά ότι θα μπορούσε να υποστηρίξει καλύτερα την άμυνά της ελλείψει της παρατυπίας, παραδείγματος χάρη ως εκ του ότι θα μπορούσε να

- χρησιμοποιήσει για την άμυνά της έγγραφα στα οποία δεν της επιτράπη η πρόσβαση κατά τη διοικητική διαδικασία (βλ. αποφάσεις της 2ας Οκτωβρίου 2003, Thyssen Stahl κατά Επιτροπής, C-194/99 P, EU:C:2003:527, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 24ης Μαΐου 2012, MasterCard κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-111/08, EU:T:2012:260, σκέψη 269 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία· απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, Philips κατά Επιτροπής, T-92/13, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:605, σκέψη 93).
- 130 Υπό το πρίσμα των αρχών αυτών πρέπει, καταρχάς, να εξεταστεί η πρώτη αιτίαση της προσφεύγουσας, κατά την οποία εθίγη το δικαίωμα ακροάσεώς της, επειδή δεν μπόρεσε να γνωστοποιήσει λυσιτελώς την άποψή της, κατά τη διοικητική διαδικασία, σχετικά με τα νέα στοιχεία που της κοινοποιήθηκαν κατά την ενημερωτική σύσκεψη που οργάνωσε η Επιτροπή στις 29 Σεπτεμβρίου 2014 και τα οποία ελήφθησαν υπόψη στην προσβαλλομένη απόφαση. Τα στοιχεία αυτά συνίσταντο, πρώτον, σε νέα αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τους υπολογισμούς της συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους της Slovak Telekom, δεύτερον, στο γεγονός ότι το περιθώριο κέρδους ήταν, για το 2005, θετικό βάσει υπολογισμού των περιθωρίων κέρδους ανά περίοδο (έτος προς έτος) και, τρίτον, στην πρόθεση που διατύπωσε η Επιτροπή κατά την εν λόγω σύσκεψη να εφαρμόσει επιπλέον μέθοδο βασισμένη σε πλείονες περιόδους (πολυετή μέθοδο) για τον υπολογισμό των περιθωρίων κέρδους, η οποία της παρέσχε τη δυνατότητα να διαπιστώσει την ύπαρξη αρνητικού περιθωρίου κέρδους και για το 2005.
- 131 Όσον αφορά τα δύο πρώτα στοιχεία, αφενός, πρέπει ασφαλώς να επισημανθεί ότι, κατά την αιτιολογική σκέψη 1010 της προσβαλλομένης απόφασεως, τα προσδιορισθέντα περιθώρια κέρδους για το 2005 ήταν θετικά όσον αφορά τα τρία χαρτοφυλάκια υπηρεσιών που αναλύθηκαν. Αυτό βρίσκεται σε αντίθεση προς τον υπολογισμό της συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους για την πρόσβαση στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom ο οποίος παρατέθηκε στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και εμφάνιζε αρνητικό περιθώριο κέρδους για το ίδιο έτος (βλ. πίνακα 88 και αιτιολογική σκέψη 1203 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων). Αφετέρου, δεν αμφισβητείται ότι, στην προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή δεν χρησιμοποίησε το σύνολο των αριθμητικών στοιχείων που χρησιμοποίησε για τον υπολογισμό της συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και ότι η τροποποίηση αυτή είχε ως αποτέλεσμα τον προσδιορισμό στην εν λόγω απόφαση περιθωρίων κέρδους διαφορετικών εκείνων που υπολογίστηκαν ως προβλέψεις στην εν λόγω ανακοίνωση.
- 132 Εντούτοις, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή στα υπομνήματά της, χωρίς να την αντικρούσει η προσφεύγουσα, οι αλλαγές αυτές όσον αφορά τους υπολογισμούς της συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους ήταν αποτέλεσμα της συνεκτιμήσεως των στοιχείων και των υπολογισμών που παρέσχε η ίδια η Slovak Telekom ως απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Συγκεκριμένα, η συνεκτίμηση αυτή είναι εμφανής στις αιτιολογικές σκέψεις 910, 945, 963 και 984 της προσβαλλομένης απόφασεως. Εξάλλου, από τις αιτιολογικές σκέψεις 946 (υποσημείωση 1405) και 1000 της προσβαλλομένης απόφασεως προκύπτει ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη, κατά την έκδοση της απόφασεως, την αναπροσαρμογή των υπολογισμών της συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους που παρέσχε η Slovak Telekom στην απάντησή της στην έκθεση των πραγματικών περιστατικών (βλ. σκέψη 21 ανωτέρω).
- 133 Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, όσον αφορά την εκτίμηση της συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους, η Επιτροπή δεν μετέβαλε, στην προσβαλλομένη απόφαση, τη φύση των αιτιάσεων εις βάρος της Slovak Telekom και, κατ' επέκταση, κατά της προσφεύγουσας υπό την ιδιότητα αυτής ως μητρικής εταιρίας, προσάπτοντας σε αυτές πράξεις σε σχέση με τις οποίες αυτές δεν είχαν την ευκαιρία να διατυπώσουν την άποψή τους κατά τη διοικητική διαδικασία. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή έλαβε απλώς υπόψη τις αντιρρήσεις που διατύπωσε η Slovak Telekom κατά την εν λόγω διαδικασία προκειμένου να προσαρμόσει και να συμπληρώσει την ανάλυσή της σχετικά με τη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Δεδομένου ότι στόχος της συνεκτιμήσεως αυτής ήταν ακριβώς να εκπληρωθούν οι υποχρεώσεις που μνημονεύονται στη σκέψη 128 ανωτέρω, το δικαίωμα ακροάσεως των μερών κατά τη διοικητική διαδικασία δεν επέβαλε να τους χορηγηθεί εκ νέου δυνατότητα να γνωστοποιήσουν την άποψή τους σχετικά με τους αναθεωρημένους υπολογισμούς της συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης απόφασεως.

- 134 Όσον αφορά το τρίτο στοιχείο που μνημονεύεται στη σκέψη 130 ανωτέρω, σχετικά με τη μέθοδο υπολογισμού της συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους σε πλείονες περιόδους (πολυετή μέθοδο), υπογραμμίζεται ότι, στο σημείο 1281 της απαντήσεώς της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων το οποίο παρατίθενται στο υπόμνημα αντικρούσεως της Επιτροπής, η Slovak Telekom αντιτάχθηκε στην αποκλειστική χρήση της μεθόδου ανά περίοδο (έτος προς έτος), την οποία είχε προτείνει η Επιτροπή στην ανακοίνωση των αιτιάσεων.
- 135 Συγκεκριμένα, η Slovak Telekom υποστήριξε κατ' ουσίαν ότι, στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, οι φορείς εκμεταλλεύσεως εξετάζουν την ικανότητά τους να εξασφαλίσουν εύλογη απόδοση σε περίοδο μεγαλύτερη του ενός έτους. Επομένως, πρότεινε, μεταξύ άλλων, να συμπληρωθεί η εξέταση της συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους με ανάλυση σε πλείονες περιόδους, στην οποία το συνολικό περιθώριο κέρδους επρόκειτο να αξιολογηθεί σε πλείονα έτη. Εξάλλου, από το σημείο 587 της απαντήσεως της προσφεύγουσας στην ανακοίνωση των αιτιάσεων προκύπτει ότι η προσφεύγουσα συντάχθηκε με την αντίρρηση αυτή.
- 136 Πάντως, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 859 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή χρησιμοποίησε προσέγγιση βασισμένη σε πλείονες περιόδους (πολυετή προσέγγιση) προκειμένου να λάβει υπόψη την αντίρρηση αυτή και να διαπιστώσει αν η προσέγγιση αυτή μετέβαλε το συμπέρασμά της κατά το οποίο τα εφαρμοζόμενα από τη Slovak Telekom τέλη στους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως για την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο της είχαν ως αποτέλεσμα συμπίεση των περιθωρίων κέρδους κατά τα έτη 2005 έως 2010.
- 137 Στο πλαίσιο της πρόσθετης αυτής εξετάσεως, της οποίας το αποτέλεσμα παρατίθεται στις αιτιολογικές σκέψεις 1013 και 1014 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή προσδιόρισε αρνητικό περιθώριο κέρδους όσον αφορά κάθε χαρτοφυλάκιο υπηρεσιών, αφενός, για το διάστημα 2005 έως 2010 (πίνακας 39 στην αιτιολογική σκέψη 1013 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και, αφετέρου, για το διάστημα 2005 έως 2008 (πίνακας 40 στην αιτιολογική σκέψη 1014 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, στην αιτιολογική σκέψη 1015 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η πολυετής ανάλυση (σε πλείονες περιόδους) δεν μετέβαλε τη διαπίστωσή της όσον αφορά την ύπαρξη συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους που προέκυπτε από την ανάλυση ανά περίοδο (έτος προς έτος).
- 138 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, αφενός, στο πλαίσιο της διαπιστώσεως συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους στην προσβαλλομένη απόφαση, η ανάλυση σε πλείονες περιόδους (πολυετής ανάλυση) ήταν συνέπεια της αντιρρήσεως που διατύπωσε η Slovak Telekom στην απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, με την οποία συντάχθηκε και η προσφεύγουσα, όσον αφορά τη μέθοδο υπολογισμού των περιθωρίων κέρδους ανά περίοδο (έτος προς έτος). Αφετέρου, η ανάλυση σε πλείονες περιόδους (πολυετής ανάλυση) των περιθωρίων κέρδους για την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom είχε ως σκοπό, στην προσβαλλομένη απόφαση, να προστεθεί στην ανάλυση ανά περίοδο (έτος προς έτος) που παρατίθεται στις αιτιολογικές σκέψεις 1175 έως 1222 της εν λόγω αποφάσεως, χωρίς να την υποκαταστήσει. Εξάλλου, η πρόσθετη ανάλυση βάσει πλειόνων περιόδων (πολυετής ανάλυση) οδήγησε την Επιτροπή να επιβεβαιώσει τη διαπίστωσή της σχετικά με την ύπαρξη συμπίεσως περιθωρίων κέρδους στη σλοβακική αγορά ευρυζωνικών διαδικτυακών υπηρεσιών από τις 12 Αυγούστου 2005 έως την 31η Δεκεμβρίου 2010.
- 139 Ως εκ τούτου, όπως υποστηρίζει κατ' ουσίαν η Επιτροπή, η ανάλυση σε πλείονες περιόδους (πολυετής ανάλυση) δεν είχε ως συνέπεια να προσαφθούν στην προσφεύγουσα και στη Slovak Telekom πράξεις επί των οποίων αυτές δεν είχαν την ευκαιρία να παράσχουν εξηγήσεις κατά τη διοικητική διαδικασία, μεταβάλλοντας τη φύση των αιτιάσεων που διατυπώθηκαν εις βάρος τους, αλλά μόνο να πραγματοποιηθεί πρόσθετη ανάλυση της συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους ως αποτέλεσμα των τελών που εφάρμοσε η Slovak Telekom για την παροχή αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο της, υπό το πρίσμα αντιρρήσεως που προέβαλε η Slovak Telekom ως απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων.

- 140 Υπό τις περιστάσεις αυτές, κατά την μνημονευόμενη στις σκέψεις 127 και 128 ανωτέρω νομολογία, το δικαίωμα ακροάσεως της προσφεύγουσας δεν επέβαλε στην Επιτροπή την υποχρέωση να της παράσχει, πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, τη δυνατότητα να διατυπώσει νέες παρατηρήσεις σχετικά με τη βασισμένη σε πλείονες περιόδους ανάλυση της συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους για την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom. Υπογραμμίζεται ότι διαφορετική λύση δεν θα ήταν συμβατή προς τη νομολογία που μνημονεύεται στη σκέψη 127 ανωτέρω, δεδομένου ότι θα εμπόδιζε τη συμπεριληψη στην προσβαλλομένη απόφαση στοιχείων επί των οποίων τα μέρη δεν ήταν ειδικώς σε θέση να διατυπώσουν την άποψή τους κατά τη διοικητική διαδικασία, και τούτο έστω και αν τα εν λόγω στοιχεία δεν μεταβάλλουν τη φύση των εις βάρος τους αιτιάσεων.
- 141 Το συμπέρασμα αυτό δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση από το επιχείρημα της προσφεύγουσας κατά το οποίο, κατ' ουσίαν, η μέθοδος υπολογισμού της συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους που εφάρμοσε η Επιτροπή στο πλαίσιο της πρόσθετης αυτής εξετάσεως δεν αντιστοιχούσε στη μέθοδο που πρότεινε η Slovak Telekom στην απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και η οποία στηριζόταν, κατ' αυτήν, στην πρακτική λήψεως αποφάσεων της Επιτροπής, δεδομένου ότι η Επιτροπή χρησιμοποίησε εν προκειμένω την ανάλυση σε πλείονες περιόδους (πολυετή ανάλυση) με σκοπό να αυξήσει τη διάρκεια της παραβάσεως.
- 142 Αφενός, το επιχείρημα αυτό στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της προσβαλλομένης αποφάσεως στο μέτρο που, στο πέρας της αναλύσεως ανά περίοδο (έτος προς έτος), η Επιτροπή είχε ήδη καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ανταγωνιστής εξίσου αποτελεσματικός με τη Slovak Telekom δεν θα μπορούσε να αναπαραγάγει, στο διάστημα από τις 12 Αυγούστου 2005 έως την 31η Δεκεμβρίου 2010, με αποδοτικό τρόπο το χαρτοφυλάκιο λιανικής της Slovak Telekom το οποίο περιελάμβανε τις ευρυζωνικές υπηρεσίες (αιτιολογική σκέψη 1012 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Από την αιτιολογική σκέψη 998 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ειδικότερα ότι, κατά την Επιτροπή, η ύπαρξη θετικού περιθωρίου κέρδους από τον Αύγουστο έως τον Δεκέμβριο του 2005 δεν εμπόδιζε να περιληφθεί το διάστημα αυτό στο διάστημα της παραβάσεως υπό τη μορφή συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους, δεδομένου ότι οι φορείς εκμεταλλεύσεως εκτιμούν την ικανότητά τους να εξασφαλίσουν απόδοση σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Με άλλα λόγια, η Επιτροπή διαπίστωσε τη διάρκεια της πρακτικής που οδήγησε στη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους βάσει της προσεγγίσεως ανά περίοδο (έτος προς έτος), η δε προσέγγιση βάσει πλειόνων περιόδων (πολυετής προσέγγιση) χρησιμοποιήθηκε μόνο συμπληρωματικώς.
- 143 Αφετέρου και εν πάση περιπτώσει, από την μνημονευόμενη στη σκέψη 128 ανωτέρω νομολογία προκύπτει ότι ο σεβασμός του δικαιώματος ακροάσεως της προσφεύγουσας επέβαλε στην Επιτροπή την υποχρέωση μόνο να λάβει υπόψη, για την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, την κριτική σχετικά με τη μέθοδο υπολογισμού των περιθωρίων κέρδους που διατύπωσε η Slovak Telekom ως απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, με την οποία συντάχθηκε η προσφεύγουσα (βλ. σκέψη 135 ανωτέρω). Αντιθέτως, το δικαίωμα αυτό ουδόλως συνεπαγόταν ότι η Επιτροπή έπρεπε κατ' ανάγκη να καταλήξει στο συμπέρασμα το οποίο προσδοκούσε η προσφεύγουσα συντασσόμενη με την κριτική που διατύπωσε η Slovak Telekom, ήτοι τη διαπίστωση απουσίας κάθε συμπίεσεως περιθωρίων κέρδους από τις 12 Αυγούστου 2005 έως την 31η Δεκεμβρίου 2010.
- 144 Επαλλήλως, ήτοι εάν υποτεθεί ότι η Επιτροπή όφειλε να παράσχει ειδικώς στην προσφεύγουσα δυνατότητα ακροάσεως επί των στοιχείων που υπομνήσθηκαν στη σκέψη 130 ανωτέρω πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, θα έπρεπε να διαπιστωθεί ότι η υποχρέωση αυτή τηρήθηκε. Συγκεκριμένα, αναμφίβολα, οι προθεσμίες που παρέσχε η Επιτροπή στην προσφεύγουσα για να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της επί των στοιχείων αυτών ήταν ιδιαίτερα βραχείες. Εντούτοις, εξ αυτού δεν μπορεί να συναχθεί ότι η προσφεύγουσα στερήθηκε κάθε δυνατότητα λυσιτελούς ακροάσεως συναφώς, λαμβανομένων υπόψη, πρώτον, του ιδιαίτερα προχωρημένου σταδίου της διοικητικής διαδικασίας στο οποίο πραγματοποιήθηκε η σύσκεψη της 29ης Σεπτεμβρίου 2014, ήτοι

περισσότερο από δύο έτη και τέσσερις μήνες μετά την αποστολή της ανακοίνωσης των αιτιάσεων, και, δεύτερον, του υψηλού βαθμού γνώσεως του φακέλου της υποθέσεως τον οποίο μπορεί, ευλόγως, να θεωρηθεί ότι διέθετε τότε η προσφεύγουσα.

- 145 Επομένως, η πρώτη αιτίαση του δεύτερου σκέλους του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.
- 146 Απορριπτέα είναι επίσης η δεύτερη αιτίαση, με την οποία η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή προσέβαλε το δικαίωμα ακροάσεως της καθόσον δεν της παρέσχε τη δυνατότητα να γνωστοποιήσει λυσιτελώς την άποψή της κατά τη διοικητική διαδικασία σε σχέση με τις διορθώσεις και τις αναπροσαρμογές, στην προσβαλλομένη απόφαση, των δεδομένων που παρέσχε η Slovak Telekom για τον υπολογισμό του ΜΜΑΚ.
- 147 Συναφώς, αληθεύει ότι, στην προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή δεν έλαβε πλήρως υπόψη τα νέα δεδομένα σχετικά με τον υπολογισμό του ΜΜΑΚ τα οποία παρέσχε η Slovak Telekom μετά την αποστολή της ανακοίνωσης των αιτιάσεων. Αυτό συνάγεται, μεταξύ άλλων, από τις αιτιολογικές σκέψεις 910, 945 και 963 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Εντούτοις, κατ' αναλογία προς τη συλλογιστική που εφαρμόστηκε στη σκέψη 143 ανωτέρω, η Επιτροπή έχει την υποχρέωση να ακούσει εκ νέου τα μέρη όταν προτίθεται να μην λάβει υπόψη στην τελική απόφασή της το σύνολο των αντιρρήσεων που αυτά διατύπωσαν απαντώντας στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, μόνον εάν οδηγείται εξ αυτού του λόγου σε μεταβολή της φύσεως των εις βάρος των μερών αιτιάσεων.
- 148 Δεδομένου ότι η περίπτωση που επισημαίνεται στην προηγούμενη σκέψη δεν είχε ως συνέπεια να μεταβληθούν τα κύρια πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζονταν οι αιτιάσεις που διατυπώθηκαν εις βάρος της προσφεύγουσας κατά τη διοικητική διαδικασία, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του ως αβάσιμο.

δ) Επί του τρίτου σκέλους, το οποίο αφορά σφάλματα κατά τον υπολογισμό του μακροπρόθεσμου μέσου αυξητικού κόστους (ΜΜΑΚ)

- 149 Στο τρίτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν υπολόγισε ορθώς το ΜΜΑΚ της Slovak Telekom, ήτοι το κόστος με το οποίο δεν θα είχε επιβαρυνθεί ο συγκεκριμένος φορέας εκμεταλλεύσεως εάν δεν είχε προτείνει τις αντίστοιχες υπηρεσίες. Συγκεκριμένα, η έκθεση συμβούλου που προσκόμισε η Slovak Telekom προσαρτημένη στην απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων (στο εξής: έκθεση συμβούλου) πρότεινε την αναπροσαρμογή των στοιχείων ενεργητικού της Slovak Telekom στο επίπεδο αποτελεσματικού φορέα εκμεταλλεύσεως ο οποίος θα σχεδίαζε δίκτυο με βέλτιστο τρόπο προκειμένου να ανταποκριθεί τόσο στην παρούσα όσο και στη μελλοντική ζήτηση (στο εξής: αναπροσαρμογές βελτιστοποιήσεως). Εντούτοις, η Επιτροπή δεν προέβη τελικώς στις αναπροσαρμογές αυτές. Ειδικότερα, η Επιτροπή δεν δέχθηκε να αντικαταστήσει τα υφιστάμενα στοιχεία ενεργητικού με τα αντίστοιχα σύγχρονα στοιχεία ενεργητικού (modern asset equivalent). Επίσης δεν έλαβε υπόψη τη μείωση των στοιχείων ενεργητικού βάσει της παρούσας χρησιμοποιούμενης ικανότητας. Η προσέγγιση αυτή είναι κατακριτέα επειδή η Επιτροπή δέχθηκε εξάλλου την αναπροσαρμογή της αξίας των στοιχείων ενεργητικού της Slovak Telekom στην προσβαλλομένη απόφαση, η δε προτεινόμενη στην έκθεση συμβούλου αναπροσαρμογή στηριζόταν όντως στο ιστορικό κόστος του συγκεκριμένου φορέα εκμεταλλεύσεως και όχι στο κόστος υποθετικού ανταγωνιστή και το κόστος αυτό πρέπει να εκτιμηθεί διά παραπομπής σε αποτελεσματικό ανταγωνιστή. Επιπλέον, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι ο παρατιθέμενος στην έκθεση συμβούλου υπολογισμός του ΜΜΑΚ λάμβανε υπόψη επαρκή εφεδρική ικανότητα για τη Slovak Telekom και, εν αντιθέσει προς τα όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, δεν λάμβανε ως σημείο αναφοράς τον πλήρως αποτελεσματικό ανταγωνιστή. Κατά την προσφεύγουσα, χωρίς το σφάλμα αυτό στον υπολογισμό, η Επιτροπή θα είχε οδηγηθεί υποχρεωτικώς στο συμπέρασμα ότι τα περιθώρια κέρδους ήταν υψηλότερα, ακόμη και θετικά για ορισμένα έτη, λόγω της αναπροσαρμογής του ΜΜΑΚ προς τα κάτω.

- 150 Η Επιτροπή αμφισβητεί την επιχειρηματολογία αυτή.
- 151 Όσον αφορά τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα, επισημαίνεται, καταρχάς, ότι η Slovak Telekom πρότεινε στην απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, στηριζόμενη στην έκθεση συμβούλου, μέθοδο βασισμένη στην αποτίμηση σε τρέχουσα αξία, μέσω εκτιμήσεως του κόστους επόμενου σταδίου για το διάστημα από το 2005 έως το 2010 βάσει των στοιχείων από το 2011 (αιτιολογική σκέψη 881 της προσβαλλομένης απόφασης). Ειδικότερα, η Slovak Telekom υποστήριξε στην απάντηση αυτή ότι, κατά τον υπολογισμό του ΜΜΑΚ, έπρεπε, αφενός, να αναπροσαρμοστεί η αξία των στοιχείων ενεργητικού και, δεύτερον, να ληφθούν υπόψη οι ανεπάρκειες του δικτύου της για την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών. Όσον αφορά, ειδικότερα, τη συνεκτίμηση των ανεπαρκειών αυτών, η Slovak Telekom πρότεινε αναπροσαρμογές βελτιστοποίησης, ήτοι, πρώτον, την αντικατάσταση των υφιστάμενων στοιχείων ενεργητικού με τα αντίστοιχα πιο αποτελεσματικά και λιγότερο δαπανηρά σύγχρονα στοιχεία ενεργητικού (modern asset equivalent), δεύτερον, τη διατήρηση στο μέτρο του δυνατού της τεχνολογικής συνεκτικότητας και, τρίτον, τη μείωση των στοιχείων ενεργητικού βάσει της παρούσας χρησιμοποιούμενης ικανότητας σε αντιδιαστολή προς την εγκαταστημένη ικανότητα.
- 152 Συγκεκριμένα, στους υπολογισμούς του ΜΜΑΚ, η Slovak Telekom προσάρμοσε το κόστος κεφαλαίου των στοιχείων ενεργητικού και την αξία αποσβέσεώς τους κατά τα έτη 2005 έως 2010, όπως και τα έξοδα εκμεταλλεύσεως των εν λόγω στοιχείων ενεργητικού, βασιζόμενη στον μέσο σταθμισμένο συντελεστή αναπροσαρμογής που υπολόγισε ο συντάκτης της εκθέσεως συμβούλου για το έτος 2011 (αιτιολογική σκέψη 897 της προσβαλλομένης απόφασης). Η Slovak Telekom υποστήριξε ότι οι προτεινόμενες αναπροσαρμογές βελτιστοποίησης αντικατόπτριζαν την εφεδρική ικανότητα που προσδιορίστηκε στα στοιχεία του εν λόγω δικτύου, ήτοι στοιχεία ενεργητικού που αφαιρέθηκαν από αυτό επειδή δεν αποτελούσαν αντικείμενο παραγωγικής χρήσεως, αλλά τα οποία δεν είχαν ακόμη πωληθεί από τον εν λόγω φορέα εκμεταλλεύσεως (αιτιολογική σκέψη 898 της προσβαλλομένης απόφασης).
- 153 Εντούτοις, η Επιτροπή αρνήθηκε να προβεί σε αυτές τις αναπροσαρμογές βελτιστοποίησης στην προσβαλλομένη απόφαση.
- 154 Κατά πρώτον, όσον αφορά την αντικατάσταση των υφιστάμενων στοιχείων ενεργητικού με τα αντίστοιχα σύγχρονα στοιχεία ενεργητικού, η Επιτροπή επισήμανε, στην αιτιολογική σκέψη 900 της προσβαλλομένης απόφασης, ότι τέτοια αντικατάσταση δεν μπορούσε να γίνει δεκτή, δεδομένου ότι θα ισοδυναμούσε με αναπροσαρμογή του κόστους χωρίς κατάλληλη αναπροσαρμογή των αποσβέσεων. Επ' αυτού η Επιτροπή παρέπεμψε στις αιτιολογικές σκέψεις 889 έως 893 της προσβαλλομένης απόφασης, στις οποίες διατύπωσε αμφιβολίες όσον αφορά την αναπροσαρμογή, όπως προτάθηκε από τη Slovak Telekom, του κόστους των στοιχείων ενεργητικού για το διάστημα από το 2005 έως το 2010. Επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη 901 της προσβαλλομένης απόφασης, η Επιτροπή εκτίμησε ότι τέτοια αντικατάσταση των υφιστάμενων στοιχείων ενεργητικού δεν ήταν σύμφωνη προς το κριτήριο του εξίσου αποτελεσματικού ανταγωνιστή. Συγκεκριμένα, κατά τη νομολογία, ο καταχρηστικός χαρακτήρας των τιμολογιακών πολιτικών φορέα εκμεταλλεύσεως κατέχοντος δεσπόζουσα θέση καθορίζεται, καταρχήν, σε σχέση με τη δική του κατάσταση. Εντούτοις, εν προκειμένω, η αναπροσαρμογή του ΜΜΑΚ που πρότεινε η Slovak Telekom βασιζόταν σε ένα σύνολο υποθετικών στοιχείων ενεργητικού και όχι στα ίδια στοιχεία ενεργητικού με αυτά που κατείχε ο εν λόγω φορέας εκμεταλλεύσεως.
- 155 Κατά δεύτερον, όσον αφορά τη συνεκτίμηση της πλεονάζουσας ικανότητας των δικτύων βάσει της «παρούσας» χρησιμοποιούμενης ικανότητας, η Επιτροπή επισήμανε, κατ' ουσίαν, στην αιτιολογική σκέψη 902 της προσβαλλομένης απόφασης, ότι, εφόσον οι επενδύσεις βασίζονται σε πρόβλεψη της ζήτησεως, ήταν αναπόφευκτο, στο πλαίσιο αναδρομικής εξετάσεως, να παραμένουν ενίοτε ορισμένες ικανότητες αχρησιμοποίητες.

- 156 Καμία από τις αιτιάσεις που διατύπωσε η προσφεύγουσα κατά του μέρους αυτού της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτή.
- 157 Πρώτον, η προσφεύγουσα σφάλει υποστηρίζοντας ότι υφίσταται αντίφαση μεταξύ, αφενός, της απορρίψεως των αναπροσαρμογών βελτιστοποιήσεως του MMAK και, αφετέρου, της αποδοχής, στην αιτιολογική σκέψη 894 της προσβαλλομένης αποφάσεως, της αναπροσαρμογής της αξίας των στοιχείων ενεργητικού που πρότεινε η Slovak Telekom. Εξάλλου, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να υποστηρίξει, στο υπόμνημα απαντήσεως, ότι η Επιτροπή όφειλε να δεχθεί τις αναπροσαρμογές βελτιστοποιήσεως που πρότεινε η Slovak Telekom, επειδή, όπως και στην περίπτωση της αναπροσαρμογής της αξίας των στοιχείων ενεργητικού, η Επιτροπή δεν διέθετε αξιόπιστα στοιχεία για το ιστορικό κόστος όσον αφορά τις αναπροσαρμογές βελτιστοποιήσεως.
- 158 Συγκεκριμένα, η αναπροσαρμογή της αξίας των στοιχείων ενεργητικού βασιζόταν στα στοιχεία ενεργητικού που κατείχε η Slovak Telekom το 2011. Όσον αφορά την εν λόγω αναπροσαρμογή της αξίας και όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 885 έως 894 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι δεν διέθετε στοιχεία τα οποία να αντικατοπτρίζουν καλύτερα το αυξητικό κόστος των στοιχείων ενεργητικού υψηλής ταχύτητας της Slovak Telekom για το διάστημα από το 2005 έως το 2010. Για τον λόγο αυτό, στην ανάλυση της συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους η οποία παρατίθεται στην προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή περιέλαβε την προταθείσα από τη Slovak Telekom αναπροσαρμογή της αξίας των υφιστάμενων στοιχείων ενεργητικού της. Εντούτοις, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι αυτή η αναπροσαρμογή της αξίας μπορούσε να επιφέρει υποτίμηση του κόστους των στοιχείων ενεργητικού σε επόμενο στάδιο.
- 159 Συγκριτικά, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 895 της προσβαλλομένης αποφάσεως, οι προτεινόμενες από τη Slovak Telekom αναπροσαρμογές βελτιστοποιήσεως συνίσταντο στη διόρθωση των στοιχείων ενεργητικού στο κατά προσέγγιση επίπεδο ενός αποτελεσματικού φορέα εκμεταλλεύσεως ο οποίος θα κατασκεύαζε βέλτιστο δίκτυο προσαρμοσμένο ώστε να καλύψει μελλοντική ζήτηση βασισμένη στις «σημερινές» πληροφορίες και στις προβλέψεις της ζήτησεως. Οι αναπροσαρμογές αυτές βασιζόνταν σε πρόβλεψη, καθώς και σε μοντέλο βέλτιστου δικτύου και όχι σε εκτίμηση η οποία αντικατόπτριζε το αυξητικό κόστος των υφιστάμενων στοιχείων ενεργητικού της Slovak Telekom.
- 160 Επομένως, οι αναπροσαρμογές βελτιστοποιήσεως, εν γένει, και η αντικατάσταση των υφιστάμενων στοιχείων ενεργητικού με τα αντίστοιχα πιο σύγχρονα στοιχεία ενεργητικού, ειδικότερα, είχαν στόχο διαφορετικό από την αναπροσαρμογή της αξίας των στοιχείων ενεργητικού που πρότεινε η Slovak Telekom. Εξάλλου, η συνεκτίμηση από την Επιτροπή της αναπροσαρμογής της αξίας των υφιστάμενων στοιχείων ενεργητικού που πρότεινε η Slovak Telekom, λόγω της ελλείψεως άλλων πιο αξιόπιστων στοιχείων σχετικά με το MMAK του εν λόγω φορέα εκμεταλλεύσεως, ουδόλως σήμαινε ότι η Επιτροπή θα αποδεχόταν οπωσδήποτε τις αναπροσαρμογές βελτιστοποιήσεως του MMAK. Επομένως, η Επιτροπή μπορούσε βάσιμα να μεταχειριστεί με διαφορετικό τρόπο, αφενός, την αντικατάσταση των υφιστάμενων στοιχείων ενεργητικού με τα αντίστοιχα πιο σύγχρονα στοιχεία ενεργητικού και, αφετέρου, την αναπροσαρμογή της αξίας των στοιχείων ενεργητικού που πρότεινε η Slovak Telekom.
- 161 Δεύτερον, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχειρήμα της προσφεύγουσας με το οποίο αντικρούει το συμπέρασμα που εκτίθεται στην αιτιολογική σκέψη 901 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά το οποίο οι αναπροσαρμογές βελτιστοποιήσεως έχουν ως αποτέλεσμα να υπολογίζεται το MMAK βάσει των στοιχείων ενεργητικού ενός υποθετικού ανταγωνιστή και όχι βάσει εκείνων του επίμαχου του κατεστημένου φορέα εκμεταλλεύσεως, δηλαδή της Slovak Telekom.
- 162 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η εκτίμηση της νομιμότητας της πολιτικής τιμών της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως, ως προς το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, πρέπει, καταρχήν, να στηρίζεται σε κριτήρια σχετικά με τις τιμές, τα οποία βασίζονται στο κόστος με το οποίο επιβαρύνεται η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση και στη στρατηγική της (βλ. απόφαση της

17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία· απόφαση της 29ης Μαρτίου 2012, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, T-336/07, EU:T:2012:172, σκέψη 190· πρβλ., επίσης, απόφαση της 10ης Απριλίου 2008, Deutsche Telekom κατά Επιτροπής, T-271/03, EU:T:2008:101, σκέψη 188 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 163 Ειδικότερα, όσον αφορά τιμολογιακή πολιτική που οδηγεί στη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους, η χρήση τέτοιων κριτηρίων αναλύσεως παρέχει τη δυνατότητα να εξακριβωθεί αν, βάσει του κριτηρίου του εξίσου αποτελεσματικού ανταγωνιστή που προαναφέρθηκε στη σκέψη 87 ανωτέρω, η επιχείρηση αυτή θα ήταν σε θέση να προσφέρει τις δικές της παροχές λιανικής στους τελικούς πελάτες χωρίς να υφίσταται ζημία, αν ήταν προηγουμένως υποχρεωμένη να καταβάλλει τις δικές της τιμές χονδρικής για τις ενδιάμεσες παροχές (αποφάσεις της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, σκέψη 42, και της 29ης Μαρτίου 2012, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, T-336/07, EU:T:2012:172, σκέψη 191· πρβλ. απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2010, Deutsche Telekom κατά Επιτροπής, C-280/08 P, EU:C:2010:603, σκέψη 201).
- 164 Η προσέγγιση αυτή δικαιολογείται κατά μείζονα λόγω διότι είναι επίσης σύμφωνη με τη γενική αρχή της ασφαλείας δικαίου, καθόσον, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος της και τις τιμές της, η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση μπορεί να εκτιμήσει τη νομιμότητα των δικών της συμπεριφορών, σύμφωνα με την ιδιαίτερη υποχρέωση την οποία υπέχει από το άρθρο 102 ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, καίτοι επιχείρηση η οποία κατέχει δεσπόζουσα θέση γνωρίζει το δικό της κόστος και τις δικές της τιμές, δεν γνωρίζει καταρχήν το κόστος και τις τιμές των ανταγωνιστών της (αποφάσεις της 14ης Οκτωβρίου 2010, Deutsche Telekom κατά Επιτροπής, C-280/08 P, EU:C:2010:603, σκέψη 202· της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, σκέψη 44, και της 29ης Μαρτίου 2012, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, T-336/07, EU:T:2012:172, σκέψη 192).
- 165 Ασφαλώς, το Δικαστήριο διευκρίνισε, στις σκέψεις 45 και 46 της απόφασης της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige (C-52/09, EU:C:2011:83), ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι το κόστος και οι τιμές των ανταγωνιστών μπορούν να έχουν σημασία για την εξέταση της πρακτικής που οδηγεί στη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους. Εντούτοις, από την απόφαση αυτή προκύπτει ότι μόνο όταν δεν είναι δυνατόν, λόγω των περιστάσεων, να γίνει αναφορά στις τιμές και στο κόστος της δεσπόζουσας επιχείρησης πρέπει να εξετάζονται οι τιμές και το κόστος των ανταγωνιστών στην ίδια αυτή αγορά, κάτι το οποίο δεν υποστήριξε η προσφεύγουσα εν προκειμένω (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 29ης Μαρτίου 2012, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, T-336/07, EU:T:2012:172, σκέψη 193).
- 166 Εν προκειμένω, στόχος της αντικαταστάσεως των υφιστάμενων στοιχείων ενεργητικού με τα αντίστοιχα πιο σύγχρονα στοιχεία ενεργητικού ήταν η αναπροσαρμογή του κόστους των στοιχείων ενεργητικού, με διατήρηση της αξίας των «παρόντων» στοιχείων ενεργητικού, χωρίς εντούτοις να πραγματοποιηθούν κατάλληλες αναπροσαρμογές των αποσβέσεων (αιτιολογική σκέψη 900 της προσβαλλομένης απόφασης). Η αντικατάσταση αυτή φαίνεται ότι οδήγησε σε υπολογισμό της συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους βάσει υποθετικών στοιχείων ενεργητικού, ήτοι στοιχείων ενεργητικού τα οποία δεν αντιστοιχούσαν σε αυτά τα οποία κατείχε η Slovak Telekom. Επομένως, το σχετικό με τα στοιχεία ενεργητικού κόστος της Slovak Telekom υποτιμήθηκε (αιτιολογικές σκέψεις 893 και 900). Αφετέρου, η συνεκτίμηση της πλεονάζουσας ικανότητας των δικτύων βάσει της «παρούσας» χρησιμοποιούμενης ικανότητας φαίνεται ότι είχε ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό των στοιχείων ενεργητικού της Slovak Telekom που δεν χρησιμοποιούνταν με παραγωγικό τρόπο (βλ. σκέψη 152 ανωτέρω).

- 167 Επομένως, λαμβανομένων υπόψη των αρχών που μνημονεύονται στις σκέψεις 162 έως 165 ανωτέρω, η Επιτροπή συμπέρανε, χωρίς να υποπέσει σε σφάλμα, ότι οι αναπροσαρμογές βελτιστοποιήσεως του ΜΜΑΚ που πρότεινε η Slovak Telekom οδήγησαν, κατά τον υπολογισμό της συμπίεσως των περιθωρίων κόστους, σε απόκλιση από το κόστος με το οποίο επιβαρύνθηκε ο ίδιος αυτός φορέας εκμεταλλεύσεως από τις 12 Αυγούστου 2005 έως την 31η Δεκεμβρίου 2010.
- 168 Τέλος, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα της προσφεύγουσας κατά το οποίο, στην προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή παραβίασε την αρχή σύμφωνα με την οποία η εξέταση της συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους πρέπει να διενεργείται με βάση το κριτήριο του αποτελεσματικού ανταγωνιστή, όταν επισήμανε κατ' ουσίαν ότι ήταν αναπόφευκτο να παραμένουν ενίοτε ορισμένες ικανότητες αχρησιμοποίητες (αιτιολογική σκέψη 902 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Συγκεκριμένα, από τις αρχές που μνημονεύονται στις σκέψεις 162 και 163 ανωτέρω προκύπτει ότι η εξέταση τιμολογιακής πρακτικής η οποία καταλήγει στη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους συνίσταται, κατ' ουσίαν, στην εκτίμηση του αν ένας ανταγωνιστής εξίσου αποτελεσματικός με τον κατέχοντα δεσπόζουσα θέση φορέα εκμεταλλεύσεως θα μπορούσε να προτείνει τις σχετικές υπηρεσίες στους τελικούς πελάτες χωρίς να υποστεί ζημία. Επομένως, τέτοια εξέταση δεν πραγματοποιείται διά παραπομπής σε απολύτως αποτελεσματικό φορέα εκμεταλλεύσεως λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών της αγοράς κατά τον χρόνο τέτοιας πρακτικής. Πάντως, εάν η Επιτροπή είχε δεχθεί τις αναπροσαρμογές βελτιστοποιήσεως που συνδέονται με τις πλεονάζουσες ικανότητες, οι υπολογισμοί του ΜΜΑΚ της Slovak Telekom θα αντικατόπτριζαν το κόστος που συνδέεται με βέλτιστο δίκτυο το οποίο αντιστοιχεί στη ζήτηση και δεν πάσχει τις ανεπάρκειες του δικτύου του συγκεκριμένου φορέα εκμεταλλεύσεως, ήτοι το κόστος με το οποίο θα επιβαρυνόταν ένας ανταγωνιστής πιο αποτελεσματικός από τη Slovak Telekom. Επομένως, εν προκειμένω, καίτοι δεν αμφισβητείται ότι μέρος των σχετικών στοιχείων ενεργητικού της Slovak Telekom παρέμεινε αχρησιμοποίητο από τις 12 Αυγούστου 2005 έως την 31η Δεκεμβρίου 2010, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε σφάλμα περιλαμβάνοντας το εν λόγω μέρος των στοιχείων ενεργητικού, με άλλα λόγια την πλεονάζουσα ικανότητα, στον υπολογισμό του ΜΜΑΚ.
- 169 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο, όπως και ο λόγος αυτός στο σύνολό του.

2. Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά πλάνη περί το δίκαιο και πλάνη περί τα πράγματα όσον αφορά τη διάρκεια της καταχρηστικής συμπεριφοράς της Slovak Telekom

- 170 Με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, συντασσόμενη με την επιχειρηματολογία που προέβαλε συναφώς η Slovak Telekom στην υπόθεση T-851/14, ότι η προσβαλλομένη απόφαση πάσχει πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως και παραβιάζει τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της ασφάλειας δικαίου στο μέτρο που διαπιστώνει την ύπαρξη παραβάσεως από τις 12 Αυγούστου 2005. Στηρίζεται συναφώς σε τρεις αιτιάσεις. Με την πρώτη αιτίαση, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι η Επιτροπή έσφαλε εκτιμώντας ότι η έμμεση άρνηση προσβάσεως στον τοπικό βρόχο ξεκίνησε στις 12 Αυγούστου 2005, ήτοι την ημερομηνία κατά την οποία η Slovak Telekom δημοσίευσε την προσφορά αναφοράς της. Με τη δεύτερη και την τρίτη αιτίαση, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι η Επιτροπή έσφαλε διαπιστώνοντας την ύπαρξη συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους κατά το 2005.

α) Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

[παραλειπόμενα]

- 172 Δεύτερον, επί της ουσίας, πρέπει καταρχάς να υπομνησθεί ότι, όπως υπογραμμίστηκε στη σκέψη 90 ανωτέρω, προκειμένου να αποδειχθεί η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, αρκεί να αποδειχθεί ότι η καταχρηστική συμπεριφορά της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως τείνει να περιορίσει τον ανταγωνισμό ή, άλλως, ότι η συμπεριφορά

- αυτή ενδέχεται να έχει τέτοιο αποτέλεσμα. Επομένως, μολονότι η πρακτική επιχειρήσεως κατέχουσα δεσπόζουσα θέση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί καταχρηστική ελλείψει οποιουδήποτε αντίθετου προς τους κανόνες του ανταγωνισμού αποτελέσματος στην αγορά, εντούτοις δεν απαιτείται το αποτέλεσμα αυτό να είναι οπωσδήποτε συγκεκριμένο, αφού αρκεί η απόδειξη δυνητικού αντίθετου προς τους κανόνες του ανταγωνισμού αποτελέσματος (βλ. απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 2012, AstraZeneca κατά Επιτροπής, C-457/10 P, EU:C:2012:770, σκέψη 112 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 173 Επιπλέον, όπως προκύπτει από την μνημονευόμενη στη σκέψη 89 ανωτέρω νομολογία, οι πρακτικές που πλήττουν τη λειτουργία του ανταγωνισμού, για παράδειγμα εμποδίζοντας ή καθυστερώντας την είσοδο ανταγωνιστών στην αγορά, καλύπτονται από την προβλεπόμενη στο άρθρο 102 ΣΛΕΕ απαγόρευση, ακόμη και όταν δεν προκαλούν ευθέως ζημία στους καταναλωτές.
- 174 Εν προκειμένω, η παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ που προσδιόρισε η Επιτροπή συνίστατο, κατά την αιτιολογική σκέψη 1497 της προσβαλλομένης αποφάσεως, σε διάφορες πρακτικές της Slovak Telekom οι οποίες στοιχειοθέτησαν άρνηση παροχής αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο της, καθώς και συμπίεση των περιθωρίων κέρδους των εναλλακτικών φορέων εκμεταλλεύσεως στο πλαίσιο της προσβάσεως αυτής. Οι πρακτικές οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα άρνηση παροχής συνίσταντο, πρώτον, στην απόκρυψη από τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως πληροφοριών σχετικών με το δίκτυο της Slovak Telekom, αναγκαίων για την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο, δεύτερον, στον περιορισμό από τη Slovak Telekom των σχετικών με την αδεσμοποίητη πρόσβαση υποχρεώσεων της οι οποίες απορρέουν από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο και, τρίτον, στον καθορισμό από τον εν λόγω φορέα εκμεταλλεύσεως αρκετών μεροληπτικών ρητρών και όρων στην προσφορά αναφοράς του σχετικά με την αδεσμοποίητη πρόσβαση (βλ. σκέψη 92 ανωτέρω).
- 175 Εξάλλου, η Επιτροπή διαπίστωσε, στις αιτιολογικές σκέψεις 1507 έως 1511 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι διάφορες αυτές πρακτικές ενέπιπταν στην ίδια στρατηγική αποκλεισμού την οποία εφάρμοσε η Slovak Telekom, με στόχο να περιορίσει και να νοθεύσει τη λειτουργία του ανταγωνισμού στη λιανική αγορά σταθερών ευρυζωνικών υπηρεσιών στη Σλοβακία και να προστατεύσει τα έσοδα και τη θέση του συγκεκριμένου φορέα εκμεταλλεύσεως στην εν λόγω αγορά. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι πρακτικές αυτές, για τις οποίες η προσφεύγουσα έπρεπε επίσης να θεωρηθεί υπεύθυνη υπό την ιδιότητά της ως μητρικής εταιρίας της Slovak Telekom, ενέπιπταν στο ίδιο συνολικό σχέδιο με στόχο τον περιορισμό του ανταγωνισμού και, ως εκ τούτου, συνιστούσαν ενιαία και διαρκή παράβαση (αιτιολογική σκέψη 1511 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 176 Εν προκειμένω, όπως επιβεβαιώθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί με την προσφυγή της αυτόν τον χαρακτηρισμό της ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως. Αντιθέτως, με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, η προσφεύγουσα αντικρούει το συμπέρασμα που παρατίθεται στην αιτιολογική σκέψη 1184 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά το οποίο η ενιαία και διαρκής παράβαση ξεκίνησε στις 12 Αυγούστου 2005, ημερομηνία κατά την οποία η Slovak Telekom δημοσίευσε την προσφορά αναφοράς της σχετικά με την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο.
- 177 Η Επιτροπή απέρριψε συναφώς τα επιχειρήματα που προέβαλε η Slovak Telekom κατά τη διοικητική διαδικασία, κατά τα οποία, μεταξύ άλλων, η προσαπτόμενη παράβαση δεν ήταν δυνατόν να είχε ξεκινήσει κατά τη δημοσίευση της προσφοράς αναφοράς της, δεδομένου ότι αυτή συνιστούσε απλώς σύμβαση-πλαίσιο η οποία περιείχε τους όρους προσβάσεως στον τοπικό βρόχο και προϋπέθετε, επομένως, διαπραγματεύσεις μεταξύ των ενδιαφερόμενων για τέτοια πρόσβαση εναλλακτικών φορέων εκμεταλλεύσεως, η δε άρνηση παροχής μπορούσε να διαπιστωθεί μόνο σε περίπτωση αποτυχίας των εν λόγω διαπραγματεύσεων. Συναφώς, η Επιτροπή υπογράμμισε, στην αιτιολογική σκέψη 1520 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι απέδειξε τον μεροληπτικό χαρακτήρα αρκετών όρων και προϋποθέσεων προβλεπόμενων στην προσφορά αναφοράς για την παροχή αδεσμοποίητης προσβάσεως σε εναλλακτικό φορέα εκμεταλλεύσεως στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom. Η

Επιτροπή εκτίμησε ότι η προσφορά αναφοράς, της οποίας στόχος είναι να θέσει σε εφαρμογή την κανονιστική υποχρέωση παροχής αδεσμοποίητης προσβάσεως, έπρεπε να περιέχει εξαρχής δίκαιους όρους και προϋποθέσεις.

- 178 Επιπλέον, η Επιτροπή απέρριψε, στην αιτιολογική σκέψη 1521 της προσβαλλομένης απόφασης, το επιχείρημα της προσφεύγουσας κατά το οποίο η συνιστάμενη σε συμπίεση των περιθωρίων κέρδους πρακτική της Slovak Telekom δεν μπορούσε να έχει ξεκινήσει πριν από την 1η Ιανουαρίου 2006, δεδομένου ότι δεν προσδιορίστηκε κανένα αρνητικό περιθώριο κέρδους το 2005. Αφενός, η Επιτροπή παρέπεμψε στην ανάλυσή της, η οποία παρατίθεται στην αιτιολογική σκέψη 998 της προσβαλλομένης απόφασης, κατά την οποία η περίπτωση αυτή δεν αναιρεί την ύπαρξη συμπίεσης των περιθωρίων κέρδους από τις 12 Αυγούστου έως την 31η Δεκεμβρίου 2005, δεδομένου ότι, κατ' ουσίαν, κανένας εναλλακτικός φορέας εκμεταλλεύσεως δεν θα αποφάσιζε να εισέλθει στη σχετική αγορά βάσει αναλύσεως προοπτικών της αποδόσεως σε τόσο βραχεία περίοδο. Αφετέρου, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι η εν λόγω περίπτωση δεν μπορούσε εν πάση περιπτώσει να ασκήσει επιρροή στη διάρκεια της παραβάσεως, δεδομένου ότι αυτή συνίστατο επίσης σε άλλες πρακτικές μαζί με τις οποίες συνιστά ενιαία και διαρκή παράβαση.
- 179 Υπό το πρίσμα των προκαταρκτικών αυτών παρατηρήσεων πρέπει να εξεταστούν, αφενός, η πρώτη αιτίαση που διατύπωσε η προσφεύγουσα η οποία αφορά την εσφαλμένη εκτίμηση της Επιτροπής ότι η έμμεση άρνηση παροχής προσβάσεως στον τοπικό βρόχο άρχισε στις 12 Αυγούστου 2005 και, αφετέρου, η δεύτερη και η τρίτη αιτίαση, οι οποίες αφορούν, κατ' ουσίαν, σφάλματα στα οποία υπέπεσε η Επιτροπή διαπιστώνοντας την ύπαρξη συμπίεσης των περιθωρίων κέρδους κατά το 2005.

β) Επί του καθορισμού της 12ης Αυγούστου 2005 ως ημερομηνίας ενάρξεως της έμμεσης αρνήσεως προσβάσεως στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom

- 180 Με την πρώτη αιτίαση, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσφορά αναφοράς περιορίστηκε στον καθορισμό πλαισίου το οποίο δεν μπορούσε καθεαυτό να επιφέρει οποιαδήποτε συμπίεση των περιθωρίων κέρδους, αλλά έπρεπε να συμπληρωθεί με ατομικές διαπραγματεύσεις με ενδεχόμενους υποψηφίους για αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο. Πάντως, οι διαπραγματεύσεις αυτές κατέληξαν, στην πράξη, σε ευνοϊκότερους όρους για τους εν λόγω υποψηφίους. Ομοίως, η άρνηση παροχής μπορεί να διαπιστωθεί μόνο σε περίπτωση αποτυχίας των εν λόγω διαπραγματεύσεων. Επ' αυτού η προσβαλλομένη απόφαση δεν συνάδει προς την πρακτική που ακολούθησε η Επιτροπή με τις προγενέστερες αποφάσεις της, η δε προσφεύγουσα παραπέμπει συναφώς στις αποφάσεις C(2004) 1958 final, της 2ας Ιουνίου 2004 (υπόθεση COMP/38.096 – Clearstream, στο εξής: απόφαση Clearstream), και C(2011) 4378 final, της 22ας Ιουνίου 2011 (υπόθεση COMP/39.525 – Πολωνικές τηλεπικοινωνίες, στο εξής: απόφαση Πολωνικές τηλεπικοινωνίες). Η περιορισμένη ζήτηση αδεσμοποίητης προσβάσεως στους τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom εξηγείται, μεταξύ άλλων, από την περίπτωση ότι ορισμένοι εναλλακτικοί φορείς εκμεταλλεύσεως θεώρησαν προτιμότερο να εισέλθουν στην αγορά μέσω προσβάσεως υψηλής ταχύτητας ή αναπτύσσοντας τις δικές τους τοπικές υποδομές.
- 181 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την παρεμβαίνουσα, αμφισβητεί την ορθότητα των επιχειρημάτων αυτών.
- 182 Συναφώς, δεν αμφισβητείται ότι ο πρόεδρος της TUSR υποχρέωσε τη Slovak Telekom, με απόφαση της 14ης Ιουνίου 2005, να παράσχει αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο της υπό δίκαιες και εύλογες προϋποθέσεις και ότι, προκειμένου να εκπληρώσει την υποχρέωση αυτή, η Slovak Telekom δημοσίευσε, στις 12 Αυγούστου 2005, προσφορά αναφοράς σχετικά με την αδεσμοποίητη πρόσβαση (βλ. σκέψεις 9 και 10 ανωτέρω).

- 183 Εξάλλου, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί το περιεχόμενο της προσφοράς αναφοράς, όπως εκτίθεται στην ενότητα 7.6 της προσβαλλομένης αποφάσεως («Μεροληπτικές ρήτρες και προϋποθέσεις της ST»), βάσει του οποίου η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, στην αιτιολογική σκέψη 820 της εν λόγω αποφάσεως, ότι οι ρήτρες και οι προϋποθέσεις της προσφοράς αυτής είχαν καθοριστεί κατά τρόπο ώστε οι εναλλακτικοί φορείς εκμεταλλεύσεως να μην μπορούν να δεχθούν την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο.
- 184 Πάντως, από το μέρος αυτό της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι οι καταχρηστικές πρακτικές τις οποίες η Επιτροπή χαρακτήρισε «άρνηση παροχής» προκύπτουν, ως επί το πλείστον, από την ίδια την προσφορά αναφοράς.
- 185 Συγκεκριμένα, όσον αφορά, πρώτον, την απόκρυψη, από τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως, πληροφοριών σχετικά με το δίκτυο της Slovak Telekom, αναγκαίων για την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο, προκύπτει καταρχάς από την αιτιολογική σκέψη 439 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι η Επιτροπή εκτίμησε ότι η προσφορά αναφοράς δεν περιείχε τις βασικές πληροφορίες σχετικά με τις θέσεις των φυσικών σημείων προσβάσεως και τη διαθεσιμότητα των τοπικών βρόχων σε σαφώς προσδιορισμένα μέρη του δικτύου προσβάσεως. Εξάλλου, στις αιτιολογικές σκέψεις 443 έως 528 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή εξέτασε ασφαλώς τις πληροφορίες σχετικά με το δίκτυο που παρείχε η Slovak Telekom κατόπιν αιτήματος εναλλακτικού φορέα εκμεταλλεύσεως με σκοπό την αδεσμοποίητη πρόσβαση. Εντούτοις, από το μέρος αυτό της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει επίσης ότι οι όροι προσβάσεως σε τέτοιες πληροφορίες, τους οποίους η Επιτροπή θεώρησε μεροληπτικούς και, επομένως, αποτρεπτικούς για τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως, απέρρεαν από την ίδια την προσφορά αναφοράς. Ειδικότερα, η Επιτροπή επέκρινε την κατάσταση, κατά πρώτον, ότι η προσφορά αναφοράς δεν καθόριζε το ακριβές περιεχόμενο των πληροφοριών σχετικά με το δίκτυο τις οποίες η Slovak Telekom θα έθετε στη διάθεση των εναλλακτικών φορέων εκμεταλλεύσεως, προσδιορίζοντας τις οικείες κατηγορίες πληροφοριών (αιτιολογική σκέψη 507 της προσβαλλομένης αποφάσεως), κατά δεύτερον, ότι η εν λόγω προσφορά προέβλεπε την πρόσβαση στις πληροφορίες που προέρχονταν από μη δημόσια συστήματα πληροφοριών μόνο μετά τη σύναψη της συμφωνίας-πλασιού σχετικά με την πρόσβαση στον τοπικό βρόχο (αιτιολογική σκέψη 510 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και, κατά τρίτον, ότι η προσφορά αυτή εξαρτούσε την εν λόγω πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με το δίκτυο της Slovak Telekom από την καταβολή υψηλού τέλους από τον εναλλακτικό φορέα εκμεταλλεύσεως (αιτιολογικές σκέψεις 519 και 527 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 186 Όσον αφορά, δεύτερον, τη μείωση από τη Slovak Telekom του περιεχομένου της κανονιστικής υποχρεώσεώς της σχετικά με την παροχή αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο, καταρχάς, από τις αιτιολογικές σκέψεις 535 και 536 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι ο περιορισμός της υποχρεώσεως αυτής μόνο στις ενεργές γραμμές (βλ. σκέψη 32 ανωτέρω), τον οποίο προσάπτει η Επιτροπή στη Slovak Telekom, προέκυπτε από το σημείο 5.2 του εισαγωγικού μέρους της προσφοράς αναφοράς της. Εν συνεχεία, από τις αιτιολογικές σκέψεις 570, 572, 577, 578 και 584, ειδικότερα, της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή συνήγαγε από το περιεχόμενο του παραρτήματος 3 της προσφοράς αναφοράς ότι η Slovak Telekom είχε αποκλείσει αδικαιολόγητα τις συγκρουόμενες υπηρεσίες από την υποχρέωσή της όσον αφορά την παροχή αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο (βλ. σκέψη 33 ανωτέρω). Τέλος, από την αιτιολογική σκέψη 606 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι ο κανόνας περιορισμού της χρήσεως του καλωδίου σε 25 %, τον οποίο επέβαλε η Slovak Telekom για την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο και ο οποίος θεωρήθηκε αδικαιολόγητος από την Επιτροπή (βλ. σκέψη 34 ανωτέρω), απέρρεε από το παράρτημα 8 της προσφοράς αναφοράς.
- 187 Όσον αφορά, τρίτον, τον καθορισμό από τη Slovak Telekom μεροληπτικών όρων για την αδεσμοποίητη πρόσβαση σχετικά με τη συνεγκατάσταση, τις προβλέψεις, τις επισκευές, τη συντήρηση, τη διατήρηση, καθώς και τη σύσταση τραπεζικής εγγυήσεως, αυτοί απέρρεαν στο σύνολό τους, όπως καταδεικνύεται στο σημείο 7.6.4 της προσβαλλομένης αποφάσεως, από την προσφορά αναφοράς που δημοσίευσε ο εν λόγω φορέας εκμεταλλεύσεως στις 12 Αυγούστου 2005. Επομένως, οι

ρήτρες τις οποίες η Επιτροπή θεώρησε μεροληπτικές περιέχονταν στα παραρτήματα 4, 5, 14 και 15 της εν λόγω προσφοράς όσον αφορά τη συνεγκατάσταση (αιτιολογικές σκέψεις 653, 655 και 683 της προσβαλλομένης αποφάσεως), στα παραρτήματα 12 και 14 όσον αφορά την υποχρέωση προβλέψεως από τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως (αιτιολογικές σκέψεις 719 και 726 έως 728 της προσβαλλομένης αποφάσεως), στο παράρτημα 5 όσον αφορά τη διαδικασία προεπιλογής των τοπικών βρόχων (αιτιολογικές σκέψεις 740, 743, 767, 768 και 774 της προσβαλλομένης αποφάσεως), στο παράρτημα 11 όσον αφορά τις ρήτρες και τις προϋποθέσεις σχετικά με τις επισκευές, τη συντήρηση και τη διατήρηση (αιτιολογικές σκέψεις 780, 781, 787, 790 και 796 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και στα παραρτήματα 5 και 17 όσον αφορά την απαιτούμενη τραπεζική εγγύηση από τον υποψήφιο για αδεσμοποίητη πρόσβαση σε εναλλακτικό φορέα εκμεταλλεύσεως (αιτιολογικές σκέψεις 800, 802 έως 807, 815 και 816 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

- 188 Ως εκ τούτου, ακόμη και αν υποθεθεί ότι ορισμένοι από αυτούς τους όρους προσβάσεως κατέστησαν πιο ελαστικοί στο πλαίσιο διμερών διαπραγματεύσεων μεταξύ της Slovak Telekom και των υποψήφιων για πρόσβαση φορέων εκμεταλλεύσεως, όπως απλώς διατείνεται η προσφεύγουσα χωρίς να προσκομίζει σχετικές αποδείξεις, η Επιτροπή ορθώς κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προσφορά αναφοράς η οποία δημοσιεύθηκε στις 12 Αυγούστου 2005 απέτρεψε από την ημερομηνία αυτή την υποβολή αιτήσεων προσβάσεως από εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως, λόγω των μεροληπτικών ρητρών και προϋποθέσεων που περιείχε.
- 189 Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν ήταν εσφαλμένη η εκτίμηση της Επιτροπής ότι η Slovak Telekom υπονόμει, λόγω των όρων προσβάσεως που παρατίθενται στην προσφορά αναφοράς που δημοσίευσε στις 12 Αυγούστου 2005, την είσοδο εναλλακτικών φορέων εκμεταλλεύσεως στη μαζική λιανική αγορά σταθερών ευρυζωνικών υπηρεσιών στη Σλοβακία, παρά τη σχετική υποχρέωση που υπείχε δυνάμει της αποφάσεως της TUSR, και ότι, επομένως, η συμπεριφορά αυτή ήταν ικανή να έχει τέτοιες αρνητικές συνέπειες στον ανταγωνισμό από την ημερομηνία αυτή (βλ., μεταξύ άλλων, αιτιολογικές σκέψεις 1048, 1050, 1109, 1184 και 1520 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 190 Το συμπέρασμα αυτό δεν αντικρούεται από το επιχείρημα της προσφεύγουσας, που προβάλλεται στο υπόμνημα απαντήσεως, κατά το οποίο η περιορισμένη ζήτηση των εναλλακτικών φορέων εκμεταλλεύσεως για απόκτηση αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom οφειλόταν, αφενός, στην περίσταση ότι η ευρυζωνική πρόσβαση στο ευρύ κοινό [wholesale broadband access (WBA) ή bitstream], η οποία παρέχεται μέσω προϊόντων με την ονομασία «ISP Gate/ADSL Partner», αντιπροσώπευε για τους συγκεκριμένους φορείς εκμεταλλεύσεως ενδιαφέρουσα εναλλακτική δυνατότητα προκειμένου να εισέλθουν στη λιανική αγορά, λαμβανομένων υπόψη των αισθητά χαμηλότερων επενδύσεων που απαιτούσε, και, αφετέρου, στη δεδηλωμένη προτίμηση ορισμένων εναλλακτικών φορέων εκμεταλλεύσεως να εισέλθουν στην αγορά μέσω των δικών τους τοπικών υποδομών. Αρκεί να επισημανθεί ότι το επιχείρημα αυτό, με το οποίο η προσφεύγουσα επιδιώκει να αμφισβητήσει εν γένει τα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα των επίμαχων πρακτικών, ουδόλως τεκμηριώνεται και, επομένως, δεν είναι ικανό να αντικρούσει την ανάλυση των εν λόγω αποτελεσμάτων από την Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 1049 έως 1183 της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 191 Εξάλλου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα με το οποίο η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ημερομηνία ενάρξεως της παραβάσεως που καθόρισε, εν προκειμένω, η Επιτροπή διά παραπομπής στην προσέγγιση που ακολούθησε στην απόφαση Clearstream και στην απόφαση Πολωνικές τηλεπικοινωνίες. Συγκεκριμένα, χωρίς καν να απαιτείται να διαπιστωθεί αν οι αποφάσεις αυτές μπορούν να εμπίπτουν στο σχετικό νομικό πλαίσιο για την εκτίμηση της νομιμότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως, κάτι το οποίο αμφισβητεί η Επιτροπή, αρκεί να επισημανθεί ότι αυτές εκδόθηκαν σε πλαίσιο διαφορετικό από αυτό της υπό κρίση υποθέσεως και ότι δεν μπορούν, επομένως, να αποδείξουν ότι η Επιτροπή παρέκκλινε, στην προσβαλλομένη απόφαση, από την προηγούμενη πρακτική λήψεως των αποφάσεών της.

- 192 Συγκεκριμένα, όσον αφορά την απόφαση Clearstream, αρκεί να υπογραμμιστεί ότι η απόφαση αυτή, εν αντιθέσει προς την προσβαλλομένη εν προκειμένω απόφαση, εκδόθηκε σε πλαίσιο το οποίο χαρακτηριζόταν από την έλλειψη κάθε κανονιστικής υποχρέωσης για την επίμαχη επιχείρηση δικαιούχο της υποδομής να παράσχει σε άλλες επιχειρήσεις πρόσβαση στην εν λόγω υποδομή, καθώς και από την έλλειψη υποχρέωσης της εν λόγω επιχείρησης να δημοσιεύσει προσφορά αναφοράς για τη διευκρίνιση των όρων και των προϋποθέσεων της προσβάσεως αυτής.
- 193 Όσον αφορά την απόφαση Πολωνικές τηλεπικοινωνίες, η Επιτροπή διαπίστωσε σε αυτήν ότι ο επίμαχος κατεστημένος φορέας εκμεταλλεύσεως είχε καταχραστεί τη δεσπόζουσα θέση του στην πολωνική αγορά προσβάσεως στο ευρύ κοινό σε υψηλή ταχύτητα και αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο, αρνούμενος να παράσχει πρόσβαση στο δίκτυό του και να διαθέσει τα προϊόντα χονδρικής των εν λόγω αγορών προκειμένου να προστατεύσει τη θέση του στην αγορά λιανικής. Επιπλέον, το πλαίσιο της υποθέσεως Πολωνικές τηλεπικοινωνίες χαρακτηριζόταν από κανονιστική υποχρέωση παροχής προσβάσεως ανάλογη με εκείνη που υπείχε η Slovak Telekom στην υπό κρίση υπόθεση καθώς και από την υποχρέωση του επίμαχου πολωνικού φορέα τηλεπικοινωνιών να δημοσιεύσει προσφορά αναφοράς για την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο του. Εντούτοις, από τη λεπτομερή ανάλυση της αποφάσεως Πολωνικές τηλεπικοινωνίες προκύπτει ότι η προσέγγιση στην απόφαση εκείνη ουδόλως αντιφάσκει προς την προσέγγιση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Συγκεκριμένα, στην απόφαση Πολωνικές τηλεπικοινωνίες, η Επιτροπή επισήμανε ότι η αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού στρατηγική του κατέχοντος δεσπόζουσα θέση φορέα εκμεταλλεύσεως είχε εκδηλωθεί ως επί το πλείστον μόνο κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων με τους υποψήφιους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως για αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο και για πρόσβαση στις ευρυζωνικές υπηρεσίες του κατέχοντος δεσπόζουσα θέση φορέα εκμεταλλεύσεως. Επομένως, οι μη εύλογοι όροι προσβάσεως ήταν αποτέλεσμα των προτάσεων συμβάσεων προσβάσεως που διατύπωσε ο επίμαχος κατέχων δεσπόζουσα θέση φορέας εκμεταλλεύσεως στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων με τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως. Εξάλλου, η καθυστέρηση της διαδικασίας διαπραγματεύσεως των συμφωνιών προσβάσεως δεν είχε, θεωρητικά, εντοπιστεί ήδη από τη δημοσίευση της πρώτης προσφοράς αναφοράς του κατέχοντος δεσπόζουσα θέση φορέα εκμεταλλεύσεως. Επιπλέον, ο περιορισμός της προσβάσεως στο δίκτυό του από τον κατέχοντα δεσπόζουσα θέση φορέα εκμεταλλεύσεως εκδηλώθηκε σε στάδιο μεταγενέστερο της συνάψεως των συμφωνιών προσβάσεως στο ευρύ κοινό με τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως. Εξάλλου, ο περιορισμός της πραγματικής προσβάσεως στις γραμμές συνδρομητών έλαβε χώρα μετά την εξασφάλιση από τον ενδιαφερόμενο εναλλακτικό φορέα εκμεταλλεύσεως προσβάσεως σε χώρο συνεγκαταστάσεως ή της άδειας εγκαταστάσεως καλωδίου επικοινωνίας. Τέλος, τα προβλήματα προσβάσεως σε γενικές αξιόπιστες και ακριβείς πληροφορίες, αναγκαίες ώστε οι εναλλακτικοί φορείς εκμεταλλεύσεως να λάβουν αποφάσεις σε θέματα προσβάσεως, είχαν εκδηλωθεί σε κάθε στάδιο της διαδικασίας προσβάσεως στο δίκτυο του κατέχοντος δεσπόζουσα θέση φορέα εκμεταλλεύσεως. Επομένως, οι συμπεριφορές του κατέχοντος δεσπόζουσα θέση φορέα εκμεταλλεύσεως στην υπόθεση Πολωνικές τηλεπικοινωνίες διέφεραν από τις πρακτικές τις οποίες η Επιτροπή χαρακτήρισε «άρνηση παροχής» στην προσβαλλομένη απόφαση, οι οποίες, όπως προκύπτει από την ανάλυση που παρατίθεται στις σκέψεις 184 έως 189 ανωτέρω, απέρρεαν ως επί το πλείστον από την ίδια την προσφορά αναφοράς για την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom. Οι διαφορές αυτές δικαιολογούν την περίπτωση ότι, εν αντιθέσει προς ό,τι συνέβη στην απόφαση Πολωνικές τηλεπικοινωνίες, ως αφετηρία της παραβάσεως του άρθρου 102 ΣΛΕΕ προσδιορίστηκε η ημερομηνία κατά την οποία είχαν ξεκινήσει οι πρώτες διαπραγματεύσεις παροχής προσβάσεως μεταξύ του επίμαχου κατέχοντος δεσπόζουσα θέση φορέα εκμεταλλεύσεως και εναλλακτικού φορέα εκμεταλλεύσεως, αρκετούς μήνες μετά τη δημοσίευση της πρώτης προσφοράς αναφοράς (αιτιολογική σκέψη 909 και υποσημείωση 1259 της προσβαλλομένης αποφάσεως), στην υπό κρίση υπόθεση η Επιτροπή καθόρισε την 12η Αυγούστου 2005, ήτοι την ημερομηνία δημοσίευσής της προσφοράς αναφοράς, ως ημερομηνία ενάρξεως της έμμεσης αρνήσεως παροχής προσβάσεως στον τοπικό βρόχο.

- 194 Επομένως, η πρώτη αιτίαση, η οποία αφορά σφάλμα στο οποίο υπέπεσε η Επιτροπή εκτιμώντας ότι η έμμεση άρνηση παροχής προσβάσεως στον τοπικό βρόχο είχε ξεκινήσει στις 12 Αυγούστου 2005, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.
- 195 Επιπλέον, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τον χαρακτηρισμό της παραβάσεως από την Επιτροπή ως ενιαίας και διαρκούς όσον αφορά το σύνολο των μνημονευόμενων στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της προσβαλλομένης αποφάσεως, πρακτικών, ήτοι α) της αποκρύψεως από τους εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως των πληροφοριών σχετικά με το δίκτυο οι οποίες ήταν αναγκαίες για την αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους· β) της μείωσης του πεδίου εφαρμογής των υποχρεώσεων της όσον αφορά την αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους· γ) του καθορισμού μεροληπτικών όρων και προϋποθέσεων στην προσφορά αναφοράς της σχετικά με τη συνεγκατάσταση, την προεπιλογή, τις προβλέψεις, τις επισκευές και τις τραπεζικές εγγυήσεις· δ) της εφαρμογής μεροληπτικών τελών τα οποία δεν παρείχαν τη δυνατότητα σε εξίσου αποτελεσματικό ανταγωνιστή στηριζόμενο στη χονδρική αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom να αναπαραγάγει τις προσφερόμενες από τη Slovak Telekom υπηρεσίες λιανικής χωρίς να υποστεί ζημία.
- 196 Υπό τις περιστάσεις αυτές, και στο μέτρο που η πρώτη αιτίαση της προσφεύγουσας, η οποία αφορά σφάλμα στο οποίο υπέπεσε η Επιτροπή εκτιμώντας ότι η έμμεση άρνηση προσβάσεως στον τοπικό βρόχο είχε ξεκινήσει στις 12 Αυγούστου 2005, απορρίφθηκε (βλ. σκέψη 194 ανωτέρω), ορθώς η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η ενιαία και διαρκής παράβαση που αποτελεί αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως είχε ξεκινήσει στις 12 Αυγούστου 2005.
- 197 Εντούτοις, το συμπέρασμα αυτό δεν εμποδίζει το Γενικό Δικαστήριο να εξετάσει τη δεύτερη και την τρίτη αιτίαση που προέβαλε η προσφεύγουσα και να εκτιμήσει αν το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο d, της προσβαλλομένης αποφάσεως θα μπορούσε να ακυρωθεί εν μέρει, στο μέτρο που με αυτό διαπιστώνεται ότι, κατά το διάστημα από τις 12 Αυγούστου έως την 31η Δεκεμβρίου 2005, η προσφεύγουσα εφάρμοσε μεροληπτικά τέλη μη παρέχοντας τη δυνατότητα σε έναν εξίσου αποτελεσματικό φορέα εκμεταλλεύσεως, στηριζόμενο στην αδεσμοποίητη πρόσβαση στο ευρύ κοινό στους τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom, να αναπαραγάγει τις προσφερόμενες από τη Slovak Telekom υπηρεσίες λιανικής χωρίς να υποστεί ζημία (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 1ης Ιουλίου 2010, AstraZeneca κατά Επιτροπής, T-321/05, EU:T:2010:266, σκέψεις 864 και 865 και σημείο 1 του διατακτικού).

γ) Επί της υπάρξεως συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους κατά το 2005

- 198 Με τη δεύτερη και την τρίτη αιτίαση, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι η Επιτροπή έσφαλε διαπιστώνοντας την ύπαρξη συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους κατά το 2005.
- 199 Συγκεκριμένα, με τη δεύτερη αιτίαση, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το περιθώριο κέρδους της Slovak Telekom κατά το 2005 ήταν θετικό, ανεξαρτήτως του σεναρίου που λαμβάνεται υπόψη. Δεδομένου ότι το θετικό περιθώριο κέρδους σημαίνει κατ' ανάγκη ότι οι εξίσου αποτελεσματικοί με τη Slovak Telekom ανταγωνιστές δεν θα υφίσταντο καμία ζημία σε περίπτωση εισόδου στην αγορά, η Επιτροπή έσφαλε διαπιστώνοντας συμπίεση των περιθωρίων κέρδους κατά το συγκεκριμένο έτος. Επιπλέον, δεν είναι ορθό ότι το 2005 ήταν αδιανόητη η απόφαση εισόδου στην αγορά από ανταγωνιστή για τόσο βραχύ χρονικό διάστημα, τεσσερισήμισι μηνών. Συγκεκριμένα, θεωρείται ότι, την εποχή εκείνη, τα αριθμητικά στοιχεία για τα επόμενα έτη δεν ήταν ακόμη γνωστά και, επομένως, δεν μπορούσαν να ασκήσουν οποιαδήποτε επιρροή σε τέτοια επενδυτική απόφαση.
- 200 Με την τρίτη αιτίαση, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η μέθοδος υπολογισμού των περιθωρίων κέρδους βάσει πλειόνων περιόδων (πολυετής προσέγγιση), η οποία είχε έως τότε εφαρμοστεί μόνο επιπροσθέτως και προς όφελος της ενδιαφερόμενης επιχειρήσεως, παρέσχε τη δυνατότητα στην Επιτροπή να προσδιορίσει με τεχνητό τρόπο συμπίεσεις περιθωρίων κέρδους στη διάρκεια ετών που

προηγήθηκαν εκείνου κατά το οποίο μπορούν όντως να διαπιστωθούν τέτοιες συμπίεσεις. Εντούτοις, η μέθοδος αυτή δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την επέκταση της συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους στο παρελθόν. Δεδομένου ότι ούτε η Slovak Telekom ούτε η προσφεύγουσα μπορούσαν να προβλέψουν την εξέλιξη των τελών μετά το 2005, η διαπίστωση ότι τέλεσαν παράβαση ήδη από την εποχή εκείνη θα συνιστούσε παράβαση του άρθρου 23 του κανονισμού 1/2003. Η περίπτωση ότι η ίδια η Επιτροπή χρειάστηκε αρκετά έτη για να μπορέσει να παρουσιάσει τον υπολογισμό της συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους αποδεικνύει ότι ούτε η προσφεύγουσα ούτε η Slovak Telekom μπορούσαν να γνωρίζουν ότι η δεύτερη θα προέβαινε σε κατάχρηση υπό τη μορφή της εν λόγω συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών.

- 201 Όσον αφορά τη δεύτερη αιτίαση, η Επιτροπή απαντά ότι το μικρό θετικό περιθώριο κέρδους το οποίο ενδέχεται να υπήρξε το 2005 δεν επηρεάζει τη διαπίστωση περί συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους από τις 12 Αυγούστου του ίδιου έτους. Συγκεκριμένα, αυτή η συμπίεση των περιθωρίων κέρδους εμπόδισε τους ανταγωνιστές που είχαν εισέλθει στην αγορά να αποσβέσουν τις σχετικές με το έτος αυτό επενδύσεις τους. Επιπλέον, εν αντιθέσει προς τα όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, κανένας φορέας εκμεταλλεύσεως δεν θα σχεδίαζε να εισέλθει σε αγορά χωρίς εύλογη προοπτική αποδόσεως σε πλείονα έτη.
- 202 Εξάλλου, η Επιτροπή απαντά στην τρίτη αιτίαση επισημαίνοντας ότι δεν καθόρισε την έναρξη της παραβάσεως στις 12 Αυγούστου 2005 αυθαίρετα, αλλά λόγω της δημοσιεύσεως κατά την ημερομηνία εκείνη της προσφοράς αναφοράς και λαμβανομένης υπόψη της χρονικής περιόδου από την οποία ο συγκεκριμένος φορέας εκμεταλλεύσεως όφειλε να παράσχει αδεσμοποίητη πρόσβαση στους τοπικούς βρόχους του. Όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από παράβαση του άρθρου 23 του κανονισμού 1/2003, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι αρκεί να έχει η επιχείρηση γνώση των πραγματικών στοιχείων που σχετίζονται με την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως που της προσάπτεται για να διαπιστωθεί η ευθύνη της δυνάμει του άρθρου 102 ΣΛΕΕ. Εν προκειμένω, η Slovak Telekom γνώριζε ότι ένας εξίσου αποτελεσματικός ανταγωνιστής δεν είχε, ήδη από το 2005, καμία πιθανότητα να πραγματοποιήσει αρκούντως θετικό περιθώριο κέρδους εισερχόμενος στην αγορά. Εξάλλου, εν αντιθέσει προς τα όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, το κόστος προσβάσεως στην αγορά χονδρικής δεν δημιουργούσε, γενικά, πρόβλημα. Κατά τα λοιπά, η προσφεύγουσα δεν εξηγεί τον λόγο για τον οποίο η βασισμένη σε πλείονες περιόδους μέθοδος (πολυετής προσέγγιση) μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο όταν ευνοεί την ενδιαφερόμενη κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρησης.
- 203 Τέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, δεδομένου ότι απέδειξε την ύπαρξη δύο μορφών καταχρήσεως καθ' όλη τη διάρκεια της παραβάσεως, η ενδεχόμενη διαπίστωση της ελλείψεως συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους το 2005 δεν θα σημαίνει, εν πάση περιπτώσει, ότι η 12η Αυγούστου 2005 δεν μπορούσε να οριστεί ως ημερομηνία ενάρξεως της παραβάσεως. Επομένως, η διαπίστωση αυτή δεν θα προσπόριζε κανένα όφελος στην προσφεύγουσα.
- 204 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, στηριζόμενη στην προσέγγιση «ανά περίοδο» (έτος προς έτος), ότι η Slovak Telekom εφάρμοζε πρακτικές συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους ήδη από τις 12 Αυγούστου 2005. Συγκεκριμένα, από την αιτιολογική σκέψη 997 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι, βάσει αναλύσεως ανά έτος κατά το επίδικο διάστημα, εξίσου αποτελεσματικός ανταγωνιστής ο οποίος χρησιμοποιούσε την πρόσβαση στο ευρύ κοινό στον τοπικό βρόχο της Slovak Telekom είχε αρνητικά περιθώρια κέρδους και δεν μπορούσε να αναπαραγάγει με αποδοτικό τρόπο το χαρτοφυλάκιο λιανικής ευρυζωνικών υπηρεσιών της προσφεύγουσας. Στην αιτιολογική σκέψη 998 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι η περίπτωση ότι υπήρξε θετικό περιθώριο κέρδους επί τέσσερις μήνες το 2005 δεν αναιρούσε το συμπέρασμα αυτό, δεδομένου ότι τα έσοδα τεσσάρων μηνών δεν μπορούσαν να θεωρηθούν έσοδα σε διαρκή βάση. Κατά την Επιτροπή, οι φορείς εκμεταλλεύσεως εξετάζουν την ικανότητά τους να εξασφαλίσουν εύλογη απόδοση σε μεγαλύτερη περίοδο, εκτεινόμενη σε πλείονα έτη (αιτιολογική σκέψη 998 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Στη βάση αυτή, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, στην αιτιολογική σκέψη 1012 της εν λόγω αποφάσεως, ότι, κατά το διάστημα από τις

- 12 Αυγούστου 2005 έως την 31η Δεκεμβρίου 2010, ανταγωνιστής εξίσου αποτελεσματικός με τη Slovak Telekom δεν θα μπορούσε να αναπαραγάγει με αποδοτικό τρόπο το χαρτοφυλάκιο λιανικής του συγκεκριμένου φορέα εκμεταλλεύσεως.
- 205 Εντούτοις, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 162 ανωτέρω, προκειμένου να εκτιμηθεί η νομιμότητα της πολιτικής τιμών της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως, πρέπει, καταρχήν, να γίνεται παραπομπή σε κριτήρια σχετικά με τις τιμές, τα οποία βασίζονται στο κόστος με το οποίο επιβαρύνεται η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση και στη στρατηγική της.
- 206 Ειδικότερα, όσον αφορά τιμολογιακή πολιτική που καταλήγει στη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους, η χρήση τέτοιων κριτηρίων αναλύσεως παρέχει τη δυνατότητα να εξακριβωθεί αν η επιχείρηση αυτή θα ήταν σε θέση να προσφέρει τις δικές της παροχές λιανικής στους τελικούς πελάτες χωρίς να υφίσταται ζημία, αν ήταν προηγούμενης υποχρεωμένη να καταβάλλει τις δικές της τιμές χονδρικής για τις ενδιάμεσες παροχές (βλ. σκέψη 163 ανωτέρω και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 207 Η προσέγγιση αυτή δικαιολογείται κατά μείζονα λόγο διότι είναι επίσης σύμφωνη με τη γενική αρχή της ασφαλείας δικαίου, καθόσον, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος της και τις τιμές της, η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση μπορεί να εκτιμήσει τη νομιμότητα των δικών της συμπεριφορών, σύμφωνα με την ιδιαίτερη υποχρέωση την οποία υπέχει από το άρθρο 102 ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, καίτοι επιχείρηση η οποία κατέχει δεσπόζουσα θέση γνωρίζει το δικό της κόστος και τα δικά της τιμολόγια, δεν γνωρίζει κατ' αρχήν το αντίστοιχο κόστος και τα τιμολόγια των ανταγωνιστών της. Επιπλέον, ένας καταχρηστικός αποκλεισμός επηρεάζει και τους ενδεχομένους ανταγωνιστές της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχείρησεως, τους οποίους η προοπτική ελλείψεως αποδοτικότητας θα μπορούσε να αποθαρρύνει από την είσοδο στην αγορά (βλ. σκέψη 164 ανωτέρω και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 208 Ως εκ τούτου, για να εξακριβώσει τα στοιχεία που συνιστούν την πρακτική της συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους, η Επιτροπή έλαβε υπόψη, ορθώς, στην αιτιολογική σκέψη 828 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το κριτήριο του εξίσου αποτελεσματικού ανταγωνιστή, το οποίο στηρίζεται στην απόδειξη ότι η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση δεν θα μπορούσε να ασκήσει αποδοτικές δραστηριότητες επόμενου σταδίου στηριζόμενη στην τιμή χονδρικής που εφάρμοσε στους ανταγωνιστές της στην αγορά επόμενου σταδίου και στην τιμή λιανικής που εφάρμοσε το τμήμα επόμενου σταδίου της επιχειρήσεως αυτής.
- 209 Εντούτοις, όπως προκύπτει από τους πίνακες 32 έως 35 της προσβαλλομένης αποφάσεως και όπως αναγνώρισε η ίδια η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 998 της εν λόγω αποφάσεως, η ανάλυσή της κατέληξε, σε όλα τα εξεταζόμενα σενάρια, σε θετικό περιθώριο κέρδους για το διάστημα από τις 12 Αυγούστου έως την 31η Δεκεμβρίου 2005.
- 210 Σε τέτοια περίπτωση, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι, στον βαθμό που η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση καθορίζει τις τιμές της σε επίπεδο που καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος του κόστους διαθέσεως στο εμπόριο του προϊόντος ή της παροχής των εν λόγω υπηρεσιών, ένας εξίσου αποτελεσματικός με την επιχείρηση αυτή ανταγωνιστής έχει, καταρχήν, τη δυνατότητα να ανταγωνιστεί τις τιμές αυτές, χωρίς να υποστεί μακροπρόθεσμα δυσβάστακτες ζημίες (απόφαση της 27ης Μαρτίου 2012, Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, σκέψη 38).
- 211 Ως εκ τούτου, κατά το διάστημα από τις 12 Αυγούστου έως την 31η Δεκεμβρίου 2005, ένας ανταγωνιστής εξίσου αποτελεσματικός με τη Slovak Telekom είχε, καταρχήν, τη δυνατότητα να ανταγωνιστεί τον συγκεκριμένο φορέα εκμεταλλεύσεως στη λιανική αγορά ευρωζωνικών υπηρεσιών, εφόσον του παρεχόταν αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο, και τούτο χωρίς να υποστεί μακροπρόθεσμα δυσβάστακτες ζημίες.

- 212 Ασφαλώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, εάν το περιθώριο κέρδους είναι θετικό, δεν αποκλείεται να μπορεί η Επιτροπή, στο πλαίσιο της εξετάσεως του αποτελέσματος αποκλεισμού τιμολογιακής πολιτικής, να αποδείξει ότι η εφαρμογή της εν λόγω πρακτικής ήταν ικανή, λόγω, παραδείγματος χάριν, μειώσεως της κερδοφορίας, να καταστήσει τουλάχιστον δυσχερέστερη για τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις την άσκηση των δραστηριοτήτων τους στη σχετική αγορά (πρβλ. απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, σκέψη 74). Η νομολογία αυτή μπορεί να συνδυαστεί με το άρθρο 2 του κανονισμού 1/2003, κατά το οποίο, στο πλαίσιο του συνόλου των διαδικασιών εφαρμογής του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, η απόδειξη της παραβάσεως του άρθρου αυτού βαρύνει το μέρος ή την αρχή που υποστηρίζει ότι συντρέχει η παράβαση, ήτοι, εν προκειμένω, την Επιτροπή.
- 213 Εντούτοις, εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε στην προσβαλλομένη απόφαση ότι η τιμολογιακή πολιτική της Slovak Telekom, κατά το διάστημα από τις 12 Αυγούστου έως την 31η Δεκεμβρίου 2005, είχε τέτοια αποτελέσματα αποκλεισμού. Μια τέτοια απόδειξη ήταν, όμως, επιβεβλημένη ιδίως λόγω της υπάρξεως θετικών περιθωρίων κέρδους.
- 214 Ο απλός ισχυρισμός, στην αιτιολογική σκέψη 998 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι φορείς εκμεταλλεύσεως εξετάζουν την ικανότητά τους να εξασφαλίσουν εύλογη απόδοση σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, το οποίο εκτείνεται σε πλείονα έτη, δεν μπορεί να συνιστά τέτοια απόδειξη. Συγκεκριμένα, η περίπτωση αυτή, έστω και αν ήθελε θεωρηθεί στοιχειοθετημένη, στηρίζεται σε μελλοντοστραφή εξέταση της αποδοτικότητας, η οποία δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί. Επιπλέον, στην υπό κρίση υπόθεση, τα εν λόγω θετικά περιθώρια κέρδους εμφανίστηκαν στην αρχή του επίμαχου διαστήματος, σε εποχή κατά την οποία δεν είχε ακόμη σταθεί εφικτό να διαπιστωθεί οποιοδήποτε αρνητικό περιθώριο κέρδους. Υπό τις περιστάσεις αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι η αιτιολογία που παρατίθεται στην αιτιολογική σκέψη 998 της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν πληροί την προϋπόθεση που απορρέει από την αρχή της ασφάλειας δικαίου και μνημονεύεται στη σκέψη 164 ανωτέρω, κατά την οποία μια κατέχουσα δεσπίζουσα θέση επιχείρηση πρέπει να είναι σε θέση να εκτιμά αν οι συμπεριφορές της συνάδουν προς το άρθρο 102 ΣΛΕΕ.
- 215 Για τον ίδιο λόγο, η διαπίστωση αρνητικών περιθωρίων κέρδους, διά της εφαρμογής προσεγγίσεως βασισμένης σε πλείονες περιόδους (πολυετούς προσεγγίσεως), δεν μπορεί να αναιρέσει την εκτίμηση αυτή, δεδομένου ότι, εν προκειμένω, η συγκεκριμένη προσέγγιση κατέληξε στη διαπίστωση αυτή μόνο κατόπιν σταθμίσεως των θετικών περιθωρίων κέρδους για το 2005 με τα αρνητικά περιθώρια κέρδους που διαπιστώθηκαν αντίστοιχα για το διάστημα 2006 έως 2010 (αιτιολογική σκέψη 1013 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και το διάστημα 2006 έως 2008 (αιτιολογική σκέψη 1014 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 216 Επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη 1026 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή εκτίμησε, βάσει εγγράφων του Απριλίου του 2005 τα οποία εκπόνησε το κανονιστικό τμήμα της Slovak Telekom και αφορούσαν στρατηγική υποβολής της προσφοράς αναφοράς σχετικά με την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο και τις τιμές της ULL, ότι η Slovak Telekom γνώριζε, ήδη από τις 12 Αυγούστου 2005, ότι οι τιμές χονδρικής στο επίπεδο του τοπικού βρόχου προκαλούσαν συμπίεση των περιθωρίων κέρδους των εναλλακτικών φορέων εκμεταλλεύσεως.
- 217 Εντούτοις, υπογραμμίζεται ότι, λαμβανομένης υπόψη της υπάρξεως θετικών περιθωρίων κέρδους από τις 12 Αυγούστου έως την 31η Δεκεμβρίου 2005, η Επιτροπή υπείχε ιδιαίτερη υποχρέωση όσον αφορά την απόδειξη των αποτελεσμάτων αποκλεισμού της πρακτικής συμπίεσεως των περιθωρίων κέρδους που προσάπτεται στη Slovak Telekom κατά το διάστημα αυτό (βλ. τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 212 ανωτέρω).

- 218 Επομένως, το επιχείρημα της Επιτροπής και τα έγγραφα που επικαλείται προς στήριξή του δεν επαρκούν για να αποδειχθεί το αποτέλεσμα αποκλεισμού της πρακτικής συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους που προσάπτεται στη Slovak Telekom και ότι η πρακτική αυτή προκάλεσε, για παράδειγμα, μείωση κερδοφορίας, ικανή να καταστήσει τουλάχιστον δυσχερέστερη για τους ενδιαφερόμενους φορείς εκμεταλλεύσεως την άσκηση των δραστηριοτήτων τους στη σχετική αγορά.
- 219 Εξάλλου, στις ενότητες 9 και 10 της προσβαλλομένης απόφασεως, οι οποίες πραγματεύονται τα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα της συμπεριφοράς της Slovak Telekom, δεν περιέχεται καμία εξέταση των αποτελεσμάτων της προβαλλόμενης πρακτικής συμπίεσως των περιθωρίων κέρδους κατά το διάστημα από τις 12 Αυγούστου έως την 31η Δεκεμβρίου 2005.
- 220 Επομένως, λαμβανομένης υπόψη πάγιας νομολογίας κατά την οποία η ύπαρξη αμφιβολίας του δικαστή είναι υπέρ της επιχειρήσεως στην οποία απευθύνεται η απόφαση που διαπιστώνει παράβαση (αποφάσεις της 8ης Ιουλίου 2004, JFE Engineering κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-67/00, T-68/00, T-71/00 και T-78/00, EU:T:2004:221, σκέψη 177, και της 12ης Ιουλίου 2011, Hitachi κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-112/07, EU:T:2011:342, σκέψη 58), πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η πρακτική της Slovak Telekom η οποία οδήγησε σε συμπίεση των περιθωρίων κέρδους ξεκίνησε πριν από την 1η Ιανουαρίου 2006. Ως εκ τούτου, δεδομένου ότι η προσβαλλομένη απόφαση πάσχει σφάλμα εκτιμήσεως ως προς το ζήτημα αυτό, παρέλκει η εξέταση του αν η προσέγγιση αυτή συνιστά επίσης, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, παράβαση του άρθρου 23 του κανονισμού 1/2003.
- 221 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως που προβάλλει η προσφεύγουσα πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτός και το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο d, της προσβαλλομένης απόφασεως πρέπει να ακυρωθεί στο μέτρο που με αυτό διαπιστώνεται ότι, κατά το διάστημα από τις 12 Αυγούστου έως την 31η Δεκεμβρίου 2005, η προσφεύγουσα εφάρμοσε μεροληπτικά τέλη τα οποία δεν παρείχαν τη δυνατότητα σε έναν εξίσου αποτελεσματικό φορέα εκμεταλλεύσεως στηριζόμενο στην αδεσμοποίητη πρόσβαση στο ευρύ κοινό στους τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom να αναπαραγάγει τις προσφερόμενες από τη Slovak Telekom υπηρεσίες λιανικής χωρίς να υποστεί ζημία.

[παραλειπόμενα]

4. Επί του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά παρερμηνεία της έννοιας της «επιχειρήσεως» κατά το δίκαιο της Ένωσης και παραβίαση της αρχής της εξατομικεύσεως των ποινών, καθώς και έλλειψη αιτιολογίας

- 474 Με τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, στο πρώτο σκέλος, ότι η προσβαλλομένη απόφαση παρερμηνεύει την έννοια της «επιχειρήσεως» και παραβιάζει την αρχή της εξατομικεύσεως των ποινών, κατά το μέτρο που της επιβάλλει, λόγω υποτροπής και για τη διασφάλιση αποτρεπτικού αποτελέσματος, πρόστιμο ύψους 31 070 000 ευρώ, χωριστό από το πρόστιμο που επιβλήθηκε αλληλεγγύως και εις ολόκληρον στη Slovak Telekom και στην ίδια, και, στο δεύτερο σκέλος, ότι η προσβαλλομένη απόφαση πάσχει, επί του ζητήματος αυτού, ελλείψεως αιτιολογίας.
- 475 Πρέπει να εξεταστεί, πρώτον, η προβαλλόμενη έλλειψη αιτιολογίας και, δεύτερον, η προβαλλόμενη παρερμηνεία της έννοιας της «επιχειρήσεως» και η προβαλλόμενη παραβίαση της αρχής της εξατομικεύσεως των ποινών.

α) Επί της προβαλλόμενης ελλείψεως αιτιολογίας

- 476 Με το δεύτερο σκέλος του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν παρέθεσε στην προσβαλλομένη απόφαση κανέναν λόγο ώστε να εξηγήσει γιατί θα έπρεπε να επιβαρυνθεί μόνον αυτή με τις προσαυξήσεις λόγω υποτροπής και για τη διασφάλιση αποτρεπτικού

αποτελέσματος, παραβιάζοντας έτσι την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπείχε. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή περιορίστηκε να διαπιστώσει τις επιβαρυντικές περιστάσεις οι οποίες δικαιολογούσαν την αναπροσαρμογή του βασικού ποσού του προστίμου και να αποφασίσει, εν συνεχεία, ότι οι προσαυξήσεις του προστίμου έπρεπε να επιβαρύνουν μόνο την προσφεύγουσα. Η προσβαλλομένη απόφαση δεν παρέχει τη δυνατότητα στην προσφεύγουσα να κατανοήσει τον λόγο που δικαιολογεί τέτοια προσέγγιση, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι η ευθύνη της απορρέει, εν προκειμένω, μόνον από την περίπτωση ότι της καταλογίστηκε παράβαση διαπραχθείσα από τη θυγατρική της, τη Slovak Telekom. Όσον αφορά τις αιτιολογικές σκέψεις 1533 και 1535 της προσβαλλομένης αποφάσεως τις οποίες επικαλείται η Επιτροπή στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, αυτές οδηγούν αναμφίβολα στο συμπέρασμα ότι ο κύκλος εργασιών της προσφεύγουσας είναι υψηλότερος από εκείνον της Slovak Telekom. Εντούτοις, τα συγκεκριμένα αποσπάσματα της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν καθιστούν κατανοητούς τους λόγους για τους οποίους δεν επιβλήθηκε στη Slovak Telekom το πρόστιμο το οποίο επιβάλλεται ειδικώς στην προσφεύγουσα.

477 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την παρεμβαίνουσα, αμφισβητεί την ορθότητα των επιχειρημάτων αυτών.

478 Κατά πάγια νομολογία, η υποχρέωση αιτιολογήσεως μιας ατομικής αποφάσεως σκοπό έχει να επιτρέψει στο Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχο του επί της νομιμότητας της αποφάσεως αυτής και να παράσχει στον ενδιαφερόμενο ικανές ενδείξεις ως προς το αν η εν λόγω απόφαση είναι όντως βάσιμη ή αν ενδεχομένως πάσχει ελάττωμα λόγω του οποίου θα μπορούσε να αμφισβητηθεί το κύρος της (πρβλ. αποφάσεις της 9ης Νοεμβρίου 1983, *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin* κατά Επιτροπής, 322/81, EU:C:1983:313, σκέψη 14, και της 29ης Φεβρουαρίου 2016, *Schenker* κατά Επιτροπής, T-265/12, EU:T:2016:111, σκέψη 230).

479 Εν προκειμένω, όσον αφορά το μέρος του προστίμου που επιβλήθηκε μόνο στην προσφεύγουσα και αντικατοπτρίζει την προσαύξηση, λόγω υποτροπής, του ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε αλληλεγγύως και εις ολόκληρον στην προσφεύγουσα και στη Slovak Telekom, από τις αιτιολογικές σκέψεις 1525 έως 1531 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει σαφώς ότι η εν λόγω προσαύξηση δικαιολογήθηκε από το γεγονός ότι η προσφεύγουσα, της οποίας η ευθύνη στην επίμαχη εν προκειμένω παράβαση διαπιστώθηκε, είχε ήδη τιμωρηθεί για ανάλογη παράβαση στην απόφαση *Deutsche Telekom*. Πάντως, καίτοι το απόσπασμα αυτό της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν εκθέτει τους λόγους για τους οποίους τις συνέπειες της υποτροπής αυτής έπρεπε να υποστεί μόνον η προσφεύγουσα, και όχι η Slovak Telekom, από την εν λόγω απόφαση προκύπτει έμμεσα ότι το αποτέλεσμα αυτό οφείλεται στο ότι η προσφεύγουσα κρίθηκε αποκλειστικά υπεύθυνη για την επίμαχη παράβαση στην απόφαση *Deutsche Telekom* και υπήρξε, για τον λόγο αυτό, αποδέκτης της συγκεκριμένης αποφάσεως.

480 Όσον αφορά το μέρος του προστίμου που επιβλήθηκε μόνο στην προσφεύγουσα κατ' εφαρμογήν συντελεστή προσαυξήσεως 1,2 για τη διασφάλιση αποτρεπτικού αποτελέσματος, η Επιτροπή υπογράμμισε στην αιτιολογική σκέψη 1533 της προσβαλλομένης αποφάσεως, πρώτον, ότι ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών της προσφεύγουσας ανερχόταν το 2013 σε 60,132 δισεκατομμύρια ευρώ, δεύτερον, ότι η αξία των πωλήσεων των σχετικών για την επίμαχη παράβαση προϊόντων αντιπροσώπευε κάτω του 0,067 % του εν λόγω κύκλου εργασιών και, τρίτον, ότι η προσφεύγουσα ήταν υπεύθυνη για την παράβαση που διέπραξε η Slovak Telekom. Εξ αυτών η Επιτροπή συνήγαγε, στις αιτιολογικές σκέψεις 1534 και 1535 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι, δυνάμει του σημείου 30 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, έπρεπε να επιβληθεί στην προσφεύγουσα πρόστιμο υψηλότερο από το βασικό ποσό του προστίμου, προσαυξημένο κατά 50 % λόγω υποτροπής, προκειμένου να διασφαλιστεί επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα του προστίμου αυτού. Καίτοι στο απόσπασμα αυτό της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν εκτίθενται οι λόγοι για τους οποίους το αποτέλεσμα της εφαρμογής του συντελεστή προσαυξήσεως 1,2 δεν θα έπρεπε να επιβαρύνει και τη Slovak Telekom, από τη συλλογιστική που εφάρμοσε η Επιτροπή προκύπτει έμμεσα ότι η προσέγγιση αυτή υπαγορεύτηκε από την περίπτωση ότι η εν λόγω θυγατρική είχε κύκλο εργασιών σαφώς

χαμηλότερο εκείνου της προσφεύγουσας κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως και ότι το πρόστιμο των 38 838 000 ευρώ είχε, επομένως, ως προς την εν λόγω θυγατρική, επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα.

- 481 Ως εκ τούτου, καίτοι η αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως φαίνεται συνοπτική όσον αφορά το πρόστιμο που επιβλήθηκε μόνο στην προσφεύγουσα, παρέσχε σε αυτήν επαρκή στοιχεία όσον αφορά το βάσιμο της προσβαλλομένης αποφάσεως επί του ζητήματος αυτού, καθώς και τη δυνατότητα να αμφισβητήσει λυσιτελώς το κύρος της. Ομοίως, η αιτιολογία αυτή παρέχει στο Γενικό Δικαστήριο τη δυνατότητα να ασκήσει τον έλεγχό του όσον αφορά τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως ως προς το πρόστιμο που επιβλήθηκε μόνο στην προσφεύγουσα.
- 482 Το δεύτερο σκέλος του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, το οποίο αφορά έλλειψη αιτιολογίας, πρέπει συνεπώς να απορριφθεί.

β) Επί της παρερμηνείας της έννοιας της «επιχειρήσεως» κατά το δίκαιο της Ένωσης και της παραβιάσεως της αρχής της εξατομικεύσεως των ποινών

- 483 Με το πρώτο σκέλος του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι το συγκεκριμένο πρόστιμο που επιβλήθηκε σε αυτήν στην προσβαλλομένη απόφαση είναι αποτέλεσμα δύο περιστάσεων τις οποίες η Επιτροπή έλαβε υπόψη στην εν λόγω απόφαση, ήτοι, αφενός, του μεγέθους της επιχειρήσεως στην οποία ανήκει, το οποίο δικαιολογεί, κατά την Επιτροπή, την εφαρμογή συντελεστή προσαυξήσεως του προστίμου 1,2, και, αφετέρου, της περιστάσεως ότι είχε ήδη κριθεί υπεύθυνη ανάλογης παραβάσεως στην απόφαση Deutsche Telekom, η οποία δικαιολογούσε την προσαύξηση του βασικού ποσού του προστίμου κατά 50 %. Εντούτοις, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι, στην προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή διαπίστωσε την ευθύνη της όχι λόγω της άμεσης συμμετοχής της στα πραγματικά περιστατικά που στοιχειοθετούν την παράβαση, αλλά λόγω των δεσμών της με τη Slovak Telekom. Επιπλέον, κατά την προσβαλλομένη απόφαση, η προσφεύγουσα και η Slovak Telekom ανήκαν στην ίδια επιχείρηση όχι μόνο καθ' όλο το διάστημα της παραβάσεως, αλλά επίσης κατά την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως Deutsche Telekom, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα απέκτησε πλειοψηφική συμμετοχή στο κεφάλαιο της Slovak Telekom στις 4 Αυγούστου 2000 και η διάρθρωση της συμμετοχής αυτής παρέμεινε αμετάβλητη έκτοτε.
- 484 Λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων αυτών, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή επέβαλε σε αυτήν χωριστό πρόστιμο παρερμηνεύοντας την έννοια της «επιχειρήσεως» στο δίκαιο της Ένωσης και παραβιάζοντας την αρχή της εξατομικεύσεως των ποινών και των κυρώσεων. Η αρχή αυτή επιβάλλει, κατά το άρθρο 23, παράγραφος 3, του κανονισμού 1/2003, να καθορίζεται το ύψος του προστίμου σε συνάρτηση, αφενός, με τη σοβαρότητα της ατομικώς προσαπτόμενης στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση παραβάσεως και, αφετέρου, με τη διάρκεια αυτής. Επομένως, από τη νομολογία του Δικαστηρίου συνάγεται ότι η Επιτροπή μπορεί να επιβάλει διαφορετικά πρόστιμα μόνο σε διαφορετικές επιχειρήσεις και όχι σε διαφορετικές εταιρίες όταν αυτές ανήκουν στην ίδια επιχείρηση. Συγκεκριμένα, η αρχή της εξατομικεύσεως των ποινών δεν εφαρμόζεται στην εσωτερική σχέση μεταξύ διάφορων νομικών προσώπων που συνθέτουν μια επιχείρηση. Όπως επιβεβαιώνεται από την πρακτική που ακολουθεί η Επιτροπή στις αποφάσεις της, χωριστό πρόστιμο δικαιολογείται μόνο όταν, από νομική άποψη, η σύνθεση της ενδιαφερόμενης επιχειρήσεως διαφοροποιήθηκε κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα και, επομένως, είναι δυνατόν να διαπιστωθεί η ύπαρξη διαφορετικών επιχειρήσεων. Δεδομένου ότι δεν συνέβη κάτι τέτοιο εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν μπορούσε να επιβάλει στην προσφεύγουσα πρόστιμο υψηλότερο εκείνου που επέβαλε στη Slovak Telekom χωρίς να παραβιάσει την αρχή της εξατομικεύσεως των ποινών και των κυρώσεων. Επιπλέον, με την επιφύλαξη τυχόν διαφοροποιήσεων στη διάρθρωση της υπεύθυνης για την παράβαση επιχειρήσεως, το προβλεπόμενο στο άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003 ανώτατο όριο του 10 % θα πρέπει να υπολογίζεται βάσει του συνολικού κύκλου εργασιών της ενδιαφερόμενης επιχειρήσεως. Όσον αφορά την υποτροπή, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, δεδομένου ότι διέπραξε η ίδια την παράβαση που τιμωρείται στην απόφαση Deutsche Telekom, δεν συντρέχει λόγος να διαπιστωθεί αν

η Slovak Telekom ανήκε ήδη στην υπεύθυνη για την εν λόγω παράβαση επιχείρηση την εποχή που διαπράχθηκε η παράβαση αυτή. Το μόνο στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη στο στάδιο αυτό είναι το γεγονός ότι η Deutsche Telekom διέπραξε την παράβαση αυτή και ότι η εταιρία του ομίλου η οποία πρέπει να τιμωρηθεί ανήκει πλέον στην ίδια αυτή επιχείρηση.

- 485 Η προσφεύγουσα προσθέτει επίσης, όσον αφορά τον κίνδυνο υποτροπής, ότι μπορούσε, εν πάση περιπτώσει, να θεωρηθεί, εν προκειμένω, ότι η Slovak Telekom όχι μόνον ανήκε ήδη στην υπεύθυνη για την παράβαση που τιμωρήθηκε με την απόφαση Deutsche Telekom επιχείρηση, αλλά είχε λάβει γνώση της παραβάσεως αυτής, δεδομένης της ευρείας δημοσιότητας που δόθηκε στην απόφαση με την οποία επιβλήθηκαν κυρώσεις στην Deutsche Telekom. Όσον αφορά το αποτρεπτικό αποτέλεσμα, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει, κατ' ουσίαν, ότι, βάσει της συλλογιστικής της Επιτροπής, η ίδια και η Slovak Telekom ανήκουν στην ίδια επιχείρηση και είναι, επομένως, εσφαλμένο να αντλείται επιχείρημα από το διαφορετικό μέγεθός τους για τους σκοπούς του προστίμου.
- 486 Τέλος, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, επικουρικώς, ότι η Επιτροπή δεν διαθέτει περιθώριο εκτιμήσεως τέτοιο ώστε να μπορεί να αποφασίσει ελεύθερα, χωρίς αντικειμενικό λόγο, να επιβάλει πρόστιμο σε μια εταιρία ομίλου και όχι σε άλλη εταιρία του ίδιου ομίλου. Πάντως, εν προκειμένω, δεν ενδείκνυται να ευνοηθεί η εταιρία η οποία διέπραξε τις πράξεις που στοιχειοθετούν την παράβαση και να τύχει λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισεως η μητρική εταιρία της, η οποία κρίθηκε υπεύθυνη μόνο δευτερογενώς.
- 487 Η Επιτροπή διαφωνεί με τα ως άνω επιχειρήματα. Κατ' αυτήν, η περίπτωση και μόνο ότι η προσφεύγουσα κατείχε 51 % του εταιρικού κεφαλαίου της Slovak Telekom την εποχή κατά την οποία διαπράχθηκε η παράβαση που τιμωρείται στην απόφαση Deutsche Telekom δεν σημαίνει ότι η Slovak Telekom ανήκε στην επιχείρηση που διέπραξε την παράβαση αυτή. Επί του ζητήματος αυτού, η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας στηρίζεται σε εσφαλμένη παραδοχή, δεδομένου ότι υπεύθυνη για την επίμαχη κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως επιχείρηση στην απόφαση Deutsche Telekom ήταν μόνον η εταιρία αυτή και όχι η προσφεύγουσα και η Slovak Telekom. Πάντως, εν αντιθέσει προς τα όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, όταν τιμωρεί παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού, η Επιτροπή διαθέτει ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως προκειμένου να λάβει υπόψη τη διακριτή κατάσταση εταιριών στο εσωτερικό ομίλου. Το Δικαστήριο δεν υπονόησε ποτέ ότι αυτό το περιθώριο εκτιμήσεως περιορίζεται στις περιπτώσεις στις οποίες η σύνθεση της ενδιαφερόμενης επιχειρήσεως διαφοροποιήθηκε.
- 488 Το συμπέρασμα αυτό δεν συνάδει προς την αρχή της εξατομικεύσεως των ποινών και των κυρώσεων, η οποία επιτάσσει μόνον ότι το ύψος του προστίμου πρέπει να καθορίζεται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα της ατομικώς προσαπτόμενης στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση παραβάσεως. Ως εκ τούτου, η κύρωση που επιβάλλεται στα νομικά πρόσωπα που συνθέτουν την επιχείρηση που διέπραξε την παράβαση δεν μπορεί να υπερβαίνει την κύρωση που δικαιολογείται ως προς αυτήν. Αντιθέτως, από την αρχή της εξατομικεύσεως των ποινών και των κυρώσεων δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή οφείλει να επιβάλλει το ίδιο πρόστιμο σε όλα τα νομικά πρόσωπα που συνθέτουν την ενδιαφερόμενη επιχείρηση.
- 489 Εν προκειμένω, η Επιτροπή έκανε χρήση του ευρέος περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτει, εκτιμώντας ότι η Slovak Telekom, εταιρία σχετικά μικρού μεγέθους, δεν έπρεπε να κριθεί υπεύθυνη για την καταβολή του συνόλου των επιβληθέντων προστίμων. Αντιστρόφως, η προσαύξηση για τη διασφάλιση αποτρεπτικού αποτελέσματος ήταν δικαιολογημένη στην περίπτωση της προσφεύγουσας, δεδομένου ότι αυτή είναι πολύ μεγάλη εταιρία και ένα χαμηλότερο πρόστιμο δεν θα είχε αποτρεπτικό αποτέλεσμα ως προς αυτήν. Η Επιτροπή υπογραμμίζει συναφώς ότι, δεδομένου ότι η νομολογία αναγνωρίζει ότι είναι ελεύθερη να μην τιμωρήσει μητρική εταιρία, καίτοι ανήκει σε επιχείρηση η οποία παρέβη το δίκαιο του ανταγωνισμού της Ένωσης, θα πρέπει a fortiori να είναι σε θέση, για αντικειμενικούς λόγους, να επιβάλει σε εταιρία η οποία ανήκει σε επιχείρηση υπεύθυνη για τέτοια παράβαση μέρος μόνο του συνολικού προστίμου που επιβλήθηκε για την παράβαση αυτήν. Εξάλλου,

η προσφεύγουσα δεν προέβαλε κανένα επιχείρημα ώστε να στοιχειοθετήσει ότι η Επιτροπή παρανόμως έλαβε υπόψη της την επιβαρυντική κατάσταση της υποτροπής και επέβαλε προσαύξηση για τη διασφάλιση αποτρεπτικού αποτελέσματος.

490 Η Επιτροπή υπογραμμίζει επίσης ότι τεκμήριο ασκήσεως καθοριστικής επιρροής από την προσφεύγουσα στη συμπεριφορά της Slovak Telekom στην αγορά δεν εφαρμοζόταν ούτε όταν τελέστηκε η παράβαση ως προς την οποία εκδόθηκε η απόφαση Deutsche Telekom ούτε στο διάστημα κατά το οποίο τελέστηκε η παράβαση η οποία τιμωρείται στην προσβαλλομένη απόφαση. Πάντως, ελλείψει συγκεκριμένης αποδείξεως ότι η Slovak Telekom και η προσφεύγουσα ανήκαν ήδη στην ίδια επιχείρηση την εποχή που διαπράχθηκε η επίμαχη παράβαση στην απόφαση Deutsche Telekom, η Επιτροπή δεν μπορούσε να προσαυξήσει το πρόστιμο που επιβλήθηκε στη Slovak Telekom λόγω υποτροπής. Αντιθέτως, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ήταν αποδέκτης της αποφάσεως Deutsche Telekom, η Επιτροπή εκτιμά ότι έπρεπε να είναι σε θέση να επιβάλει σε αυτήν προσαύξηση λόγω υποτροπής, χωρίς να απαιτείται διεξοδικότερη έρευνα προκειμένου να καθοριστεί αν συναποτελούσε ήδη με τη Slovak Telekom την ίδια επιχείρηση κατά την εποχή της παραβάσεως που τιμωρείται στην εν λόγω απόφαση. Όσον αφορά την προσαύξηση του προστίμου για σκοπούς διασφάλισης αποτρεπτικού αποτελέσματος, η Επιτροπή αναγνωρίζει βεβαίως ότι θα μπορούσε να την επιβάλει και στη Slovak Telekom, δεδομένου ότι αυτή ανήκε στην υπεύθυνη για την παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού επιχείρηση η οποία τιμωρείται στην υπό κρίση υπόθεση. Εντούτοις, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι μπόρεσε να εκτιμήσει ότι η εφαρμογή τέτοιας προσεγγίσεως δεν ήταν σκόπιμη δυνάμει του ευρέος περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτει.

1) Υπενθύμιση των αρχών

491 Καταρχάς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η επιλογή των συντακτών των Συνθηκών ήταν να χρησιμοποιηθεί η έννοια της «επιχειρήσεως» για τον προσδιορισμό του αυτοουργού παραβάσεως του δικαίου του ανταγωνισμού κολάσιμης κατ' εφαρμογήν των άρθρων 101 ή 102 ΣΛΕΕ (βλ. απόφαση της 27ης Απριλίου 2017, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-516/15 P, EU:C:2017:314, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

492 Το δίκαιο του ανταγωνισμού της Ένωσης αφορά τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων, η δε έννοια της «επιχειρήσεως» καλύπτει κάθε φορέα ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος που τον διέπει και του τρόπου χρηματοδοτήσεώς του (βλ. απόφαση της 27ης Απριλίου 2017, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-516/15 P, EU:C:2017:314, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Ο όρος «επιχείρηση», εντασσόμενος στο ίδιο πλαίσιο, πρέπει να νοείται ως οικονομική μονάδα, έστω και αν από νομικής απόψεως η οικονομική αυτή μονάδα αποτελείται από περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα (βλ. αποφάσεις της 1ης Ιουλίου 2010, Knauf Gips κατά Επιτροπής, C-407/08 P, EU:C:2010:389, σκέψη 64 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 27ης Απριλίου 2017, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-516/15 P, EU:C:2017:314, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

493 Ως εκ τούτου, σε περίπτωση κατά την οποία μια τέτοια οικονομική μονάδα παραβιάζει τους κανόνες του ανταγωνισμού, υπέχει ευθύνη για την παράβαση αυτή, κατά την αρχή της προσωπικής ευθύνης (βλ. αποφάσεις της 20ής Ιανουαρίου 2011, General Química κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-90/09 P, EU:C:2011:21, σκέψεις 35 και 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 27ης Απριλίου 2017, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-516/15 P, EU:C:2017:314, σκέψη 49 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

494 Επιπλέον, για την εφαρμογή και εκτέλεση των αποφάσεων που λαμβάνει η Επιτροπή κατ' εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ, είναι απαραίτητος ο προσδιορισμός μιας οντότητας διαθέτουσας νομική προσωπικότητα η οποία θα είναι αποδέκτρια της αποφάσεως με την οποία διαπιστώνεται και κυρώνεται παράβαση μιας εκ των διατάξεων αυτών (πρβλ. απόφαση της 27ης Μαρτίου 2014, Saint-Gobain Glass France κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-56/09 και T-73/09, EU:T:2014:160, σκέψη 312 και

- εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Επομένως, η παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού της Ένωσης πρέπει να καταλογίζεται, κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση, σε νομικό πρόσωπο στο οποίο πρόκειται ενδεχομένως να επιβληθούν πρόστιμα, η δε ανακοίνωση των αιτιάσεων πρέπει να απευθύνεται προς αυτό (πρβλ. αποφάσεις της 5ης Μαρτίου 2015, Επιτροπή κ.λπ. κατά Versalis κ.λπ., C-93/13 P και C-123/13 P, EU:C:2015:150, σκέψη 89 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία της 27ης Απριλίου 2017, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-516/15 P, EU:C:2017:314, σκέψη 50, και της 27ης Μαρτίου 2014, Saint-Gobain Glass France κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-56/09 και T-73/09, EU:T:2014:160, σκέψη 312 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 495 Συναφώς, ούτε το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1/2003 ούτε η νομολογία προσδιορίζουν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο η Επιτροπή οφείλει να θεωρήσει υπεύθυνο για την παράβαση και το οποίο οφείλει να τιμωρήσει με πρόστιμο (βλ. απόφαση της 27ης Απριλίου 2017, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-516/15 P, EU:C:2017:314, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 496 Αντιθέτως, η παραβατική συμπεριφορά θυγατρικής εταιρίας μπορεί να καταλογισθεί στη μητρική εταιρία, ιδίως όταν η θυγατρική, μολονότι έχει χωριστή νομική προσωπικότητα, δεν καθορίζει κατά τρόπο αυτόνομο τη συμπεριφορά της στην αγορά, αλλά εφαρμόζει, κυρίως, τις οδηγίες της μητρικής εταιρίας, λαμβανομένων, ιδίως, υπόψη των υφισταμένων μεταξύ των δύο αυτών νομικών οντοτήτων οικονομικών, οργανωτικών και νομικών σχέσεων (βλ. αποφάσεις της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-97/08 P, EU:C:2009:536, σκέψεις 58 και 72 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 18ης Ιανουαρίου 2017, Toshiba κατά Επιτροπής, C-623/15 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2017:21, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 497 Σε τέτοια περίπτωση, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στη μητρική εταιρία στην οποία καταλογίστηκε η παραβατική συμπεριφορά της θυγατρικής της επιβάλλονται ατομικώς κυρώσεις για παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού της Ένωσης την οποία λογίζεται ότι διέπραξε η ίδια, λόγω της αποφασιστικής επιρροής που ασκούσε επί της θυγατρικής της και η οποία της επέτρεπε να καθορίζει τη συμπεριφορά της τελευταίας στην αγορά (βλ. απόφαση της 27ης Απριλίου 2017, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-516/15 P, EU:C:2017:314, σκέψη 56 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 498 Τούτου λεχθέντος, όταν η ευθύνη της μητρικής εταιρίας είναι αμιγώς δευτερογενής, ήτοι όταν η μητρική εταιρία ευθύνεται λόγω και μόνον της άμεσης συμμετοχής θυγατρικής στην παράβαση, η ευθύνη αυτή θεμελιώνεται στην παραβατική συμπεριφορά της εν λόγω θυγατρικής, η οποία καταλογίζεται στη μητρική εταιρία λόγω του ότι οι εταιρίες αυτές αποτελούν οικονομική μονάδα. Κατά συνέπεια, η ευθύνη της μητρικής εταιρίας αποτελεί, κατ' ανάγκην, συνάρτηση των πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν τη διαπραχθείσα από τη θυγατρική της παράβαση και με τα οποία η ευθύνη της είναι άρρηκτα συνδεδεμένη (απόφαση της 27ης Απριλίου 2017, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-516/15 P, EU:C:2017:314, σκέψη 61).
- 499 Για τον λόγο αυτό, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, στην περίπτωση που η ευθύνη της μητρικής εταιρίας είναι αμιγώς παρεπόμενη εκείνης της θυγατρικής της και κανένα άλλο στοιχείο δεν χαρακτηρίζει ατομικώς την προσαπτόμενη στη μητρική εταιρία συμπεριφορά, η ευθύνη της μητρικής εταιρίας δεν δύναται να υπερβαίνει αυτή της θυγατρικής της (βλ. αποφάσεις της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, Total κατά Επιτροπής, C-597/13 P, EU:C:2015:613, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 19ης Ιανουαρίου 2017, Επιτροπή κατά Total και Elf Aquitaine, C-351/15 P, EU:C:2017:27, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία· πρβλ., επίσης, απόφαση της 27ης Απριλίου 2017, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-516/15 P, EU:C:2017:314, σκέψη 62).
- 500 Με γνώμονα τις αρχές αυτές πρέπει να εξεταστούν, πρώτον, το μέρος του προστίμου που επιβλήθηκε μόνο στην προσφεύγουσα λόγω υποτροπής και, δεύτερον, το μέρος του προστίμου που επιβλήθηκε μόνο στην προσφεύγουσα προς διασφάλιση αποτρεπτικού αποτελέσματος.

2) *Επί του μέρους του προστίμου που επιβλήθηκε μόνο στην προσφεύγουσα λόγω υποτροπής*

- 501 Με την επιχειρηματολογία που προβάλλει σε σχέση με το πρώτο σκέλος του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, εφόσον η αμιγώς δευτερογενής ευθύνη της για την επίμαχη στην υπό κρίση υπόθεση παράβαση ήθελε επιβεβαιωθεί, η Επιτροπή δεν μπορούσε να καταλογίσει μόνο σε αυτήν, χωρίς να καταλογίσει στη Slovak Telekom, τις συνέπειες της υποτροπής που απορρέουν από την ανάλογη προγενέστερη παράβαση η οποία τιμωρείται στην απόφαση Deutsche Telekom.
- 502 Εντούτοις, η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.
- 503 Ασφαλώς, όπως υπογραμμίζει η προσφεύγουσα, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι οι αρχές του δικαίου της Ένωσης περί προσωπικής ευθύνης για την παράβαση και περί εξατομικεύσεως των ποινών και των κυρώσεων που πρέπει να τηρηθούν κατά την άσκηση από την Επιτροπή της εξουσίας επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση παραβάσεως του δικαίου του ανταγωνισμού αφορούν μόνον την επιχείρηση αφ' εαυτής και όχι τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που την αποτελούν (απόφαση της 10ης Απριλίου 2014, Επιτροπή κ.λπ. κατά Siemens Österreich κ.λπ., C-231/11 P έως C-233/11 P, EU:C:2014:256, σκέψη 56).
- 504 Παρ' όλα αυτά, η αρχή της εξατομικεύσεως των ποινών πρέπει να συμβιβάζεται με εκείνη, η οποία απορρέει από τη νομολογία που μνημονεύεται στη σκέψη 499 ανωτέρω, κατά την οποία ορισμένα στοιχεία που χαρακτηρίζουν ατομικώς τη συμπεριφορά της μητρικής εταιρίας μπορούν να δικαιολογούν την επιβολή σε αυτήν βαρύτερης κυρώσεως από εκείνη που προκύπτει από τον καταλογισμό στην εν λόγω εταιρία της παραβάσεως που διέπραξε η θυγατρική της.
- 505 Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι, εάν η ενότητα της συμπεριφοράς επιχειρήσεως στην αγορά δικαιολογεί, σε περίπτωση παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού, να ευθύνονται οι διάφορες εταιρίες που ανήκαν στην επιχείρηση κατά τη διάρκεια της παραβάσεως, καταρχήν, αλληλεγγύως και εις ολόκληρον για την καταβολή του ίδιου ποσού του προστίμου, πρέπει να γίνει δεκτή μια εξαίρεση στην περίπτωση επιβαρυντικών ή ελαφρυντικών περιστάσεων και, γενικότερα, περιστάσεων που δικαιολογούν διαφοροποίηση του ποσού του προστίμου οι οποίες υφίστανται μόνον ως προς ορισμένες εξ αυτών αλλά όχι ως προς άλλες. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι οντότητα έναντι της οποίας δεν έγινε δεκτή η επιβαρυντική περίπτωση της υποτροπής δεν μπορεί να είναι αλληλεγγύως και εις ολόκληρον υπεύθυνη με άλλη οντότητα έναντι της οποίας έγινε δεκτή η περίπτωση αυτή για το μέρος του προστίμου που αντιστοιχεί στην προσαύξηση λόγω υποτροπής (πρβλ. απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 2014, Evonik Degussa και AlzChem κατά Επιτροπής, T-391/09, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2014:22, σκέψη 271).
- 506 Ως εκ τούτου, η επιβαρυντική περίπτωση της υποτροπής μπορεί να συνιστά στοιχείο που χαρακτηρίζει ατομικώς τη συμπεριφορά μητρικής εταιρίας με αποτέλεσμα να δικαιολογείται να υπερβαίνει η έκταση της ευθύνης της αυτήν της θυγατρικής της από την οποία απορρέει στο σύνολό της (πρβλ. απόφαση της 29ης Φεβρουαρίου 2016, UTi Worldwide κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-264/12, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:112, σκέψη 332).
- 507 Εν προκειμένω, πρώτον, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι ήταν ο μόνος αποδέκτης της αποφάσεως Deutsche Telekom και ότι η Slovak Telekom δεν θεωρήθηκε υπεύθυνη όσον αφορά την παράβαση που τιμωρείται στην απόφαση αυτή.
- 508 Επομένως, η ευθύνη της προσφεύγουσας που διαπιστώθηκε στην απόφαση Deutsche Telekom, η οποία κατέστη έκτοτε οριστική, συνιστά στοιχείο που χαρακτηρίζει ατομικώς τη συμπεριφορά που της προσάπτεται στην υπό κρίση υπόθεση.

- 509 Δεύτερον, αναμφίβολα η Slovak Telekom ανήκε ήδη στον όμιλο Deutsche Telekom κατά τη διάρκεια σημαντικού μέρους της παραβάσεως που τιμωρείται στην απόφαση Deutsche Telekom καθώς και κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως αυτής, της οποίας δεν ήταν αποδέκτης.
- 510 Εντούτοις, από τη νομολογία συνάγεται ότι η ευθύνη εταιρίας η οποία δεν ήταν αποδέκτης αποφάσεως με την οποία διαπιστώθηκε πρώτη παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού της Ένωσης, αλλά η οποία είναι αποδέκτης αποφάσεως με την οποία της επιβάλλεται πρόστιμο λόγω της συμμετοχής της σε νέα ανάλογη παράβαση, μπορεί να αυξηθεί λόγω υποτροπής μόνο εφόσον η Επιτροπή παρέχει, στη δεύτερη αυτή απόφαση, τη δυνατότητα στην εταιρία αυτή να αντιληφθεί υπό ποια ιδιότητα και κατά πόσον εμπλέκεται στην πρώτη παράβαση (πρβλ. αποφάσεις της 8ης Μαΐου 2013, Επί κατά Επιτροπής, C-508/11 P, EU:C:2013:289, σκέψη 129, και της 5ης Μαρτίου 2015, Επιτροπή κ.λπ. κατά Versalis κ.λπ., C-93/13 P και C-123/13 P, EU:C:2015:150, σκέψη 98 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 511 Εν προκειμένω, κανένα στοιχείο δεν υποδηλώνει ότι η Slovak Telekom ενεπλάκη, υπό οποιαδήποτε ιδιότητα, στην παράβαση που τιμώρησε η Επιτροπή στην απόφαση Deutsche Telekom και ότι, επομένως, η παράβαση αυτή μπορούσε να καταλογιστεί και σε αυτήν.
- 512 Υπό τις συνθήκες αυτές, εάν γινόταν δεκτή η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας κατά την οποία η Επιτροπή έπρεπε να λάβει υπόψη την επιβαρυντική κατάσταση υποτροπής έναντι της Slovak Telekom, η θυγατρική αυτή θα καθίστατο υπεύθυνη για την παλαιότερη συμπεριφορά της προσφεύγουσας, της μητρικής εταιρίας της. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε, όμως, ότι δεν είναι εφικτό να καταλογιστεί σε εταιρία το σύνολο των ενεργειών ενός ομίλου εάν δεν εξακριβωθεί η ταυτότητά της ως νομικού προσώπου το οποίο, ως επικεφαλής του ομίλου, ήταν υπεύθυνο για τον συντονισμό της δράσεώς του (απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2003, Aristrain κατά Επιτροπής, C-196/99 P, EU:C:2003:529, σκέψη 98).
- 513 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η Slovak Telekom δεν ήταν επικεφαλής της επιχειρήσεως που διέπραξε την παράβαση που τιμωρείται με την απόφαση Deutsche Telekom, παράβαση η οποία διαπράχθηκε άμεσα μόνον από την προσφεύγουσα. Ως εκ τούτου, μόνον η προσφεύγουσα συμμετείχε τόσο στην παράβαση που τιμωρείται στην απόφαση Deutsche Telekom όσο και στην παράβαση που τιμωρείται στην προσβαλλομένη στην υπό κρίση υπόθεση απόφαση, και τούτο χαρακτηρίζει ατομικώς τη συμπεριφορά της.
- 514 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε σφάλμα όταν προσαύξησε, στην προσβαλλομένη απόφαση, λόγω υποτροπής, το πρόστιμο μόνο έναντι της προσφεύγουσας.

3) Επί του μέρους του προστίμου που επιβλήθηκε μόνο στην προσφεύγουσα προς διασφάλιση αποτρεπτικού αποτελέσματος

- 515 Υπενθυμίζεται ότι η έννοια της «αποτροπής» αποτελεί ένα από τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του προστίμου. Ειδικότερα, κατά πάγια νομολογία, τα πρόστιμα που επιβάλλονται λόγω παραβάσεων των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ, όπως προβλέπονται στο άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, έχουν ως σκοπό να κολάσουν τις παράνομες πράξεις των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και να αποτρέψουν τόσο τις εν λόγω επιχειρήσεις όσο και άλλους επιχειρηματίες από τη μελλοντική παράβαση των κανόνων του δικαίου της Ένωσης περί ανταγωνισμού. Η σχέση μεταξύ, αφενός, του μεγέθους και των συνολικών πόρων των επιχειρήσεων και, αφετέρου, της ανάγκης διασφάλισης του αποτρεπτικού αποτελέσματος του προστίμου δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. Συνεπώς, η Επιτροπή, όταν υπολογίζει το ποσό του προστίμου, μπορεί να λάβει υπόψη, μεταξύ άλλων, το μέγεθος και την οικονομική ισχύ της οικείας επιχειρήσεως (βλ.

- αποφάσεις της 17ης Ιουνίου 2010, Lafarge κατά Επιτροπής, C-413/08 P, EU:C:2010:346, σκέψη 102 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 5ης Ιουνίου 2012, Imperial Chemical Industries κατά Επιτροπής, T-214/06, EU:T:2012:275, σκέψη 142 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 516 Η συνεκτίμηση του μεγέθους και των συνολικών πόρων της ενδιαφερόμενης επιχειρήσεως, προς εξασφάλιση επαρκούς αποτρεπτικού αποτελέσματος του προστίμου, δικαιολογείται από την επιδιωκόμενη επίπτωση επί της εν λόγω επιχειρήσεως, δεδομένου ότι η κύρωση δεν πρέπει να είναι αμελητέα, υπό το πρίσμα, ιδίως, της οικονομικής δυνατότητας της επιχειρήσεως αυτής (πρβλ. αποφάσεις της 5ης Ιουνίου 2012, Imperial Chemical Industries κατά Επιτροπής, T-214/06, EU:T:2012:275, σκέψη 143 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 6ης Φεβρουαρίου 2014, Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, T-40/10, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2014:61, σκέψη 312 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Συγκεκριμένα, έχει κριθεί, μεταξύ άλλων, ότι ο σκοπός της αποτροπής, τον οποίον κατά νόμο επιδιώκει η Επιτροπή κατά τον καθορισμό του προστίμου, επιτυγχάνεται μόνον εφόσον λαμβάνεται υπόψη η κατάσταση της επιχειρήσεως κατά τον χρόνο επιβολής του προστίμου (βλ. απόφαση της 5ης Ιουνίου 2012, Imperial Chemical Industries κατά Επιτροπής, T-214/06, EU:T:2012:275, σκέψη 143 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία· πρβλ. απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 2014, Lucchini κατά Επιτροπής, T-91/10, EU:T:2014:1033, σκέψη 314 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 517 Κατά τα λοιπά, στο μέτρο που μια επιχείρηση με πολύ σημαντικό κύκλο εργασιών είναι σε θέση να εξεύρει ευκολότερα τους αναγκαίους πόρους για να καταβάλει το πρόστιμο, η Επιτροπή δύναται, όπως προβλέπεται στο σημείο 30 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, να προσauξήσει το πρόστιμο εξ αυτού του λόγου προκειμένου να εξασφαλίσει ότι αυτό θα έχει επαρκώς αποτρεπτικό αποτέλεσμα (πρβλ. αποφάσεις της 17ης Μαΐου 2011, Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, T-299/08, EU:T:2011:217, σκέψη 253· της 6ης Μαρτίου 2012, UPM-Kymmene κατά Επιτροπής, T-53/06, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2012:101, σκέψη 76 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 6ης Φεβρουαρίου 2014, Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, T-40/10, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2014:61, σκέψη 352).
- 518 Εξάλλου, κατά τη νομολογία, ο συνολικός κύκλος εργασιών της ενδιαφερόμενης επιχειρήσεως είναι αυτός που αποτελεί ένδειξη του μεγέθους αυτής, καθώς και της οικονομικής ισχύος της, η οποία είναι αποφασιστικής σημασίας για να εκτιμηθεί το αποτρεπτικό περιεχόμενο προστίμου ως προς αυτήν (πρβλ. απόφαση της 9ης Ιουλίου 2003, Cheil Jedang κατά Επιτροπής, T-220/00, EU:T:2003:193, σκέψη 96 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία· πρβλ., επίσης, απόφαση της 22ας Μαΐου 2008, Evonik Degussa κατά Επιτροπής, C-266/06 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2008:295, σκέψη 120).
- 519 Υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, υπογραμμίζεται, καταρχάς, ότι η προσφεύγουσα και η Slovak Telekom συνέθεταν, όπως ορθώς διαπίστωσε η Επιτροπή, την ίδια οικονομική μονάδα κατά το επίδικο διάστημα και ότι η ευθύνη της προσφεύγουσας για την παράβαση που αποτελεί αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι αμιγώς παρεπόμενη της ευθύνης της συγκεκριμένης θυγατρικής.
- 520 Εν συνεχεία, υπενθυμίζεται ότι η νομολογία αναγνωρίζει, ασφαλώς, ότι είναι δυνατόν να επιβληθεί σε μητρική εταιρία πρόστιμο υψηλότερο αυτού που επιβάλλεται στη θυγατρική της, έστω και αν η ευθύνη της πρώτης είναι αμιγώς παρεπόμενη της ευθύνης της δεύτερης. Εντούτοις, αυτό μπορεί να συμβεί μόνο εάν υφίσταται στοιχείο που χαρακτηρίζει ατομικώς τη συμπεριφορά που προσάπτεται στην εν λόγω μητρική εταιρία (βλ. την παρατεθείσα στη σκέψη 499 ανωτέρω νομολογία). Όταν, όμως, όπως εν προκειμένω, για να εκτιμηθεί η σοβαρότητα της παραβάσεως που διέπραξε η επιχείρηση και να υπολογιστεί το πρόστιμο που πρέπει να επιβληθεί σε αυτήν, η Επιτροπή στηρίζεται στον κύκλο εργασιών της θυγατρικής, ο κύκλος εργασιών της μητρικής εταιρίας, έστω και αν είναι σημαντικά υψηλότερος εκείνου της θυγατρικής, δεν είναι στοιχείο ικανό να χαρακτηρίσει την ατομική συμπεριφορά της μητρικής εταιρίας κατά την υλοποίηση της παραβάσεως που καταλογίζεται στην επιχείρηση, δεδομένου ότι η ευθύνη της μητρικής εταιρίας είναι συναφώς αμιγώς παρεπόμενη της ευθύνης της θυγατρικής της. Εξάλλου, η απλή διαπίστωση του κύκλου εργασιών είναι πραγματικό

στοιχείο το οποίο δεν μπορεί να εξατομικεύσει τη συμπεριφορά της μητρικής εταιρίας. Επομένως, η Επιτροπή δεν μπορούσε, προκειμένου να δικαιολογήσει την εφαρμογή του συγκεκριμένου συντελεστή προσαυξήσεως στην προσφεύγουσα, να λάβει υπόψη τον κύκλο εργασιών αυτής.

- 521 Τέλος, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα της Επιτροπής με το οποίο επικαλείται το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτει κατά τον καθορισμό του ποσού των προστίμων με τα οποία τιμωρούνται παραβάσεις του άρθρου 101 ή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, ασφαλώς, κατά τη νομολογία, το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003 παρέχει στην Επιτροπή περιθώριο εκτιμήσεως στο ζήτημα αυτό. Εντούτοις, η διάταξη αυτή περιορίζει την άσκηση του εν λόγω περιθωρίου εκτιμήσεως θεσπίζοντας αντικειμενικά κριτήρια με τα οποία η Επιτροπή πρέπει να συμμορφώνεται (πρβλ. απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2014, Guardian Industries και Guardian Europe κατά Επιτροπής, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, σκέψη 55). Πάντως, εμπίπτει όντως σε αυτά τα αντικειμενικά στοιχεία η έννοια της «επιχειρήσεως» στην οποία παραπέμπει η διάταξη αυτή και η οποία πρέπει να νοείται, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 492 ανωτέρω, ως οικονομική μονάδα, έστω και αν, από νομικής απόψεως, η οικονομική αυτή μονάδα αποτελείται από περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα.
- 522 Εν προκειμένω, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η προσφεύγουσα ασκούσε καθοριστική επιρροή στη Slovak Telekom κατά το επίδικο διάστημα και, για τον λόγο αυτό, καταλόγισε την ευθύνη της παραβάσεως που αποτελεί αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως στην οικονομική μονάδα που αποτελείται από τις δύο αυτές εταιρίες. Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι η προσέγγιση της Επιτροπής η οποία συνίστατο στην επιβάρυνση της προσφεύγουσας με τις συνέπειες της εφαρμογής συντελεστή προσαυξήσεως 1,2 δεν στηρίζεται σε κανέναν αντικειμενικό δικαιολογητικό λόγο.
- 523 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή παρερμήνευσε την έννοια της «επιχειρήσεως» στο δίκαιο της Ένωσης όταν επιβάρυνε, στην προσβαλλομένη απόφαση, την προσφεύγουσα με συντελεστή προσαυξήσεως 1,2 για σκοπούς διασφαλίσεως αποτρεπτικού αποτελέσματος.
- 524 Επομένως, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να γίνει δεκτός μόνο κατά το μέτρο αυτό και το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο b, της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί καθόσον επιβαρύνει την προσφεύγουσα με συντελεστή προσαυξήσεως 1,2 για σκοπούς διασφαλίσεως αποτρεπτικού αποτελέσματος.

5. Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά σφάλματα κατά τον υπολογισμό του προστίμου που επιβλήθηκε αλληλεγγύως και εις ολόκληρον στη Slovak Telekom και στην προσφεύγουσα

- 525 Με τον πέμπτο λόγο ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε αρκετά σφάλματα κατά τον υπολογισμό του προστίμου που επέβαλε αλληλεγγύως και εις ολόκληρον στην ίδια καθώς και στη Slovak Telekom. Αυτός ο λόγος ακυρώσεως, στο πλαίσιο του οποίου η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι συντάσσεται με τα επιχειρήματα που προέβαλε η Slovak Telekom στη δική της προσφυγή, υποδιαιρείται σε δύο σκέλη, τα οποία πρέπει να εξεταστούν διαδοχικώς.

α) Επί του πρώτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως, το οποίο αφορά πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως και παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως λόγω του υπολογισμού του προστίμου διά παραπομπής στον κύκλο εργασιών της Slovak Telekom το 2010

- 526 Στο πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, υπολογίζοντας το βασικό ποσό του προστίμου διά παραπομπής στον κύκλο εργασιών της Slovak Telekom το 2010 στην αγορά αδεσμοποίητης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο και στη λιανική αγορά σταθερών ευρυζωνικών υπηρεσιών, η Επιτροπή όχι μόνον υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως, αλλά παραβίασε επίσης την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως. Καίτοι η προσβαλλομένη απόφαση συνάδει συναφώς προς το σημείο 13 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, από την παλαιότερη πρακτική λήψεως αποφάσεων της Επιτροπής προκύπτει ότι ο κανόνας αυτός δεν πρέπει να εφαρμόζεται όταν ο κύκλος εργασιών

- που πραγματοποιήθηκε κατά το τελευταίο πλήρες έτος συμμετοχής στην παράβαση αποκλίνει αισθητά από τον ετήσιο μέσο όρο των σχετικών πωλήσεων κατά τα πρώτα έτη της συμμετοχής αυτής. Εν προκειμένω, ο σχετικός κύκλος εργασιών της Slovak Telekom αυξήθηκε κατά 133 % από το 2005 έως το 2010. Δεδομένου ότι η αύξηση αυτή είναι σημαντική, μόνον ο κύκλος εργασιών ο οποίος πραγματοποιήθηκε το 2010 δεν θα ήταν επαρκώς αντιπροσωπευτικός.
- 527 Υπό τις περιστάσεις αυτές, κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή έπρεπε να υπολογίσει το βασικό ποσό του προστίμου διά παραπομπής στον μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών που πραγματοποιήθηκε καθ' όλο το διάστημα της παραβάσεως, ήτοι από το 2005 έως το 2010. Αποκλίνοντας από την παλαιότερη πρακτική λήψεως αποφάσεων της επειδή η προμνησθείσα αύξηση του κύκλου εργασιών δεν ήταν εκθετική, η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχείρισεως. Τέλος, το επιχείρημα της Επιτροπής κατά το οποίο αυτή η αύξηση του κύκλου εργασιών οφείλεται στην εικαζόμενη καταχρηστική συμπεριφορά της Slovak Telekom στην αγορά συνιστά απλή εικασία. Η αύξηση αυτή οφείλεται στην ταχεία ανάπτυξη των ευρυζωνικών αγορών κατά το διάστημα της παραβάσεως και όχι στην αύξηση των μεριδίων αγοράς της Slovak Telekom κατά το εν λόγω διάστημα.
- 528 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την παρεμβαίνουσα, αμφισβητεί την ορθότητα των επιχειρημάτων αυτών.
- [παραλειπόμενα]
- 530 Επί της ουσίας, επιβάλλεται καταρχάς η υπόμνηση, όσον αφορά το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, ότι το άρθρο 23, παράγραφος 3, του κανονισμού 1/2003 ορίζει ότι, για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, πέραν της σοβαρότητας της παραβάσεως, και η διάρκειά της.
- 531 Επιπλέον, υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει του σημείου 13 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 «[π]ροκειμένου να προσδιοριστεί το βασικό ποσό του επιβαλλόμενου προστίμου, η Επιτροπή χρησιμοποιεί την αξία των πωλήσεων αγαθών ή υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν από την [...] επιχείρηση, σε άμεση ή έμμεση σχέση με την παράβαση στον οικείο γεωγραφικό τομέα εντός του εδάφους του ΕΟΧ» και ότι, για τον σκοπό αυτό, «λαμβάνει κανονικά υπόψη τις πωλήσεις της επιχείρησης κατά το τελευταίο πλήρες έτος της συμμετοχής της στην παράβαση».
- 532 Εξάλλου, από τη νομολογία προκύπτει ότι το μέρος του κύκλου εργασιών που προέρχεται από εμπορεύματα ή υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο της παραβάσεως δύναται να αποτελέσει επαρκή ένδειξη του μεγέθους της παραβάσεως στην οικεία αγορά, καθώς ο κύκλος εργασιών που πραγματοποιήθηκε με αυτά αποτελεί αντικειμενικό στοιχείο που παρέχει ορθό μέτρο του πόσο επιζήμια ήταν η πρακτική αυτή για την κανονική λειτουργία του ανταγωνισμού (πρβλ. απόφαση της 28ης Ιουνίου 2016, Portugal Telecom κατά Επιτροπής, T-208/13, EU:T:2016:368, σκέψη 236 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 533 Σκοπός του σημείου 13 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, όσον αφορά παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, είναι να προσδιορίσει ως βάση αναφοράς για τον υπολογισμό του προστίμου που επιβάλλεται στην επίμαχη επιχείρηση ένα ποσό που αντιστοιχεί προς την οικονομική σημασία της παραβάσεως (πρβλ. αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 2013, Team Relocations κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-444/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:464, σκέψη 76· της 12ης Νοεμβρίου 2014, Guardian Industries και Guardian Europe κατά Επιτροπής, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, σκέψη 57, και της 23ης Απριλίου 2015, LG Display και LG Display Taiwan κατά Επιτροπής, C-227/14 P, EU:C:2015:258, σκέψη 53).
- 534 Παρ' όλα αυτά, πρέπει επίσης να υπογραμμιστεί ότι ο αυτοπεριορισμός της εξουσίας εκτιμήσεως της Επιτροπής που προκύπτει από την έκδοση των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 δεν είναι στην πραγματικότητα ασυμβίβαστος προς τη διατήρηση σημαντικού περιθωρίου εκτιμήσεως για το θεσμικό αυτό όργανο. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές περιέχουν διάφορα στοιχεία ευελιξίας

- τα οποία επιτρέπουν στην Επιτροπή να ασκήσει το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτει σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού 1/2003, όπως έχουν ερμηνευθεί από τα δικαστήρια της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 11ης Ιουλίου 2013, Team Relocations κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-444/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:464, σκέψη 96 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), ακόμη και σύμφωνα με άλλους κανόνες και αρχές του δικαίου της Ένωσης. Ειδικότερα, στο ίδιο το σημείο 13 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 διευκρινίζεται ότι η Επιτροπή πρέπει να χρησιμοποιεί «κατά κανόνα» τις πωλήσεις της ενδιαφερόμενης επιχειρήσεως κατά τη διάρκεια του τελευταίου πλήρους οικονομικού έτους της συμμετοχής της στην παράβαση κατά τον υπολογισμό του βασικού ποσού του προστίμου (πρβλ. απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, Samsung SDI κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-84/13, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:611, σκέψη 214).
- 535 Εν προκειμένω, από τις αιτιολογικές σκέψεις 1490 έως 1495 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι, για τον καθορισμό του βασικού ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε αλληλεγγύως και εις ολόκληρον στην προσφεύγουσα και στη Slovak Telekom, η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις πωλήσεις που πραγματοποίησε η Slovak Telekom κατά το τελευταίο πλήρες οικονομικό έτος της συμμετοχής της στην παράβαση, ήτοι τον κύκλο εργασιών που πραγματοποίησε ο συγκεκριμένος οικονομικός φορέας στην αγορά αδεσμοποίητης προσβάσεως στους τοπικούς βρόχους και στη λιανική αγορά σταθερών ευρυζωνικών υπηρεσιών το 2010. Επομένως, η Επιτροπή εφάρμοσε το σημείο 13 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006.
- 536 Εντούτοις, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα της προσφεύγουσας με το οποίο υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως μη παρεκκλίνοντας από τον κανόνα αυτό εν προκειμένω, παρά την υψηλή αύξηση του κύκλου εργασιών της Slovak Telekom κατά το επίδικο διάστημα.
- 537 Συγκεκριμένα, αφενός, καίτοι υποστηρίζει ότι, κατά τα έτη 2005 έως 2010, ο κρίσιμος κύκλος εργασιών της Slovak Telekom αυξήθηκε κατά 133 %, από 31 184 949 ευρώ σε 72 868 176 ευρώ, η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι ο δεύτερος αυτός κύκλος εργασιών, ο οποίος πραγματοποιήθηκε κατά το τελευταίο πλήρες οικονομικό έτος της παραβάσεως, δεν συνιστούσε, κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως από την Επιτροπή, ένδειξη του πραγματικού μεγέθους της, της οικονομικής ισχύος της στην αγορά και της εκτάσεως της επίμαχης παραβάσεως.
- 538 Αφετέρου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα της προσφεύγουσας με το οποίο προσάπτει στην Επιτροπή ότι παραβίασε, εν προκειμένω, την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, στο μέτρο που παρέκκλιने από την παλαιότερη πρακτική που ακολουθούσε στις αποφάσεις της, επειδή η προμνησθείσα αύξηση του κύκλου εργασιών δεν ήταν εκθετική.
- 539 Συναφώς, αληθεύει βεβαίως ότι η τήρηση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, η οποία απαγορεύει να αντιμετωπίζονται παρόμοιες καταστάσεις κατά διαφορετικό τρόπο ή διαφορετικές καταστάσεις καθ' όμοιο τρόπο, εκτός αν μια τέτοια αντιμετώπιση δικαιολογείται αντικειμενικώς, αποτελεί υποχρέωση της Επιτροπής, οσάκις αυτή επιβάλλει πρόστιμο σε μια επιχείρηση λόγω παραβάσεως των κανόνων ανταγωνισμού, όπως αποτελεί υποχρέωση κάθε θεσμικού οργάνου σε όλες του τις δραστηριότητες (αποφάσεις της 29ης Ιουνίου 2012, E.ON Ruhrgas και E.ON κατά Επιτροπής, T-360/09, EU:T:2012:332, σκέψη 261, και της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, Philips κατά Επιτροπής, T-92/13, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:605, σκέψη 204).
- 540 Εντούτοις, κατά πάγια νομολογία, η προγενέστερη πρακτική που ακολουθούσε η Επιτροπή στις αποφάσεις της δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη ως νομικό πλαίσιο για τα πρόστιμα στον τομέα του ανταγωνισμού, οι δε αποφάσεις που αφορούν άλλες υποθέσεις έχουν ενδεικτικό χαρακτήρα όταν εξετάζεται η ύπαρξη παραβιάσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, δεδομένου ότι είναι ελάχιστα πιθανό να ταυτίζονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, όπως οι σχετικές αγορές, τα προϊόντα, οι επιχειρήσεις και οι χρονικές περίοδοι (βλ. απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2009, Erste Group Bank κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-125/07 P, C-133/07 P και C-137/07 P, EU:C:2009:576, σκέψη 233 και εκεί

μνημονευόμενη νομολογία: αποφάσεις της 16ης Ιουνίου 2011, Heineken Nederland και Heineken κατά Επιτροπής, T-240/07, EU:T:2011:284, σκέψη 347, και της 27ης Φεβρουαρίου 2014, InnoLux κατά Επιτροπής, T-91/11, EU:T:2014:92, σκέψη 144).

- 541 Επομένως, οι παλαιότερες σχετικές με πρόστιμα αποφάσεις της Επιτροπής μπορούν να ασκήσουν επιρροή σε σχέση με την τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης μόνον αν αποδειχθεί ότι τα πραγματικά περιστατικά των υποθέσεων τις οποίες αφορούν οι αποφάσεις αυτές, όπως είναι οι αγορές, τα προϊόντα, οι χώρες, οι επιχειρήσεις και οι σχετικές περίοδοι, είναι παρεμφερή με αυτά της υπό κρίση περιπτώσεως (βλ. αποφάσεις της 13ης Σεπτεμβρίου 2010, Trio plast Industrier κατά Επιτροπής, T-40/06, EU:T:2010:388, σκέψη 145 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία: της 29ης Ιουνίου 2012, E.ON Ruhrgas και E.ON κατά Επιτροπής, T-360/09, EU:T:2012:332, σκέψη 262 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, Philips κατά Επιτροπής, T-92/13, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:605, σκέψη 205 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 542 Πάντως, εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι τα πραγματικά περιστατικά των υποθέσεων τις οποίες αφορούν οι παλαιότερες αποφάσεις που επικαλείται, ήτοι η απόφαση Πολωνικές τηλεπικοινωνίες, η απόφαση C(2010) 8761 final, της 8ης Δεκεμβρίου 2010 (υπόθεση COMP/39.309 – LCD – Liquid Crystal Display), και η απόφαση C(2009) 5355 final, της 8ης Ιουλίου 2009 (υπόθεση COMP/39.401 – E.ON/GDF), είναι παρεμφερή με αυτά της υπό κρίση υποθέσεως. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα περιορίζεται να επικαλεστεί τις τρεις αυτές αποφάσεις, επισημαίνοντας ότι οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις είχαν καταγράψει υψηλή αύξηση του κύκλου εργασιών τους καθ' όλο το διάστημα της παραβάσεως και ότι η Επιτροπή είχε χρησιμοποιήσει σε κάθε περίπτωση τον μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών των εν λόγω επιχειρήσεων για να υπολογίσει το βασικό ποσό του προστίμου.
- 543 Εν πάση περιπτώσει, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι αυξήσεις των κύκλων εργασιών που παρατηρήθηκαν κατά τα επίδικα διαστήματα της παραβάσεως στις τρεις αυτές αποφάσεις ήταν σαφώς υψηλότερες από ό,τι στην υπό κρίση υπόθεση. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή διευκρίνισε στα υπομνήματά της ότι η καθαρή αύξηση του κύκλου εργασιών η οποία διαπιστώθηκε στην αιτιολογική σκέψη 896 της αποφάσεως Πολωνικές τηλεπικοινωνίες υπερέβαινε, στο σύνολο του διαστήματος της παραβάσεως, το 3 000 %. Εξάλλου, απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου, η Επιτροπή διευκρίνισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι, για το σύνολο του επίδικου διαστήματος των παραβάσεων, οι σχετικές αυξήσεις ανέρχονταν, αφενός, σε 521,58 % στην πρώτη αγορά και σε 422,65 % στη δεύτερη αγορά όσον αφορά την παράβαση που τιμωρείται στην απόφαση C(2010) 8761 final και, αφετέρου, σε 261 % όσον αφορά την παράβαση που τιμωρείται στην απόφαση C(2009) 5355 final.
- 544 Από τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι, λαμβανομένου υπόψη εν προκειμένω του κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε η Slovak Telekom κατά το έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2010, ήτοι το τελευταίο πλήρες οικονομικό έτος συμμετοχής στην παράβαση, και τηρώντας κατ' αυτόν τον τρόπο τον κανόνα που έθεσε στο σημείο 13 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, η Επιτροπή δεν υπερέβη τα όρια του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτει όσον αφορά τον καθορισμό του ποσού των προστίμων.
- 545 Επομένως, το πρώτο σκέλος του πέμπτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

β) Επί του δεύτερου σκέλους του λόγου ακυρώσεως, το οποίο αφορά σφάλμα υπολογισμού ως αποτέλεσμα της συμπεριλήψεως του έτους 2005 στο διάστημα της παραβάσεως

- 546 Στο δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, εφόσον το έτος 2005 περιλήφθηκε εσφαλμένως στο διάστημα της παραβάσεως, η Επιτροπή έσφαλε λαμβάνοντας υπόψη το έτος αυτό για τον υπολογισμό του βασικού ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε αλληλεγγύως και εις ολόκληρον στην ίδια καθώς και στη Slovak Telekom.

- 547 Η Επιτροπή ζητεί να απορριφθεί η επιχειρηματολογία αυτή, δεδομένου ότι, κατά την άποψή της, ορθώς περιλήφθηκε το έτος 2005 στο διάστημα της παραβάσεως.
- 548 Από τα προεκτεθέντα στις σκέψεις 172 έως 196 ανωτέρω, ως απάντηση στον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, συνάγεται ότι δεν ήταν εσφαλμένο το συμπέρασμα της Επιτροπής σύμφωνα με το οποίο η προσφορά αναφοράς που δημοσίευσε η Slovak Telekom στις 12 Αυγούστου 2005 απέτρεψε, από την ημερομηνία αυτή, την υποβολή αιτήσεων αδεσμοποίησης προσβάσεως στον τοπικό βρόχο από εναλλακτικούς φορείς εκμεταλλεύσεως λόγω των μεροληπτικών ρητρών και προϋποθέσεων που περιείχε και ότι, ως εκ τούτου, η Επιτροπή ορθώς κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ενιαία και διαρκής παράβαση που αποτελεί αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως είχε ξεκινήσει κατά την ημερομηνία αυτή.
- 549 Αντιθέτως, ως απάντηση πάντοτε στον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε ότι το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο d, της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί στο μέτρο που με τη διάταξη αυτή διαπιστώνεται ότι, κατά το διάστημα από τις 12 Αυγούστου έως την 31η Δεκεμβρίου 2005, η προσφεύγουσα εφάρμοσε μεροληπτικά τέλη τα οποία δεν παρείχαν τη δυνατότητα σε έναν εξίσου αποτελεσματικό φορέα εκμεταλλεύσεως στηριζόμενο στην αδεσμοποίητη πρόσβαση στο ευρύ κοινό στους τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom να αναπαραγάγει τις προσφερόμενες από τη Slovak Telekom υπηρεσίες λιανικής χωρίς να υποστεί ζημία (βλ. σκέψη 221 ανωτέρω).
- 550 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο d, της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί στο μέτρο που με αυτό διαπιστώνεται ότι, κατά το διάστημα από τις 12 Αυγούστου έως την 31η Δεκεμβρίου 2005, η προσφεύγουσα εφάρμοσε μεροληπτικά τέλη τα οποία δεν παρείχαν τη δυνατότητα σε έναν εξίσου αποτελεσματικό φορέα εκμεταλλεύσεως, στηριζόμενο στην αδεσμοποίητη πρόσβαση στο ευρύ κοινό στους τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom, να αναπαραγάγει τις προσφερόμενες από τη Slovak Telekom υπηρεσίες λιανικής χωρίς να υποστεί ζημία. Ως εκ τούτου, και για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 515 έως 524 ανωτέρω, το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει επίσης να ακυρωθεί στο μέτρο που αφορά την προσφεύγουσα. Τα αιτήματα ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι απορριπτέα κατά τα λοιπά.

B. Επί του επικουρικώς προβληθέντος αιτήματος περί καταργήσεως ή μειώσεως του ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα

- 551 Επικουρικώς, η προσφεύγουσα ζητεί επίσης από το Γενικό Δικαστήριο να καταργήσει ή να μειώσει τα πρόστιμα που της επιβλήθηκαν με την προσβαλλομένη απόφαση.
- 552 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, ο έλεγχος νομιμότητας τον οποίο καθιερώνει το άρθρο 263 ΣΛΕΕ συνεπάγεται ότι ο δικαστής της Ένωσης ασκεί έλεγχο, τόσο νομικό όσο και πραγματικό, των επιχειρημάτων που προέβαλαν οι προσφεύγουσες κατά της επίδικης αποφάσεως και ότι έχει την εξουσία να εκτιμήσει τις αποδείξεις, να ακυρώσει την εν λόγω απόφαση και να τροποποιήσει το ποσό των προστίμων (πρβλ. αποφάσεις της 3ης Σεπτεμβρίου 2009, Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, C-534/07 P, EU:C:2009:505, σκέψη 86 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία της 26ης Ιανουαρίου 2017, Duravit κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-609/13 P, EU:C:2017:46, σκέψη 30 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 27ης Μαρτίου 2014, Saint-Gobain Glass France κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-56/09 και T-73/09, EU:T:2014:160, σκέψη 461 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 553 Ο έλεγχος νομιμότητας συμπληρώνεται από την πλήρη δικαιοδοσία που αναγνωρίζεται στον δικαστή της Ένωσης από το άρθρο 31 του κανονισμού 1/2003, σύμφωνα με το άρθρο 261 ΣΛΕΕ. Η εν λόγω πλήρης δικαιοδοσία παρέχει στον δικαστή την εξουσία, πέραν του απλού ελέγχου νομιμότητας της κυρώσεως, να υποκαθιστά την Επιτροπή προβαίνοντας στη δική του εκτίμηση και, κατά συνέπεια, να

- ακυρώνει, να μειώνει ή να αυξάνει το πρόστιμο ή τη χρηματική ποινή που επιβλήθηκαν (αποφάσεις της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Χαλκόρ κατά Επιτροπής, C-386/10 P, EU:C:2011:815, σκέψη 63, και της 8ης Δεκεμβρίου 2011, KME Germany κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-389/10 P, EU:C:2011:816, σκέψη 130· βλ. επίσης, απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2017, Duravit κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-609/13 P, EU:C:2017:46, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 554 Τονίζεται, όμως, ότι η άσκηση αυτής της πλήρους δικαιοδοσίας δεν ισοδυναμεί με αυτεπάγγελτο έλεγχο και η διαδικασία ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης διεξάγεται κατ' αντιμωλία. Επομένως, πέραν των λόγων που άπτονται της δημοσίας τάξεως, οι οποίοι πρέπει να εξετάζονται αυτεπαγγέλτως από το δικαιοδοτικό όργανο, στον προσφεύγοντα απόκειται, καταρχήν, να προβάλει λόγους και ισχυρισμούς στρεφόμενους κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως και να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη των λόγων αυτών (πρβλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2014, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, σκέψη 213 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 555 Το αν πρέπει να τροποποιηθεί το ύψος των προστίμων που επέβαλε η Επιτροπή στην προσβαλλομένη απόφαση πρέπει να εκτιμηθεί υπό το πρίσμα των αρχών αυτών.
- 556 Κατά πρώτον, επισημαίνεται ότι η επιχειρηματολογία που προέβαλε η προσφεύγουσα προς στήριξη των επικουρικών αιτημάτων της, με στόχο την κατάργηση των προστίμων που της επιβλήθηκαν ή τη μείωσή τους, δεν διαφέρει από εκείνη που προέβαλε προς στήριξη των ακυρωτικών αιτημάτων της. Υπό τις περιστάσεις αυτές, είναι απορριπτέες οι προβληθείσες προς στήριξη του επικουρικού αυτού αιτήματος αιτιάσεις, οι οποίες απορρίφθηκαν ήδη όταν προβλήθηκαν προς στήριξη των ακυρωτικών αιτημάτων.
- 557 Κατά δεύτερον, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 204 έως 221 ανωτέρω, η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η πρακτική η οποία οδήγησε σε συμπίεση των περιθωρίων κέρδους από τη Slovak Telekom μπορεί να ξεκίνησε πριν από την 1η Ιανουαρίου 2006 και, ως εκ τούτου, το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο d, της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί στο μέτρο που αφορά την προσφεύγουσα και στο μέτρο που περιλαμβάνει, στην ενιαία και διαρκή παράβαση, συμπίεση των περιθωρίων κέρδους η οποία διαπράχθηκε από τις 12 Αυγούστου έως την 31η Δεκεμβρίου 2005.
- 558 Όσον αφορά την επίπτωση του σφάλματος αυτού στο βασικό ποσό του προστίμου το οποίο οφείλει να καταβάλει αλληλεγγύως και εις ολόκληρον η προσφεύγουσα, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά, στο πλαίσιο της ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του, ότι πρέπει να μειωθεί το ποσοστό των σχετικών πωλήσεων της προσφεύγουσας το οποίο έλαβε υπόψη η Επιτροπή και να καθοριστεί αυτό σε 9,8 % αντί 10 %. Δεδομένου ότι η Slovak Telekom είχε πραγματοποιήσει κατά το τελευταίο πλήρες έτος της παραβάσεως σχετικό κύκλο εργασιών ύψους 72 868 176 ευρώ, το ποσό που θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό του βασικού ποσού του προστίμου το οποίο οφείλει να καταβάλει αλληλεγγύως και εις ολόκληρον η προσφεύγουσα ανέρχεται σε 7 141 081,20 ευρώ. Το βασικό ποσό του προστίμου αυτού είναι αποτέλεσμα του πολλαπλασιασμού του εν λόγω ποσού επί συντελεστή 5,33, ο οποίος αντικατοπτρίζει τη διάρκεια της παραβάσεως, και πρέπει, επομένως, να καθοριστεί σε 38 061 963 ευρώ.
- 559 Κατά τρίτον, πρέπει να αντληθούν οι συνέπειες της διαπιστώσεως όπως αποτυπώνεται στη σκέψη 523 ανωτέρω, κατά την οποία, στην προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή επιβάρυνε μόνο την προσφεύγουσα με τον συντελεστή προσαυξήσεως 1,2 για τη διασφάλιση αποτρεπτικού αποτελέσματος, προκειμένου να ληφθούν υπόψη το μέγεθος και η οικονομική ισχύς της επιχειρήσεως η οποία θεωρήθηκε υπεύθυνη για την επίμαχη παράβαση, παρερμηνεύοντας την έννοια της «επιχειρήσεως» στο δίκαιο της Ένωσης. Συγκεκριμένα, το σφάλμα αυτό επιβάλλει τον εκ νέου υπολογισμό του χωριστού προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα, προκειμένου να επιβαρυνθεί με τις συνέπειες της υποτροπής που προσδιόρισε η Επιτροπή στην προσβαλλομένη

απόφαση. Επομένως, το πρόστιμο αυτό, το οποίο αντιπροσωπεύει 50 % του βασικού ποσού του προστίμου το οποίο οφείλει να καταβάλει αλληλεγγύως και εις ολόκληρον η προσφεύγουσα πριν από την εφαρμογή του συντελεστή προσαυξήσεως 1,2, πρέπει να καθοριστεί σε 19 030 981 ευρώ.

- 560 Κατά τέταρτον, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η σημερινή απόφαση, Slovak Telekom κατά Επιτροπής (T-851/14), το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε σφάλμα όταν διαπίστωσε ότι, κατά το διάστημα από τις 12 Αυγούστου έως την 31η Δεκεμβρίου 2005, η Slovak Telekom εφάρμοσε πρακτική η οποία κατέληξε σε συμπίεση των περιθωρίων κέρδους. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε εν μέρει το άρθρο 1, παράγραφος 2, της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθώς και το άρθρο 2 της εν λόγω αποφάσεως, κατά το μέτρο που αφορούν τη Slovak Telekom, και μείωσε το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στη Slovak Telekom δυνάμει του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α, της αποφάσεως αυτής.
- 561 Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο άντλησε τις ίδιες συνέπειες από το σφάλμα που μνημονεύεται στη σκέψη 560 ανωτέρω (βλ. σκέψεις 557 και 558 ανωτέρω). Συνεπώς, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να ζητήσει λυσιτελώς από το Γενικό Δικαστήριο να αντλήσει, στην υπό κρίση υπόθεση, τις συνέπειες που αντλήθηκαν από τη σημερινή απόφαση, Slovak Telekom κατά Επιτροπής (T-851/14). Επομένως, το βασισμένο στην απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2013, Επιτροπή κατά Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29), αίτημα της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί.
- 562 Ως εκ τούτου, το ύψος του προστίμου το οποίο οφείλει να καταβάλει αλληλεγγύως και εις ολόκληρον η Deutsche Telekom καθορίζεται σε 38 061 963 ευρώ και το ύψος του προστίμου το οποίο οφείλει να καταβάλει μόνον η Deutsche Telekom καθορίζεται σε 19 030 981 ευρώ. Το αίτημα καταργήσεως ή μείωσεως του προστίμου απορρίπτεται κατά τα λοιπά.

IV. Επί των δικαστικών εξόδων

- 563 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Εξάλλου, κατά το άρθρο 134, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων, κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδά του. Ωστόσο, αν τούτο δικαιολογείται από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι ένας διάδικος, πέραν των δικαστικών εξόδων του, φέρει και μέρος των εξόδων του αντιδίκου.
- 564 Εν προκειμένω, η Επιτροπή και η παρεμβαίνουσα ηττήθηκαν εν μέρει. Εντούτοις, η προσφεύγουσα δεν ζήτησε να καταδικαστεί η παρεμβαίνουσα στα δικαστικά έξοδα, αλλά μόνο να καταδικαστεί η Επιτροπή σε αυτά.
- 565 Υπό τις περιστάσεις αυτές, η προσφεύγουσα πρέπει να φέρει τα τέσσερα πέμπτα των δικαστικών εξόδων της καθώς και τα τέσσερα πέμπτα των δικαστικών εξόδων της Επιτροπής και της παρεμβαίνουσας, σύμφωνα με τα αιτήματα αυτών. Η Επιτροπή φέρει το ένα πέμπτο των δικαστικών εξόδων της και των δικαστικών εξόδων της προσφεύγουσας. Η παρεμβαίνουσα φέρει το ένα πέμπτο των εξόδων της.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο d, της αποφάσεως C(2014) 7465 final της Επιτροπής, της 15ης Οκτωβρίου 2014, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 102 ΣΛΕΕ και του άρθρου 54 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (υπόθεση AT.39523 – Slovak Telekom), ακυρώνεται

στο μέτρο που με αυτό διαπιστώνεται ότι, κατά το διάστημα από τις 12 Αυγούστου έως την 31η Δεκεμβρίου 2005, η Deutsche Telekom AG εφάρμοσε μεροληπτικά τέλη τα οποία δεν παρείχαν τη δυνατότητα σε εξίσου αποτελεσματικό φορέα εκμεταλλεύσεως στηριζόμενο στην αδεσμοποίητη πρόσβαση στο ευρύ κοινό στους τοπικούς βρόχους της Slovak Telekom, a.s., να αναπαραγάγει τις προσφερόμενες από τη Slovak Telekom υπηρεσίες λιανικής χωρίς να υποστεί ζημία.

- 2) Το άρθρο 2 της αποφάσεως C(2014) 7465 final ακυρώνεται στο μέτρο που καθορίζει το ύψος του προστίμου το οποίο οφείλει να καταβάλει αλληλεγγύως και εις ολόκληρον η Deutsche Telekom σε 38 838 000 ευρώ και το ύψος του προστίμου το οποίο οφείλει να καταβάλει μόνον η Deutsche Telekom σε 31 070 000 ευρώ.
- 3) Το ύψος του προστίμου το οποίο οφείλει να καταβάλει αλληλεγγύως και εις ολόκληρον η Deutsche Telekom καθορίζεται σε 38 061 963 ευρώ και το ύψος του προστίμου το οποίο οφείλει να καταβάλει μόνον η Deutsche Telekom καθορίζεται σε 19 030 981 ευρώ.
- 4) Απορρίπτει κατά τα λοιπά την προσφυγή.
- 5) Η Deutsche Telekom φέρει τα τέσσερα πέμπτα των δικαστικών εξόδων της, τα τέσσερα πέμπτα των δικαστικών εξόδων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τα τέσσερα πέμπτα των δικαστικών εξόδων της Slovanet, a.s.
- 6) Η Επιτροπή φέρει το ένα πέμπτο των δικαστικών εξόδων της και το ένα πέμπτο των δικαστικών εξόδων της Deutsche Telekom.
- 7) Η Slovanet φέρει το ένα πέμπτο των δικαστικών εξόδων της.

Van der Woude
da Silva Passos

Gervasoni

Madise
Kowalik-Bańczyk

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Δεκεμβρίου 2018.

(υπογραφές)